

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

KULTURA W 2007 R.

**Informacje
i opracowania
statystyczne**

Warszawa 2008

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań Społecznych
CSO, Social Surveys Division

kierujący
supervisor

dr Sławomir Nałęcz – Zastępca dyrektora
Departamentu Badań Społecznych

zespół
team

Stanisław Radkowski
oraz
Katarzyna Wawrzyniak, Jacek Nowicki
i Maria Ulatowska

Okładka
Cover

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

ISSN 1506 - 4360

Objaśnienia znaków umownych

Kreska (-)	- zjawisko nie wystąpiło
Znak x	- wypełnienie pozycji, ze względu na układ tablicy, jest niemożliwe lub niecelowe
“W tym”	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy
Kropka (.)	- oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
Zero (0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5
(0,0) lub (0,00)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 lub 0,005

Explanation of symbols

(-)	- the phenomenon did not occur
x	- it is impossible or inappropriate to fill in the item because of the table arrangement
“W tym”	- not all the components of the sum are included
(.)	- data not available or not reliable
0	- magnitude not zero, but less than 0,5 of unit employed
0,0 or 0,00	- magnitude not zero, but less than 0,05 or 0,005 of unit employed

Przy publikowaniu danych GUS - prosimy o podanie źródła

When publishing the CSO data - please indicate the source

SPIS TREŚCI

	Tabl.	
PRZEDMOWA	x	
UWAGI METODYCZNE	x	
KULTURA W 2007 r.	x	
DZIAŁ I. WYBRANE DANE O WYDATKACH BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA KULTURĘ I OCHRONĘ DZIEDZICTWA NARODOWEGO W 2007 R.		
Wydatki publiczne na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według źródła finansowania.....	1	
Wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według rozdziałów klasyfikacji budżetowej	2	
Wydatki bieżące budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według rozdziałów klasyfikacji budżetowej	3	
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według wybranych rozdziałów klasyfikacji budżetowej i województw	4	
Udział wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego na wybrane formy działalności kulturalnej w wydatkach na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według województw.....	5	
Udział wydatków jednostek samorządu terytorialnego poszczególnych województw na wybrane formy działalności kulturalnej w wydatkach ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	6	
DZIAŁ II. WYBRANE DANE O GOSPODARSTWACH DOMOWYCH		
Przeciętne wydatki na kulturę na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	1(7)	
Udział wydatków na wybrane artykuły i usługi kulturalne w przeciętnych wydatkach na kulturę na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	2(8)	
Przeciętne wydatki na kulturę na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych i klasy wielkości miejscowości	3(9)	
Przeciętne wydatki na wybrane artykuły użytku kulturalnego na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych według klasy wielkości miejscowości ..	4(10)	
Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrany sprzęt audiowizualny według grup społeczno-ekonomicznych	5(11)	

	Tabl.
Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrany sprzęt audiowizualny według klasy wielkości miejscowości.....	6(12)
DZIAŁ III. WYDAWNICTWA	
Książki i broszury wydane	1(13)
Książki i broszury według języka wydania	2(14)
Książki i broszury wydane według działów klasyfikacji UNESCO	3(15)
Książki i broszury wydane według miejsca wydania - tytuły	4(16)
Książki i broszury wydane według miejsca wydania - nakłady	5(17)
Gazety (periodyki informacji ogólnej) i czasopisma (inne periodyki) wydane ..	6(18)
Czasopisma wydane według działów klasyfikacji UNESCO	7(19)
Gazety i czasopisma wydane według miejsca wydania - tytuły	8(20)
Gazety i czasopisma wydane według miejsca wydania - nakłady globalne	9(21)
DZIAŁ IV. BIBLIOTEKI	
Sieć i działalność bibliotek publicznych w 2007 r.	1(22)
Sieć i działalność bibliotek publicznych w miastach w 2007 r.	2(23)
Sieć i działalność bibliotek publicznych na wsi w 2007 r.	3(24)
Biblioteki publiczne	4(25)
Biblioteki publiczne w miastach	5(26)
Biblioteki publiczne na wsi	6(27)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek publicznych w ciągu roku	7(28)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek publicznych w miastach w ciągu roku	8(29)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek publicznych na wsi w ciągu roku	9(30)
Ubytki materiałów bibliotecznych w ciągu roku w bibliotekach publicznych ..	10(31)
Ubytki materiałów bibliotecznych w ciągu roku w bibliotekach publicznych w miastach	11(32)
Ubytki materiałów bibliotecznych w ciągu roku w bibliotekach publicznych na wsi	12(33)
Zbiory bibliotek publicznych	13(34)
Zbiory bibliotek publicznych w miastach	14(35)
Zbiory bibliotek publicznych na wsi	15(36)
Biblioteki publiczne według wielkości księgozbioru	16(37)
Biblioteki publiczne według wielkości księgozbioru w miastach	17(38)
Biblioteki publiczne według wielkości księgozbioru na wsi	18(39)
Czytelnicy zarejestrowani w bibliotekach publicznych według wieku	19(40)
Czytelnicy zarejestrowani w bibliotekach publicznych według zajęcia	20(41)
Czytelnicy i udostępnianie zbiorów na miejscu w bibliotekach publicznych	21(42)
Czytelnicy i udostępnianie zbiorów na miejscu w bibliotekach publicznych w miastach	22(43)
Czytelnicy i udostępnianie zbiorów na miejscu w bibliotekach publicznych na wsi	23(44)
Wypożyczenia na zewnątrz w bibliotekach publicznych	24(45)
Wypożyczenia na zewnątrz w bibliotekach publicznych w miastach	25(46)

	Tabl.
Wypożyczenia na zewnątrz w bibliotekach publicznych na wsi	26(47)
Punkty biblioteczne	27(48)
Punkty biblioteczne w miastach	28(49)
Punkty biblioteczne na wsi	29(50)
Komputeryzacja bibliotek	30(51)
Komputeryzacja bibliotek w miastach.	31(52)
Komputeryzacja bibliotek na wsi	32(53)
Biblioteki publiczne według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3) w 2007 r. – wybrane dane	33(54)
Biblioteki naukowe	34(55)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek naukowych	35(56)
Zbiory bibliotek naukowych	36(57)
Wypożyczenia na zewnątrz czytelnikom indywidualnym w bibliotekach naukowych	37(58)
Udostępnianie zbiorów na miejscu czytelnikom indywidualnym w bibliotekach naukowych	38(59)
Wypożyczenia międzybiblioteczne w bibliotekach naukowych do bibliotek krajowych	39(60)
Wypożyczenia międzybiblioteczne w bibliotekach naukowych do bibliotek zagranicznych	40(61)
Wypożyczenia międzybiblioteczne w bibliotekach naukowych z bibliotek zagranicznych	41(62)
Biblioteki naukowe według wielkości księgozbioru	42(63)
Komputeryzacja bibliotek naukowych	43(64)
Biblioteki pedagogiczne	44(65)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek pedagogicznych	45(66)
Zbiory bibliotek pedagogicznych	46(67)
Wypożyczenia na zewnątrz czytelnikom indywidualnym w bibliotekach pedagogicznych	47(68)
Udostępnianie zbiorów na miejscu czytelnikom indywidualnym w bibliotekach pedagogicznych	48(69)
Komputeryzacja bibliotek pedagogicznych	49(70)
Biblioteki fachowe	50(71)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek fachowych	51(72)
Zbiory bibliotek fachowych	52(73)
Wypożyczenia na zewnątrz czytelnikom indywidualnym w bibliotekach fachowych	53(74)
Udostępnianie zbiorów na miejscu czytelnikom indywidualnym w bibliotekach fachowych	54(75)
Komputeryzacja bibliotek fachowych	55(76)
Ośrodki informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (INTE)	56(77)
Wpływy materiałów bibliotecznych do ośrodków INTE	57(78)
Zbiory ośrodków INTE	58(79)
Wypożyczenia na zewnątrz czytelnikom indywidualnym w ośrodkach INTE ..	59(80)
Udostępnianie zbiorów na miejscu czytelnikom indywidualnym w ośrodkach INTE	60(81)
Komputeryzacja w ośrodkach INTE	61(82)
Biblioteki fachowo-beletrystyczne	62(83)

	Tabl.
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek fachowo-beletrystycznych ...	63(84)
Zbiory bibliotek fachowo-beletrystycznych.....	64(85)
Wypożyczenia na zewnątrz czytelnikom indywidualnym w bibliotekach fachowo-beletrystycznych.....	65(86)
Udostępnianie zbiorów na miejscu czytelnikom indywidualnym w bibliotekach fachowo-beletrystycznych.....	66(87)
Komputeryzacja bibliotek fachowo-beletrystycznych.....	67(88)
Biblioteki zakładów pracy.....	68(89)
Biblioteki towarzystw naukowych.....	69(90)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek towarzystw naukowych.....	70(91)
Zbiory bibliotek towarzystw naukowych.....	71(92)
Wypożyczenia na zewnątrz czytelnikom indywidualnym w bibliotekach towarzystw naukowych.....	72(93)
Udostępnianie zbiorów na miejscu czytelnikom indywidualnym w bibliotekach towarzystw naukowych.....	73(94)
Komputeryzacja bibliotek towarzystw naukowych.....	74(95)
DZIAŁ V. WYSTAWIENICTWO	
A. MUZEA	
Muzea.....	1(96)
Sieć i działalność muzeów według organizatorów i województw.....	2(97)
Sieć i działalność muzeów w miastach w 2007 r. według województw.....	3(98)
Sieć i działalność muzeów na wsi w 2007 r. według województw.....	4(99)
Muzea według rodzajów i województw.....	5(100)
Muzealia według dyscyplin i rodzajów muzeów.....	6(101)
Muzealia według dyscyplin i województw.....	7(102)
Depozyty według dyscyplin i województw.....	8(103)
Zwiedzający muzea i wystawy muzealne w 2007 r. według rodzajów muzeów i województw.....	9(104)
Wystawy za granicą zorganizowane przez muzea w 2007 r. według krajów.....	10(105)
Działalność oświatowa muzeów według województw.....	11(106)
Lekcje muzealne zrealizowane w 2007 r. według rodzajów muzeów i województw.....	12(107)
Działalność wydawnicza muzeów według województw.....	13(108)
Muzea samorządów terytorialnych według rodzajów muzeów i województw ..	14(109)
Wybrane dane o działalności muzeów w 2007 r. według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3) ..	15(110)
B. INSTYTUCJE PARAMUZEALNE W 2007 R.	
Instytucje paramuzealne.....	16(111)
Okazy i inne eksponaty według dyscyplin i rodzajów instytucji paramuzealnych.....	17(112)
Sieć i działalność instytucji paramuzealnych według organizatorów i województw.....	18(113)
Instytucje paramuzealne według rodzajów i zwiedzający - według rodzajów instytucji i województw.....	19(114)
Działalność oświatowa instytucji paramuzealnych według województw.....	20(115)

	Tabl.
Działalność wydawnicza instytucji paramuzealnych według województw	21(116)
C. GALERIE WEDŁUG WOJEWÓDZTW	
Galerie według organizatorów	22(117)
Zbiory własne galerii państwowych i samorządowych	23(118)
Działalność wystawiennicza w kraju. Aukcje	24(119)
Działalność wystawiennicza galerii	25(120)
Wybrane formy działalności oświatowej	26(121)
Działalność wydawnicza galerii państwowych i samorządowych	27(122)
Działalność wydawnicza innych galerii	28(123)
Wybrane dane o działalności galerii w 2007 r. według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3)	29(124)
DZIAŁ VI. TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE I ROZRYWKOWE	
Działalność teatrów i instytucji muzycznych według siedziby	1(125)
Teatry i instytucje muzyczne według siedziby	2(126)
Sceny w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	3(127)
Miejsca na widowni w stałych salach w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	4(128)
Przedstawienia i koncerty w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	5(129)
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	6(130)
Przedstawienia i koncerty oraz widzowie i słuchacze w stałych salach teatrów i instytucji muzycznych według siedziby	7(131)
Teatry dramatyczne według siedziby	8(132)
Teatry lalkowe według siedziby	9(133)
Teatry muzyczne według siedziby	10(134)
Filharmonie, orkiestry symfoniczne i kameralne oraz chóry według siedziby ..	11(135)
Przedstawienia i koncerty oraz widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych według województw	12(136)
Przedstawienia zespołów i artystów zagranicznych w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	13(137)
Widzowie na przedstawieniach zespołów i artystów zagranicznych w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	14(138)
Działalność przedsiębiorstw (agencji) estradowych	15(139)
Wybrane wskaźniki dotyczące teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych według województw	16(140)
Działalność za granicą teatrów, instytucji muzycznych i estradowych według krajów	17(141)
Przedstawienia zrealizowane za granicą według rodzajów instytucji i ich siedziby	18(142)
Wybrane dane o działalności teatrów i instytucji muzycznych w 2007 r. według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3)	19(143)

	Tabl.
DZIAŁ VII. DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY I ŚWIETLICE	
Działalność domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w 2007 r.	1(144)
Działalność domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w miastach w 2007 r.....	2(145)
Działalność domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic na wsi w 2007 r	3(146)
Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice według województw.....	4(147)
Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w miastach według województw	5(148)
Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na wsi według województw	6(149)
Instytucje kultury według organizatorów i województw	7(150)
Instytucje kultury w miastach według organizatorów i województw	8(151)
Instytucje kultury na wsi według organizatorów i województw	9(152)
Instytucje kultury działające w samodzielnym obiekcie według województw...	10(153)
Instytucje kultury w miastach działające w samodzielnym obiekcie według województw	11(154)
Instytucje kultury na wsi działające w samodzielnym obiekcie według województw	12(155)
Powierzchnia użytkowa instytucji kultury w m ² według województw.....	13(156)
Powierzchnia użytkowa instytucji kultury w m ² w miastach według województw	14(157)
Powierzchnia użytkowa instytucji kultury w m ² na wsi według województw ..	15(158)
Instytucje kultury według powierzchni użytkowej w m ² i województw	16(159)
Instytucje kultury w miastach według powierzchni użytkowej w m ² i województw	17(160)
Instytucje kultury na wsi według powierzchni użytkowej w m ² i województw	18(161)
Pracownie specjalistyczne według województw.....	19(162)
Pracownie specjalistyczne w miastach według województw.....	20(163)
Pracownie specjalistyczne na wsi według województw	21(164)
Pracownicy zatrudnieni w domach kultury, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach według województw.....	22(165)
Pracownicy zatrudnieni w domach kultury, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w miastach według województw.....	23(166)
Pracownicy zatrudnieni w domach kultury, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach na wsi według województw	24(167)
Instytucje kultury posiadające salę widowiskową i prowadzące bibliotekę według województw.....	25(168)
Instytucje kultury w miastach posiadające salę widowiskową i prowadzące bibliotekę według województw.....	26(169)
Instytucje kultury na wsi posiadające salę widowiskową i prowadzące bibliotekę według województw.....	27(170)
Mędzyresortowy program edukacji kulturalnej realizowany przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice według województw.....	28(171)
Mędzyresortowy program edukacji kulturalnej realizowany przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w miastach według województw	29(172)
Mędzyresortowy program edukacji kulturalnej realizowany przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na wsi według województw	30(173)

	Tabl.
Imprezy zorganizowane przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice według województw.....	31(174)
Imprezy zorganizowane przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w miastach według województw.....	32(175)
Imprezy zorganizowane przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na wsi według województw	33(176)
Uczestnicy imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice według województw	34(177)
Uczestnicy imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice (na 1 instytucję) według województw	35(178)
Uczestnicy imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice (na 1 imprezę) według województw	36(179)
Uczestnicy imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w miastach według województw	37(180)
Uczestnicy imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w miastach (na 1 instytucję) według województw	38(181)
Uczestnicy imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w miastach (na 1 imprezę) według województw	39(182)
Uczestnicy imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na wsi według województw	40(183)
Uczestnicy imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na wsi (na 1 instytucję) według województw	41(184)
Uczestnicy imprez zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na wsi (na 1 imprezę) według województw.....	42(185)
Zespoły artystyczne w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach według województw.....	43(186)
Zespoły artystyczne w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w miastach według województw.....	44(187)
Zespoły artystyczne w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach na wsi według województw	45(188)
Członkowie zespołów artystycznych w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach według województw (A. Ogółem)	46(189)
Członkowie zespołów artystycznych w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach według województw (B. W tym dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat).....	47(190)
Członkowie zespołów artystycznych w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w miastach według województw (A. Ogółem)	48(191)
Członkowie zespołów artystycznych w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w miastach według województw (B. W tym dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat)	49(192)
Członkowie zespołów artystycznych w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach na wsi według województw (A. Ogółem).....	50(193)
Członkowie zespołów artystycznych w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach na wsi według województw (B. W tym dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat)	51(194)
Koła (kluby) w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach według województw	52(195)

	Tabl.
Koła (kluby) w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w miastach według województw.....	53(196)
Koła (kluby) w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach na wsi według województw.....	54(197)
Członkowie kół (klubów) w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach według województw (A. Ogółem).....	55(198)
Członkowie kół (klubów) w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach według województw (B. W tym dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat).....	56(199)
Członkowie kół (klubów) w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w miastach według województw (A. Ogółem).....	57(200)
Członkowie kół (klubów) w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w miastach według województw (B. W tym dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat).....	58(201)
Członkowie kół (klubów) w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach na wsi według województw (A. Ogółem).....	59(202)
Członkowie kół (klubów) w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach na wsi według województw (B. W tym dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat).....	60(203)
Kursy zorganizowane przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice według województw.....	61(204)
Kursy zorganizowane przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w miastach według województw.....	62(205)
Kursy zorganizowane przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na wsi według województw.....	63(206)
Absolwenci kursów zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice według województw (A. Ogółem).....	64(207)
Absolwenci kursów zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice według województw (B. W tym dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat).....	65(208)
Absolwenci kursów zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w miastach według województw (A. Ogółem).....	66(209)
Absolwenci kursów zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w miastach według województw (B. W tym dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat).....	67(210)
Absolwenci kursów zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na wsi według województw (A. Ogółem).....	68(211)
Absolwenci kursów zorganizowanych przez domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na wsi według województw (B. W tym dzieci i młodzież w wieku poniżej 15 lat).....	69(212)
Wybrane dane o działalności domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w 2007 r. według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3).....	70(213)
DZIAŁ VIII. KINA WEDŁUG WOJEWÓDZTW	
Kina i miejsca w kinach stałych.....	1(214)
Kina i miejsca w kinach stałych w miastach.....	2(215)

	Tabl.
Kina i miejsca w kinach stałych na wsi.....	3(216)
Kina według aparatury projekcyjnej	4(217)
Działalność kin ruchomych	5(218)
Seanse w kinach	6(219)
Seanse w kinach w miastach	7(220)
Seanse w kinach na wsi	8(221)
Widzowie w kinach	9(222)
Widzowie w kinach w miastach	10(223)
Widzowie w kinach na wsi	11(224)
Kina według okresu działalności	12(225)
Kina według okresu działalności w miastach	13(226)
Kina według okresu działalności na wsi	14(227)
Kina według form własności	15(228)
Wybrane dane o działalności kin w 2007 r. według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3)	16(229)
Działalność mini- i multipleksów	17(230)
Kina stałe według liczby sal	18(231)
Filmy nowowprowadzone na ekrany kin według krajów produkcji	19(232)
DZIAŁ IX. ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI WEDŁUG WOJEWÓDZTW	
Abonenci radiowi	1(233)
Abonenci telewizyjni	2(234)

CONTENTS

	Table
PREFACE	x
METHODOLOGICAL NOTES	x
CULTURE IN 2007	x
CHAPTER I. SELECTED DATA ON THE EXPENDITURE FROM THE STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS ON CULTURE AND PROTECTION OF NATIONAL HERITAGE IN 2007	
Public expenditure on culture and protection of national heritage by source of finance	1
Expenditure from the state and local self-government entities budgets on culture and protection of national heritage according to budget classification chapters	2
Current expenditure from the state and local self-government entities budget on culture and protection of national heritage according to budget classification chapters	3
Expenditure from the local self-government entities budgets on culture and protection of national heritage according to selected budget classification chapters and by voivodship	4
The share of expenditure on selected forms of cultural activity in the local self-government entities budgets expenditure on culture and protection of national heritage by voivodship	5
The share of voivodship expenditure on selected forms of cultural activity in the local self-government entities budgets expenditure on culture and protection of national heritage	6
CHAPTER II. SELECTED DATA ON HOUSEHOLDS	
Average per capita expenditure on culture in households by socio-economic groups	1(7)
The share of expenditure on selected cultural goods and services as compared with the average per capita expenditure on culture in households by socio- economic groups	2(8)
Average per capita expenditure on culture in households by socio-economic groups and class of locality (towns by number of inhabitants and rural area) ...	3(9)
Average per capita expenditure on selected cultural goods in households by class of locality (towns by number of inhabitants and rural area)	4(10)
Households' equipment with selected audio-visual articles by socio-economic group	5(11)
Households' equipment with selected audio-visual articles in 2007 by class of locality (towns by number of inhabitants and rural area)	6(12)

	Table
CHAPTER III. PUBLICATIONS	
Books and pamphlets published	1(13)
Books and pamphlets by language of publication	2(14)
Books and pamphlets by UNESCO subject group	3(15)
Books and pamphlets published by place of issue – titles	4(16)
Books and pamphlets published by place of issue – number of copies.....	5(17)
Newspapers (containing general information) and magazines (other periodicals) published	6(18)
Magazines (other periodicals) by UNESCO subject group.....	7(19)
Newspapers and magazines published by place of issue – titles.....	8(20)
Newspapers and magazines published by place of issue – total number of copies	9(21)
CHAPTER IV. LIBRARIES	
Network and activities of public libraries in 2007.....	1(22)
Network and activities of public libraries in 2007 in urban areas	2(23)
Network and activities of public libraries in 2007 in rural areas	3(24)
Public libraries	4(25)
Urban public libraries	5(26)
Rural public libraries.....	6(27)
Annual additions of library materials to public libraries.....	7(28)
Annual additions of library materials to urban public libraries.....	8(29)
Annual additions of library materials to rural public libraries	9(30)
Annual loss of library materials to public libraries.....	10(31)
Annual loss of library materials to urban public libraries	11(32)
Annual loss of library materials to rural public libraries.....	12(33)
Collections of library materials in public libraries.....	13(34)
Collections of library materials in urban public libraries	14(35)
Collections of library materials in rural public libraries.....	15(36)
Public libraries by size of collection	16(37)
Urban public libraries by size of collection	17(38)
Rural public libraries by size of collection	18(39)
Users of public libraries registered by age.....	19(40)
Users of public libraries registered by occupation.....	20(41)
Users and loans to users in reading-rooms of public libraries	21(42)
Users and loans to users in reading-rooms of urban public libraries	22(43)
Users and loans to users in reading-rooms of rural public libraries	23(44)
Out-of-library loans to users in public libraries	24(45)
Out-of-library loans to users in urban public libraries.....	25(46)
Out-of-library loans to users in rural public libraries	26(47)
Library service points	27(48)
Urban library service points	28(49)
Rural library service points	29(50)
Computerization of libraries.....	30(51)
Computerization of libraries in urban areas.....	31(52)
Computerization of libraries in rural areas	32(53)

	Table
Selected data on public libraries by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3) in 2007	33(54)
Scientific libraries	34(55)
Addition of library materials to scientific libraries	35(56)
Collection of scientific libraries	36(57)
Out-of-library loans to users in scientific libraries	37(58)
Loans to users in reading-rooms in scientific libraries	38(59)
Inter-library lending in scientific libraries to domestic libraries	39(60)
Inter-library lending in scientific libraries to foreign libraries	40(61)
Inter-library lending in scientific libraries from foreign libraries	41(62)
Scientific libraries by numbers of volumes	42(63)
Computerization of scientific libraries	43(64)
Pedagogic libraries	44(65)
Additions of library materials to pedagogic libraries	45(66)
Collection of pedagogic libraries	46(67)
Out-of-library loans to users in pedagogic libraries	47(68)
Loans to users in reading-rooms in pedagogic libraries	48(69)
Computerization of pedagogic libraries	49(70)
Specialised libraries	50(71)
Additions of library materials to specialised libraries	51(72)
Collections of specialised libraries	52(73)
Out-of-library loans to users in specialised libraries	53(74)
Loans to users in reading-room in specialised libraries	54(75)
Computerization of specialised libraries	55(76)
Scientific, technical and economic information centres	56(77)
Additions of library materials to scientific, technical and economic information centres libraries	57(78)
Collections of scientific, technical and economic information centres libraries	58(79)
Out-of-library loans to users in scientific, technical and economic information centres	59(80)
Loans to users in reading-room in scientific, technical and economic information centres	60(81)
Computerization of scientific, technical and economic information centres	61(82)
Specialised-fiction libraries	62(83)
Additions of library materials to specialised-fiction libraries	63(84)
Collection of specialised-fiction libraries	64(85)
Out-of-library loans to users in specialised-fiction libraries	65(86)
Loans to users in reading-room in specialised-fiction libraries	66(87)
Computerization of specialised-fiction libraries	67(88)
Libraries in works	68(89)
Libraries of scientific societies	69(90)
Addition of libraries materials to libraries of scientific societies	70(91)
Collections of libraries of scientific societies	71(92)
Out-of library loans to users in libraries of scientific societies	72(93)
Loans to users in reading-rooms in libraries of scientific societies	73(94)
Computerization of libraries of scientific societies	74(95)

	Table
CHAPTER V. MUSEUMS	
<i>A. MUSEUMS</i>	
Museums	1(96)
Network and activities of museums by governing authorities and voivodship ...	2(97)
Network and activities of urban museums in 2007 by voivodship	3(98)
Network and activities of rural museums in 2007 by voivodship	4(99)
Museums by type and voivodship	5(100)
Exhibits by branch and type of museum	6(101)
Exhibits by branch and voivodship	7(102)
Deposits by branch and voivodship	8(103)
Attendance in museums and museum exhibitions in 2007 by type of museum and voivodship	9(104)
Exhibitions organised by museums abroad in 2007 by country	10(105)
Educational activities of museums by voivodship	11(106)
Museum lessons realised in 2007 by type of museum and voivodship...	12(107)
Publishing activities of museums by voivodship	13(108)
Museums of local government entities by type of museum and voivodship	14(109)
Selected data on activities of museums in 2007 by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3)	15(110)
<i>B. INSTITUTIONS RELATED TO MUSEUMS IN 2007</i>	
Museum-related institutions	16(111)
Exhibits by branch and type of museum-related institution	17(112)
Network of museum-related institutions and their activities by organiser and voivodship	18(113)
Museum-related institutions by type and visitors – by type of institution and voivodship	19(114)
Educational activities of museum-related institutions by voivodship	20(115)
Publishing activities of museum-related institutions by voivodship	21(116)
<i>C. ART GALLERIES IN VOIVODSHIP</i>	
Art galleries by governing authority (Total; of which in voivodship cities)	22(117)
Exhibits of state and municipality owned art galleries	23(118)
Exhibition activities in Poland. Auctions	24(119)
Exhibition activities of galleries	25(120)
Selected forms of educational activities	26(121)
Publishing activities of state and municipality galleries	27(122)
Publishing activities of other galleries	28(123)
Selected data on activities of art galleries in 2007 by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3)	29(124)

	Table
CHAPTER VI. THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS AND ENTERTAINMENT ENTERPRISES	
Activities of theatres and music institutions by locality	1(125)
Theatres and music institutions by locality	2(126)
Stages in theatres and music institutions by locality	3(127)
Seats for audience in fixed halls in theatres and music institutions by locality	4(128)
Performances and concerts in theatres and music institutions by locality	5(129)
Spectators and listeners in theatres and music institutions by locality	6(130)
Performances, concerts, spectators and listeners in fixed halls in theatres and music institutions by locality	7(131)
Dramatic theatres by locality	8(132)
Puppet theatres by locality	9(133)
Music theatres by locality	10(134)
Philharmonics, symphonic and chamber orchestras and choirs by locality	11(135)
Performances and concerts, spectators and listeners in theatres and music institutions by voivodship	12(136)
Performances by foreign ensembles and artists in theatres and music institutions by locality	13(137)
Spectators on performances by foreign ensembles and artists in theatres and music institutions by locality	14(138)
Activities of entertainment enterprises (agencies)	15(139)
Selected indicators concerning theatres, music institutions and entertainment enterprises by voivodship	16(140)
Activities of Polish theatres, music institutions and entertainment enterprises abroad by country	17(141)
Performances realised abroad by type of institution and locality	18(142)
Selected data on activities of theatres and music institutions by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3) in 2007	19(143)
CHAPTER VII. CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS AND COMMUNITY CENTRES	
Activities of cultural centres and establishments, clubs and community centres providing cultural facilities in 2007	1(144)
Activities of urban cultural centres and establishments, clubs and community centres providing cultural facilities in 2007	2(145)
Activities of rural cultural centres and establishments, clubs and community centres providing cultural facilities in 2007	3(146)
Cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	4(147)
Urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	5(148)
Rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	6(149)
Cultural centres and establishments, clubs and community centres by governing authority and voivodship	7(150)

	Table
Urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by governing authority and voivodship	8(151)
Rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by governing authority and voivodship	9(152)
Cultural centres and establishments, clubs and community centres in independent object by voivodship	10(153)
Urban cultural centres and establishments, clubs and community centres in independent object by voivodship	11(154)
Rural cultural centres and establishments, clubs and community centres in independent object by voivodship	12(155)
Exploitation area in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	13(156)
Exploitation area in urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	14(157)
Exploitation area in rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	15(158)
Cultural centres and establishments, clubs and community centres by exploitation area and voivodship	16(159)
Urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by exploitation area and voivodship	17(160)
Rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by exploitation area and voivodship	18(161)
Specialised workshops	19(162)
Urban specialised workshops.....	20(163)
Rural specialised workshops.....	21(164)
Employment in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	22(165)
Employment in urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	23(166)
Employment in rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	24(167)
Cultural centres and establishments, clubs and community centres with spectacle halls and library by voivodship (Total; of which cultural centres and establishments)	25(168)
Urban cultural centres and establishments, clubs and community centres with spectacle halls and library by voivodship (Total; of which cultural centres and establishments)	26(169)
Rural cultural centres and establishments, clubs and community centres with spectacle halls and library by voivodship (Total; of which cultural centres and establishments)	27(170)
Cultural education programme for children and youth realised by cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	28(171)
Cultural education programme for children and youth realised by urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship.....	29(172)
Cultural education programme for children and youth realised by rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship.....	30(173)

	Table
Entertainments organised by cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (Total; per institution)	31(174)
Entertainments organised by urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (Total; per institution)	32(175)
Entertainments organised by rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (Total; per institution)	33(176)
Participants of entertainments organised by cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	34(177)
Participants of entertainments organised by cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (per institution) .	35(178)
Participants of entertainments organised by cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (per entertainment).....	36(179)
Participants of entertainments organised by urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	37(180)
Participants of entertainments organised by urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (per institution) .	38(181)
Participants of entertainments organised by urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (per entertainment)	39(182)
Participants of entertainments organised by rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	40(183)
Participants of entertainments organised by rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (per institution) .	41(184)
Participants of entertainments organised by rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (per entertainment)	42(185)
Artistic ensembles in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	43(186)
Artistic ensembles in urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	44(187)
Artistic ensembles in rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	45(188)
Members of artistic ensembles in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (A. Total)	46(189)
Members of artistic ensembles in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (B. Of which: children and youth below age 15)	47(190)
Members of artistic ensembles in urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (A. Total)	48(191)
Members of artistic ensembles in urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (B. Of which: children and youth below age 15).....	49(192)
Members of artistic ensembles in rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (A. Total)	50(193)
Members of artistic ensembles in rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (B. Of which: children and youth below age 15)	51(194)

	Table
Groups (clubs) in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	52(195)
Urban groups (clubs) in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	53(196)
Rural groups (clubs) in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	54(197)
Members of groups (clubs) in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (A. Total)	55(198)
Members of groups (clubs) in cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (B. Of which: children and youth below age 15).....	56(199)
Members of groups (clubs) in urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (A. Total)	57(200)
Members of groups (clubs) in urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (B. Of which: children and youth below age 15).....	58(201)
Members of groups (clubs) in rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (A. Total)	59(202)
Members of groups (clubs) in rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (B. Of which: children and youth below age 15).....	60(203)
Courses organised by cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	61(204)
Courses organised by urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	62(205)
Courses organised by rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship	63(206)
Graduates of courses organised by cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (A. Total)	64(207)
Graduates of courses organised by cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (B. Of which: children and youth below age 15).....	65(208)
Graduates of courses organised by urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (A. Total)	66(209)
Graduates of courses organised by urban cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (B. Of which: children and youth below age 15).....	67(210)
Graduates of courses organised by rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (A. Total)	68(211)
Graduates of courses organised by rural cultural centres and establishments, clubs and community centres by voivodship (B. Of which: children and youth below age 15)	69(212)
Selected data on activities of theatres and music institutions by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3) in 2007.....	70(213)

	Table
CHAPTER VIII. CINEMAS BY VOIVODSHIP	
Cinemas and seats in fixed cinemas	1(214)
Urban cinemas and seats in fixed cinemas	2(215)
Rural cinemas and seats in fixed cinemas	3(216)
Cinemas by type of projection machines.....	4(217)
Activities of mobile cinemas	5(218)
Screenings in cinemas	6(219)
Screenings in urban cinemas.....	7(220)
Screenings in rural cinemas	8(221)
Attendance in cinemas	9(222)
Attendance in urban cinemas	10(223)
Attendance in rural cinemas.....	11(224)
Cinemas by period of activity	12(225)
Urban cinemas by period of activity.....	13(226)
Rural cinemas by period of activity.....	14(227)
Cinemas by owners	15(228)
Selected data on cinemas by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3) in 2007.....	16(229)
Mini- and multiplexes activity	17(230)
Fixed cinemas by number of screens.....	18(231)
First time presented films in cinemas by country of origin	19(232)
CHAPTER IX. RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS BY VOIVODSHIP	
Radio subscribers	1(233)
Television subscribers	2(234)

PRZEDMOWA

Publikacja jest kolejną edycją opracowania na temat kultury i sztuki, wydawanego co roku przez Główny Urząd Statystyczny w serii *Informacje i opracowania statystyczne*. W latach 2003-2007 była prezentowana tylko w formie elektronicznej.

Część tabelaryczną publikacji, zawierającą dane statystyczne (działy I-IX), poprzedzają uwagi metodyczne i komentarz analityczny "Kultura w 2007 r."

W uwagach metodycznych wyjaśniono podstawowe pojęcia, zasady grupowania i klasyfikacje zastosowane w publikacji. Komentarz analityczny stanowi syntetyczny opis działalności badanych instytucji kultury w 2007 r.

Zakres przedmiotowy danych prezentowanych w części tabelarycznej obejmuje informacje o wydatkach na kulturę (działy I i II) oraz wybranych zjawiskach i instytucjach kultury (działy III-IX).

Dane dotyczące sieci i działalności instytucji kultury zaprezentowano w przekroju wojewódzkim, a tam, gdzie było to celowe - także w podziale: miasto, wieś.

Do opracowania części opisowej i tabelarycznej, oprócz danych Głównego Urzędu Statystycznego, wykorzystano informacje statystyczne Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej i Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

Dyrektor
Departamentu Badań Społecznych

dr Grażyna Marciniak

PREFACE

This is a successive publication on culture and art, being issued annually by the Central Statistical Office within the series Information and Statistical Papers. In 2003-2007 the publication was presented only in electronic format.

The main part of the publication presenting statistical data in the form of tables (chapters I-IX) is preceded by methodological notes as well as analytical comments under the heading "Culture in 2007".

The methodological notes explain the definitions of basic concepts as well as principles of grouping and classifications used in the publication. The analytical comment provides a concise description of the activities of the culture institutions that have been surveyed.

The content of tabulations covers information on expenditure (chapters I-II) and on selected culture phenomena and institutions (chapters III-IX).

The data on the network and activities of culture institutions has been presented by voivodship and, wherever possible, also by urban/rural area.

The sources of data for the descriptive part and the tabulations have been provided not only by the Central Statistical Office but also by some other institutions, such as: Bibliographic Institute of the National Library, Ministry of Culture and National Heritage, Polish Film Institute, Polish Post Directorate and Office of Electronic Communications.

Director
Social Surveys Division
Grażyna Marciniak Ph.D.

Warsaw, October 2008

UWAGI METODYCZNE

Uwagi ogólne

Dane o wydatkach publicznych opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków publicznych, wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r.¹

Przez *wydatki publiczne* na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego rozumie się wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatu i województw) łącznie, po wyeliminowaniu transferów z budżetu państwa do jednostek samorządowych oraz między tymi jednostkami.

Wydatki bieżące budżetu państwa i budżetów samorządów terytorialnych, prezentowane w niniejszym opracowaniu, to wydatki ogółem pomniejszone o wydatki majątkowe.

Informacje według *województw* oraz w układzie *miasto-wieś* podano zgodnie z siedzibą jednostki sprawozdawczej. Dane dla teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych, ze względu na charakter ich działalności są prezentowane według *siedziby* i *województw* (szczegółowe wyjaśnienia w dalszej części uwag).

Wielkości podawane relatywnie do liczby ludności, dotyczące stanu opisywanych zmiennych (np. liczba miejsc na widowni, księgozbiór bibliotek, abonenci radiowi i telewizyjni) ustalono przy wykorzystaniu danych demograficznych według stanu w dniu 31 grudnia, a dla zjawisk trwających pewien okres czasu, np. w okresie roku (m.in. wypożyczenia zbiorów, widzowie teatralni i kinowi, uczestnicy imprez, działalność wydawnicza) – przy przyjęciu stanu ludności w dniu 30 czerwca.²

Dane o liczbie i strukturze ludności w przekroju terytorialnym opracowano według *faktycznego miejsca zamieszkania* – to znaczy ujęto ludność zameldowaną na pobyt stały w danej jednostce podziału terytorialnego (gminie) i faktycznie tam mieszkającą oraz ludność przebywającą tam czasowo (zameldowaną na pobyt czasowy ponad 2 miesiące).

Wszystkie badania sprawozdawcze instytucji kultury realizowane przez Główny Urząd Statystyczny, których wyniki prezentowane są w niniejszej publikacji, prowadzone są metodą pełną. Wyniki badań przedstawione są przede wszystkim w układzie według

¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 107, poz. 726), z późniejszymi zmianami).

² Dane demograficzne zostały opracowane *metodą bilansową*, przy przyjęciu za bazę wyjściową wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 maja 2002 r.

województw (niektóre tablice w podziale na miasto-wieś), a wybrane informacje – także w przekroju regionów i podregionów.

Gospodarstwa domowe

Dane dotyczące przeciętnych wydatków gospodarstw domowych, a także o ich wyposażeniu w sprzęt audiowizualny, pochodzą z badań reprezentacyjnych budżetów gospodarstw domowych³ przeprowadzonych w latach 2005-2007. Badania te są również podstawowym źródłem informacji o dochodach, wydatkach i wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania i służą przede wszystkim do analiz struktury, zróżnicowania i tendencji rozwojowych dochodów, wydatków i spożycia w gospodarstwach domowych.⁴

W badaniach budżetów rodzinnych wśród kilkunastu podstawowych grup rozchodów wyodrębnia się grupę wydatków związanych z kulturą i rekreacją. W skład tej grupy wchodzi wydatki na aktywność typowo kulturalną, rekreacyjną oraz łącznie na aktywność kulturalno-rekreacyjną, z których nie można wydzielić dwóch rozłącznych podgrup obejmujących tylko jeden rodzaj aktywności. Z tego powodu wydatki na kulturę „ogółem”, liczone wraz z tymi wydatkami na rekreację, których nie można wyodrębnić, są zawyżone.

Wydatki na kulturę (inne niż kulturalno-rekreacyjne) obejmują natomiast:

- zakup gazet i czasopism przeznaczonych do celów innych niż edukacyjne - gazety, tygodniki, miesięczniki, pozostałe wydawnictwa periodyczne i opłaty za prenumeratę;
- zakup książek przeznaczonych do celów innych niż edukacyjne - atlasy, słowniki, encyklopedie, książki naukowe, beletrystyczne, wydawnictwa albumowe, biblia, nuty (partytura) – także na nośnikach innych niż papierowy, książki do kolorowania dla dzieci, oprawa książek, i inne;
- opłaty za wstęp do kina, teatru, opery, operetki, cyrku itp., na koncert, występy estradowe, pokazy światła, dźwięku; opłaty za wstęp do muzeum, ogrodu zoologicznego, ogrodu botanicznego, parku narodowego, do galerii sztuki, opłaty z zwiedzanie zabytków, opłaty w bibliotekach;
- wydatki na zakup sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku, tj. odbiorniki radiofoniczne, radia-zegary, radia samochodowe, magnetofony

³ Klasyfikacja wydatków ustalona jest na podstawie „Klasyfikacji spożycia indywidualnego według celu do badania budżetów gospodarstw domowych /COICOP/HBS/ zeszyt 2 Instrukcji organizacyjno-metodologicznej do badania budżetów gospodarstw domowych na lata 2005-2008” (GUS, Warszawa 2004).

⁴ Szczegółowy opis doboru próby do badania budżetów gospodarstw domowych zamieszczany jest corocznie w publikacji GUS „Budżety gospodarstw domowych...”

i radiomagnetofony, w tym walkmany, odtwarzacze płyt kompaktowych i MP3, zestawy sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (tj. zestawy zawierające co najmniej dwa spośród wymienionych urządzeń: radio, magnetofon, odtwarzacz płyt kompaktowych, gramofon lub adapter), pozostały sprzęt i akcesoria do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku – gramofony, adaptory, dyktafony, mikrofony i stojaki do nich, głośniki (kolumny), słuchawki, wzmacniacze, anteny itp.;

- wydatki na zakup odbiorników telewizyjnych – do odbioru kolorowego i czarno-białego;

- wydatki na zakup sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania obrazu: magnetowidy, odtwarzacze wideo i DVD, zestawy sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania obrazu (tj. zestawy zawierające co najmniej jedno z wymienionych urządzeń: telewizor, magnetowid, odtwarzacz video oraz jedno lub więcej urządzeń do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku: radio, magnetofon, odtwarzacz płyt kompaktowych, gramofon), kino domowe;

- wydatki na zakup pozostałego sprzętu i akcesoriów do odbioru, rejestracji i odtwarzania obrazu, w tym anteny, łącznie z satelitarnymi, dekodery oraz części i pozostałe akcesoria;

- opłaty za instalację sprzętu audiowizualnego – w tym instalacja telewizji kablowej, anteny satelitarnej, radia samochodowego itp.;

- wydatki na zakup sprzętu fotograficznego i filmowego, w tym do wywoływania, powiększania i powielania zdjęć, kamer filmowych i wideo, przyrządów do projekcji slajdów i innych;

- wydatki na zakup nośników informacji – nagrane i nienagrane: kasety magnetofonowe i wideo, płyty kompaktowe i gramofonowe, dyskietki, filmy i taśmy do kamery filmowej, dyski CD-ROM i DVD, materiały fotograficzne i pozostałe;

- wydatki na zakup instrumentów muzycznych;

- opłaty za radio i telewizję sieciową oraz za radio i telewizję kablową i cyfrową – opłata za abonament, rejestrację, łącznie z karą za zwłokę, wynajem dekodera;

- opłaty internetowe (poza telefonem stacjonarnym) – połączenia, abonament, opłaty za uzyskanie dostępu do Internetu, opłaty w kawiarenkach internetowych;

- opłaty za wypożyczanie sprzętu zaspokajającego potrzeby kulturalne: np. telewizorów, odtwarzaczy wideo, odtwarzaczy płyt kompaktowych itp., wypożyczanie kaset wideo i płyt DVD.

Od 2005 r. w badaniu budżetów gospodarstw domowych stosuje się podział na pięć podstawowych typów, określanych też jako grupy społeczno-ekonomiczne ludności kraju:

- ***gospodarstwa pracowników***, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej w sektorze publicznym lub prywatnym (prezentowane w publikacji także w podziale na gospodarstwa pracujących na stanowiskach robotniczych i na stanowiskach nierobotniczych);
- ***gospodarstwa rolników***, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa rolnego (w użytkowaniu indywidualnym);
- ***gospodarstwa pracujących na własny rachunek***, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest praca na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym w użytkowaniu indywidualnym lub wykonywanie wolnego zawodu;
- ***gospodarstwa emerytów i rencistów***, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest emerytura lub renta (prezentowane w publikacji także w podziale na gospodarstwa emerytów i gospodarstwa rencistów);
- ***gospodarstwa utrzymujące się z niezarobkowych źródeł*** (o których dane nie są prezentowane w niniejszej publikacji), których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania są źródła niezarobkowe inne niż emerytura lub renta, np. zasiłki dla bezrobotnych, pomoc materialna i w formie usług, dodatki mieszkaniowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, alimenty, darowizny, dochody z tytułu własności i z wynajmu nieruchomości.

Prezentowane wyniki badania budżetów gospodarstw domowych nie obejmują gospodarstw domowych zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania, tj. domów studenckich, domów opieki społecznej i innych oraz gospodarstw cudzoziemców (poza gospodarstwami obywateli obcego państwa, którzy zamieszkują w Polsce stale lub przez dłuższy okres czasu i posługują się językiem polskim).

Wydawnictwa

Tablice zamieszczone w tym dziale zostały przygotowane w oparciu o dane Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej. Są one opracowywane na podstawie nadsyłanych do Biblioteki Narodowej tzw. egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych wydawnictw opublikowanych w kraju.

W statystyce wydawnictw stosuje się – zgodnie z zaleceniami UNESCO – podział na wydawnictwa periodyczne i nieperiodyczne.⁵

⁵ Zalecenia UNESCO w sprawie standaryzacji międzynarodowej statystyki produkcji i dystrybucji książek, gazet i czasopism uchwalono na XXIII sesji Konferencji Generalnej UNESCO w Sofii w 1985 r.

Wydawnictwa nieperiodyczne są to wydawnictwa zwarte (dzieła stanowiące zamkniętą całość jedno- lub wielotomowe) oraz zwarte całości w seriach wydawniczych, tj. książki, broszury, nuty, mapy i dokumenty życia społecznego.

Zgodnie z normą statystyki produkcji i dystrybucji książek, gazet, czasopism i publikacji elektronicznych (PN-EN ISO 9707: 1998): **książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości co najmniej 49 stron nie wliczając okładki, **broszura** - od 5 do 48 stron nie wliczając okładki, wydane w danym kraju i ogólnie dostępne.

Dane dotyczące książek i broszur podaje się łącznie ze śpiewnikami szkolnymi, albumami i atlasami.

Jednostkami obliczeniowymi w statystyce wydawnictw nieperiodycznych są:

- **tytuł** – każdorazowe wydanie całości dzieła (jedno- lub wielotomowego) stanowiącego samoistną jednostkę wydawniczą i czytelniczą,
- **arkusz wydawniczy** – zawierający 40000 znaków drukarskich (liter, cyfr, znaków przestankowych, odstępów między wierszami itp.) dla tekstów literowych lub cyfrowych albo 700 linii dla utworów poetyckich,
- **nakład globalny** – stanowiący liczbę wydanych egzemplarzy.

W grupie książek i broszur przyjęto następujący podział według typów:

- 1) wydawnictwa naukowe, do których należą studia, monografie, przyczynki, źródła, prace doktorskie i habilitacyjne, dzieła pomocnicze i informacyjne (encyklopedie, słowniki, atlasy, bibliografie itp.);
- 2) podręczniki dla szkół wyższych (podręczniki akademickie, skrypty, zbiory zadań, ćwiczenia);
- 3) wydawnictwa popularne – ogólne, obejmujące ogólne wydawnictwa popularne przeznaczone dla masowego odbiorcy, jak: literatura faktu, ideologiczna, popularnonaukowa, religijna, przewodniki itp.;
- 4) wydawnictwa zawodowe (fachowe), jak: poradniki, instrukcje, materiały szkoleniowe;
- 5) podręczniki szkolne i książki pomocnicze dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (łącznie ze szkołami policealnymi), z wyjątkiem szkół wyższych;
- 6) literatura piękna (powieści, nowele, dramaty, poezje, listy, pamiętniki, eseje, reportaże literackie, komiksy), podzielona na literaturę dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży.

Uwaga. Przez wiele lat dane dotyczące wydawnictw popularnych i zawodowych były publikowane łącznie.

Wydawnictwa periodyczne są to wydawnictwa ciągłe, publikowane w częściach, (w regularnych lub nieregularnych odstępach czasu), o określonym charakterze, tj. gazety,

czasopisma (z rocznikami włącznie) i związane wspólnym tytułem oraz w większości wydawnictwa zbiorowe (zeszyty naukowe, prace naukowe itp.).

Zgodnie z zaleceniami UNESCO:

- 1) do **gazet** zalicza się periodyki informacji ogólnej, bez względu na częstotliwość ich ukazywania się, stanowiące podstawowe źródło informacji bieżącej o aktualnych wydarzeniach krajowych i zagranicznych, przeznaczone dla szerokiego kręgu czytelników,
- 2) do **czasopism** (innych periodyków) zalicza się periodyki omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne fachowe i naukowe, poświęcone określonym zagadnieniom, magazyny ilustrowane itp., a także wydawnictwa urzędowe.

Czasopisma dzieli się na:

- *naukowe* – przedstawiające wyniki badań naukowych,
- *zawodowe* – o charakterze praktycznym, związane z wykonywaniem zawodu na różnych poziomach,
- *informacyjne* – stanowiące informacje ekspresowe, przeglądy dokumentacyjne, biuletyny i komunikaty, wykazy, informatory itp.,
- *ogólne* – przeznaczone dla szerokiego kręgu odbiorców, niezależnie od zawodu,
- *dziecięce i młodzieżowe* – dla odbiorcy do lat 14,
- *urzędowe* – stanowiące periodyki władz i urzędów państwowych zawierające przepisy i akty prawne,
- *oficjalne* – sprawozdania z działalności instytucji i zakładów pracy, przepisy dla członków organizacji itp.,
- *dla zagranicy* – wyodrębnione ze względu na rozpowszechnianie poza granicami kraju.

Jednostkami obliczeniowymi w statystyce wydawnictw periodycznych są:

- **tytuł**, czyli jedna pozycja drukowana (pozycja wydawnicza stanowiąca odrębną całość),
- **przeciętny nakład jednorazowy**, będący przeciętną liczbą wydanych jednorazowo egzemplarzy jednego numeru,
- **nakład globalny**, stanowiący liczbę wydanych egzemplarzy danego tytułu.

Dodatki do periodyków, jeśli są sprzedawane oddzielnie, uważa się za odrębne tytuły. W liczbie tytułów periodyków nie uwzględniono mutacji, z wyjątkiem obcojęzycznych, które uważa się za odrębne tytuły.

Biblioteki

Dział ten zawiera informacje o bibliotekach: publicznych, naukowych, pedagogicznych, zakładów pracy (fachowych, fachowo-beletrystycznych, beletrystycznych oraz ośrodkach informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej) i bibliotekach towarzystw naukowych, objętych badaniami statystyki publicznej.

Zasady działania ogólnokrajowej sieci bibliotecznej i poszczególnych rodzajów bibliotek regulują przepisy ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach.⁶

Biblioteka jest to jednostka posiadająca uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór książek, czasopism i innych materiałów piśmienniczych, liczący co najmniej 300 jednostek inwentarzowych, udostępniany czytelnikom w sposób kontrolowany.

Jednostka biblioteczna jest to placówka (zespół placówek) posiadająca stały księgozbiór objęty wspólną ewidencją i opatrzony wspólnym znakiem własności.

Informacje dotyczące bibliotek publicznych gromadzone są co roku przy pomocy sprawozdania na formularzu oznaczonym symbolem K-03. Obejmują one swym zakresem przedmiotowym dane o zbiorach biblioteki oraz ich udostępnianiu na miejscu i wypożyczeniach – według rodzajów zbiorów, a także o czytelnikach zarejestrowanych w ciągu roku według wieku i ich głównego zajęcia oraz o liczbie miejsc w czytelni. W sprawozdaniu K-03 zbierane są też informacje o działalności punktów bibliotecznych oraz o zatrudnieniu w bibliotekach, a także o zakupach niektórych materiałów bibliotecznych.

Biblioteki publiczne służą rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych ludności.

Zgodnie z funkcją, jaką pełnią poszczególne placówki, wyodrębniono biblioteki: wojewódzkie i powiatowe oraz biblioteki służące mieszkańcom miast na prawach powiatu, gmin miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich. Ponadto w grupie tej odróżniono *biblioteki* od podporządkowanych im administracyjnie *fili* *bibliotecznych* i *punktów bibliotecznych*. Dodatkowo wyróżniono biblioteki działające w strukturze innych instytucji: w szkołach (biblioteki publiczno-szkolne) lub ośrodkach (domach) kultury.

Filie biblioteczne są to placówki podporządkowane organizacyjnie bibliotece macierzystej, obsługujące część terenu objętego działalnością tej biblioteki oraz posiadające stały księgozbiór (często podwójnie rejestrowany – w księdze inwentarzowej biblioteki macierzystej i w księdze inwentarzowej filii). Wśród filii bibliotecznych wyróżniamy filie biblioteczne dla dzieci wyposażone w odpowiedni księgozbiór, o popularyzatorskim profilu działalności odpowiadającym potrzebom młodego pokolenia.

⁶ Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U. Nr 85, poz. 539), z późniejszymi zmianami.

Punkty biblioteczne są to - prowadzone najczęściej społecznie - placówki, których księgozbiory są wypożyczane na czas nieokreślony z jednostki macierzystej (biblioteki lub filii) i pozostające w ewidencji tej jednostki. Punkty biblioteczne działają w miejscowościach, w których nie ma innych placówek bibliotecznych. Ponieważ nie stanowią one samodzielnych organizacyjnie jednostek dane o ich działalności podawane są łącznie z danymi dotyczącymi jednostek macierzystych.

Oddziały dla dzieci są to niesamodzielne jednostki istniejące zasadniczo jako komórka organizacyjna większych bibliotek i filii bibliotecznych. Są one przeznaczone do obsługi dzieci i młodzieży szkolnej, pełniąc funkcję filii bibliotecznych dla dzieci.

Dane o bibliotekach publicznych prezentowane są w układzie wojewódzkim i w przekroju miasto-wieś.

Informacje dotyczące bibliotek naukowych, pedagogicznych, zakładów pracy i towarzystw naukowych, zbierane i prezentowane są co dwa lata na formularzu oznaczonym symbolem K-04.

Biblioteki pedagogiczne są to jednostki służące w szczególności potrzebom kształcących się i doskonalących nauczycieli, studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela oraz słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli. Księgozbiór tych bibliotek obejmuje literaturę fachową z zakresu pedagogiki i innych dziedzin nauk oraz literaturę piękną i społeczno-ekonomiczną. Sieć publicznych bibliotek pedagogicznych tworzą wojewódzkie biblioteki pedagogiczne i ich filie, prowadzone przez samorząd województwa, obejmujące zakresem swego działania teren województwa. W grupie tej nie uwzględniono działów nauczycielskich bibliotek szkolnych.

Biblioteki zakładów pracy nie stanowią jednolitej sieci bibliotecznej. Obejmują one *biblioteki fachowe* (instytucji, urzędów, przedsiębiorstw, zakładów usługowych, muzeów, teatrów itp.) oraz *ośrodki informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej* – placówki informacyjno-biblioteczne, wchodzące w skład sieci informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej (inte). Nie zalicza się do nich bibliotek instytucji o statusie biblioteki naukowej. Biblioteki fachowe zaspokajają potrzeby zakładów pracy w zakresie materiałów i informacji z odpowiednich dziedzin wiedzy niezbędnych do wykonywania zadań i doskonalenia zawodowego pracowników. W zakładach pracy działają także *biblioteki fachowo-beletrystyczne*, dysponujące księgozbiorem fachowym właściwym dla charakteru instytucji, która je powołała i zbiorami z dziedziny beletrystyki, a także – *biblioteki beletrystyczne* gromadzące przede wszystkim literaturę piękną i popularnonaukową.

Spośród bibliotek objętych sprawozdawczością, jako specjalną grupę, wyróżnia się **biblioteki naukowe**, które mają na celu zaspokajanie potrzeb nauki i związanych z nią funkcji społecznych. Do tej grupy bibliotek zaliczono zgodnie z ustawą o bibliotekach: Bibliotekę Narodową, biblioteki Polskiej Akademii Nauk i jej placówek, biblioteki szkół wyższych, jednostek badawczo-rozwojowych oraz inne biblioteki, których wykaz został podany w rozporządzeniu Ministra Kultury i Sztuki⁷, czyli biblioteki publiczne, które otrzymały status biblioteki naukowej (w Bydgoszczy, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Opolu, Poznaniu, Szczecinie, Toruniu, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze), Bibliotekę Śląską w Katowicach (biblioteka naukowa, pełniąca także funkcję wojewódzkiej biblioteki publicznej), a także Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Krakowie, Centralną Bibliotekę Narodowego Banku Polskiego, Centralną Bibliotekę Rolniczą, Centralną Bibliotekę Statystyczną, Główną Bibliotekę Komunikacyjną, Główną Bibliotekę Lekarską, Główną Bibliotekę Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, Bibliotekę Sejmową, Bibliotekę Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Bibliotekę Towarzystwa Naukowego Płockiego, Bibliotekę Muzeum Narodowego w Warszawie, Bibliotekę Czartoryskich Muzeum Narodowego w Krakowie oraz Książnicę Cieszyńską w Cieszynie. Do grupy tej zalicza się także Centralną Bibliotekę Wojskową oraz Bibliotekę Naukową Sztabu Generalnego.

Dane o bibliotekach naukowych, pedagogicznych, fachowych, fachowo-beletrystycznych, beletrystycznych, ośrodkach informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej oraz towarzystw naukowych zostały zaprezentowane według rodzajów placówek biblioteczno-informacyjnych oraz w podziale według województw.

Zbiory biblioteczne obejmują księgozbiór i zbiory specjalne.

Księgozbiór obejmuje wydawnictwa nieperiodyczne (książki i broszury wydane po 1800 r.) i wydawnictwa periodyczne (gazety i czasopisma). Jednostką obliczeniową księgozbioru jest **wolumin**, czyli tom (zawartość jednej okładki) zarejestrowany w księdze inwentarzowej. W przypadku periodyków za wolumin uważa się zbiór (zazwyczaj roczny) numerów jednego tytułu gazety lub czasopisma stanowiący jedną pozycję inwentarzową.

Zbiory specjalne są to materiały biblioteczne wyodrębnione ze względu na specyficzne cechy formalne wymagające specjalnego opracowania, magazynowania i udostępniania. Wyróżnia się wśród nich kilka podstawowych grup:

- *rękopisy* – teksty napisane ręcznie niezależnie od rodzaju pisma, materiału pisarskiego i techniki, także nie powielone maszynopisy;

⁷ Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 19 marca 1998 r. w sprawie zasad i trybu zaliczania bibliotek do bibliotek naukowych oraz ustalania ich wykazu (Dz.U. Nr 44, poz. 249), z późniejszymi zmianami.

- *mikroformy* są to zminiaturyzowane formy dokumentów piśmienniczych (mikrofilmy – utrwalone na taśmie filmowej – zwojowej; mikrofiszki – utrwalone na materiale fotograficznym w postaci błony płaskiej);
- materiały *audiowizualne* są to dokumenty zawierające zapis obrazu i/lub dźwięku, jak: filmy, przeźrocza, płyty gramofonowe i kompaktowe, taśmy magnetofonowe, kasety magnetofonowe, kasety wideo, DVD itp. Według zaleceń UNESCO dzieli się je na trzy kategorie zbiorów: audialnych, wizualnych i połączonych (audiowizualnych). W praktyce polskiej podział ten nie jest stosowany;
- *dokumenty elektroniczne* – zaliczono tu CD-ROM-y, dyskietki, taśmy i inne nośniki z danymi i/lub programami komputerowymi wymagającymi odpowiednich urządzeń do ich odczytu;
- *stare druki* – książki wydane do 1800 r.

Zbiory specjalne są obliczane w jednostkach inwentarzowych ściśle ustalonych dla każdego rodzaju zbioru (np. zwój, płyta, mapa, kaseta, taśma, norma), co jest regulowane rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.⁸

Dane o *czytelnikach* dotyczą osób korzystających z wypożyczalni, tzn. otrzymujących materiały biblioteczne do wykorzystania poza terenem biblioteki. Podstawowym dokumentem służącym do gromadzenia danych o czytelnikach w bibliotece jest aktualna karta wypożyczeń (karta czytelnika) lub inny dokument służący do rejestracji. Za czytelnika uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece przez dokonanie co najmniej jednego wypożyczenia. Informacje o czytelnikach zostały pogrupowane według wieku i zajęcia, zgodnie z klasyfikacją stosowaną w “Dzienniku biblioteki publicznej”, będącym podstawowym dokumentem źródłowym pomocnym przy sporządzaniu zestawień statystycznych o działalności biblioteki. W dokumentacji przyjmuje się na podstawie “kart zapisu-zobowiązań” następujące grupy wieku czytelników: do lat 15, 16-19 lat, 20-24 lata, 25-44 lata, 45-60 lat i powyżej 60 lat oraz kategorie społeczno-zawodowe czytelników: robotnicy, rolnicy, pracownicy umysłowi, uczniowie (młodzież ucząca się, niepracująca), studenci (studium w szkołach wyższych w systemie dziennym), inni zatrudnieni, niezatrudnieni.

Udostępnianie zbiorów, które odbywa się w formie wypożyczeń i udostępnień w czytelni jest prezentowane w podziale na *wypożyczenia na zewnątrz* i *udostępnianie na miejscu*. Przez wypożyczenie rozumie się udostępnianie materiałów bibliotecznych poza

⁸ Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 listopada 1999 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz.U. Nr 93, poz. 1077), z późniejszymi zmianami.

teren biblioteki poszczególnym czytelnikom (osobom fizycznym), natomiast **wypożyczenia międzybiblioteczne** (będące formą wypożyczeń na zewnątrz) obejmują wypożyczenia innym bibliotekom i instytucjom, jak i wypożyczenia z innych bibliotek. Dla bibliotek publicznych nie jest zbierana informacja o wypożyczeniach międzybibliotecznych. W bibliotekach posiadających czytelnie, tj. samodzielne pomieszczenia przystosowane do korzystania ze zbiorów na miejscu, rejestruje się udostępnianie zbiorów. Dane te należy traktować orientacyjnie, gdyż część bibliotek nie prowadzi ewidencji udostępniania zbiorów w czytelni bądź też zamieszcza dane szacunkowe.

Przez termin **udział wpływów** materiałów bibliotecznych rozumie się wyrażony procentowo stosunek liczby materiałów bibliotecznych danego rodzaju, które wpłynęły w ciągu roku do ogółu zbiorów danego rodzaju według stanu w dniu 31 XII tego roku.

Dane o pracownikach bibliotek według wykształcenia podawane są w oparciu o rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki.⁹ Wykształcenie policealne zaliczono do średniego. Osoby posiadające tytuł zawodowy licencjata są w grupie osób z wykształceniem wyższym.

Po raz kolejny w roku bieżącym zostały zebrane i przedstawione podstawowe dane dotyczące komputeryzacji bibliotek, wykorzystania Internetu i programów bibliotecznych.

Muzea

Roczne sprawozdanie GUS na formularzu o symbolu K-02 z działalności muzeów sporządzają muzea i oddziały muzealne, których podstawowym zadaniem jako instytucji kultury jest gromadzenie i upowszechnianie wytworów kultury materialnej i duchowej. W sprawozdaniu wykazywane są informacje o posiadanych zbiorach (według dyscyplin), wystawach organizowanych w kraju i wymianie wystaw z zagranicą, dane o osobach zwiedzających muzea i wystawy muzealne oraz informacje o formach prowadzonej przez muzea działalności oświatowej (odczyty, lekcje, seanse filmowe, koncerty) i wydawniczej.

Przy pomocy kwestionariusza K-02 zbierane są również (od 1997 r.) informacje o tzw. instytucjach paramuzealnych, do których zalicza się¹⁰:

- ogrody zoologiczne (także akwaria, terraria, w których hodowane są niewielkie gady i płazy oraz wiwaria, będące połączeniem akwariów z terrariami),

⁹ Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach oraz trybu stwierdzania tych kwalifikacji (Dz.U. Nr 41, poz. 419).

¹⁰ Zgodnie z rekomendowaną przez UNESCO klasyfikacją Międzynarodowej Rady ds. Muzeów (ICOM - International Council of Museums);

- ogrody botaniczne,
- rezerваты przyrody (udostępniane zwiedzającym w sposób rejestrowany, na ogół prezentujące również zestaw zbiorów lub opracowane wystawy tematyczne; w szczególności są to: grotty, jaskinie, akweny, parki),
- pomniki historii,
- inne jednostki obejmujące m.in. planetaria, miasteczka i centra nauki i techniki, a także nie będące muzeami ekspozycje stałe ukazujące osiągnięcia, odkrycia i ciekawostki z dziedziny historii, archeologii, kultury, przyrody, techniki itp. Dane te obrazują efekty działalności instytucji paramuzealnych, uzupełniających ofertę sieci muzeów i galerii sztuki.¹¹

Działalność muzeów reguluje ustawa z dnia 21 listopada 1996 r.¹²

Zgodnie z art. 1 ustawy - muzeum jest jednostką organizacyjną nienastawioną na osiąganie zysku, której celem jest gromadzenie i trwała ochrona dóbr naturalnego i kulturalnego dziedzictwa ludzkości o charakterze materialnym i niematerialnym, informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów.

Dane o muzeach dotyczą:

- 1) w sektorze publicznym – muzeów państwowych, których działalność jest koordynowana przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego i ministra właściwego do spraw obrony narodowej, muzeów prowadzonych przez instytucje wpisane do rejestru ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, muzeów, których organizatorami są inni ministrowie i kierownicy urzędów centralnych oraz samorządy terytorialne,
- 2) w sektorze prywatnym – muzeów, których właścicielami są:
 - a) spółdzielnie,
 - b) organizacje społeczne, polityczne lub związki zawodowe, w tym muzea prowadzone przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Naczelną Organizację Techniczną itd.,
 - c) jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych,
 - d) spółki, fundacje i osoby fizyczne.

¹¹ Rekomendacje UNESCO przewidują również prezentację działalności wyodrębnionych ekspozycji o charakterze muzealnym w bibliotekach i archiwach, nie uwzględnionych w badaniach GUS.

¹² Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz.U. z 1997 r. Nr 5, poz. 24) z późniejszymi zmianami.

Organizatorami większości muzeów w sektorze publicznym jest samorząd terytorialny szczebla gminnego.

W gestii ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego pozostały¹³: Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Muzeum Narodowe w Warszawie, Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki w Krakowie, Zamek Królewski w Warszawie – Pomnik Historii i Kultury Narodowej, Muzeum Łazienki Królewskie Zespół Pałacowo-Ogrodowy w Warszawie, Muzeum Pałac w Wilanowie w Warszawie, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku, Muzeum Zamkowe w Malborku, Muzeum Stutthof w Sztutowie, Państwowe Muzeum na Majdanku w Lublinie, Państwowe Muzeum Oświęcim-Brzezinka oraz Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa w Warszawie. Z kolei minister właściwy do spraw obrony narodowej jest – zgodnie z rejestrem instytucji kultury – organizatorem Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego sprawuje też nadzór nad Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha w Krakowie.¹⁴

Ponadto minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jest także organem współprowadzącym muzea, z których część jest wpisana w rejestrze ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (Muzeum Narodowe w Gdańsku, Muzeum Narodowe w Kielcach, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum – Zamek w Łańcucie), a część – wpisana w rejestrze organizatorów samorządowych (Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie, Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza w Warszawie, Muzeum Narodowe w Szczecinie, Muzeum Śląskie w Katowicach, Muzeum Lubelskie w Lublinie).

Stosowany jest następujący podział muzeów według rodzajów:

– **muzea artystyczne** - gromadzące zbiory z dziedziny malarstwa, grafiki, rzeźby, sztuki zdobniczej (rzemiosła artystycznego); do tej grupy należą też muzea wnętrz – eksponujące zbiory z dziedziny sztuki i kultury materialnej w formie urządzonych wnętrz mieszkalnych;

¹³ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie wykazu instytucji kultury wpisanych do rejestrów prowadzonych przez ministrów i kierowników urzędów centralnych, nie podlegających przekazaniu jednostkom samorządu terytorialnego ze względu na ogólnonarodowy charakter zadań przez nie wykonywanych (Dz.U. Nr 148, poz. 970).

¹⁴ Zarządzenie nr 21 Ministra Kultury z dnia 13 września 2004 r. sprawie utworzenia Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej MANGGHA (Dz. Urz. MK z 2004 r. Nr 7, poz. 37), z późniejszymi zmianami.

- **muzea archeologiczne** – gromadzące zbiory z dziedziny historii kultury materialnej z okresu poprzedzającego relacje piśmienne; do grupy tej zalicza się także rezerваты archeologiczne;
- **muzea etnograficzne** – gromadzące zbiory z dziedziny kultury wsi Polski, krajów europejskich i pozaeuropejskich oraz wytwory kultury ludów pierwotnych; do grupy tej zalicza się także parki etnograficzne i skanseny;
- **muzea historyczne** – gromadzące zbiory dotyczące dziejów kraju, miast oraz historii ruchów społecznych i niepodległościowych;
- **muzea biograficzne** – gromadzące zbiory związane z życiem i działalnością wybitnych postaci (np. pisarzy, artystów, naukowców, polityków);
- **muzea martyrologiczne** – zajmujące się ochroną obiektów i urządzeń byłych obozów koncentracyjnych i jenieckich, więzień i miejsc straceń oraz przedmiotów związanych z tymi obiektami i urządzeniami;
- **muzea przyrodnicze** – gromadzące zbiory okazów przyrody;
- **muzea techniki** – gromadzące zbiory z dziedziny techniki poszczególnych działów i gałęzi produkcji, np. transportu, rolnictwa, włókiennictwa itp.;
- **muzea regionalne** – gromadzące zbiory o znaczeniu historycznym dla regionu z zakresu sztuki, archeologii, etnografii, techniki, przyrody i innych dyscyplin, z uwzględnieniem zbiorów regionalnych pamiątek historycznych;
- **inne muzea** – muzea, które nie mogą być zaklasyfikowane do żadnego z wyżej wymienionych typów ze względu na brak zdecydowanej przewagi jednego z rodzajów zbiorów.

Przez **wystawę** organizowaną przez muzeum i określoną odpowiednim tytułem rozumie się udostępnianie dla publiczności (osób zwiedzających) zestawu zbiorów muzealnych.

Wystawy czasowe są to wystawy urządzone na czas określony na terenie muzeum i udostępniane jednorazowo.

Wystawy objazdowe to wystawy zorganizowane przez muzeum i prezentowane poza jego siedzibą w różnych miejscach (miejscowościach). Dane o wystawach objazdowych wykazywane są przez jednostkę, która wystawę udostępnia publiczności i w niniejszej publikacji prezentowane są w tablicach wynikowych jako **wystawy krajowe obce**.

Nie gromadzi się natomiast informacji o liczbie ekspozycji stałych w muzeum (w wydzielonych częściach pomieszczeń muzealnych, salach, działach itp.), tj. ekspozycji prezentujących tematyczny, niezmienny zestaw muzealiów.

Muzealium jest to przedmiot o trwałej wartości kulturowej (historycznej, naukowej, poznawczej, estetycznej), politycznej lub społecznej, podlegający ochronie prawnej i należący do zbiorów muzealnych, tzn. objęty inwentarzem zabytków w muzeum. Muzealia zostały zgrupowane według działów (dyscyplin) zależnie od dziedziny, do której należą i prezentowane są w formie ekspozycji działowych lub tematycznych. Zgodnie z ustawą o muzeach, muzealiami są “rzeczy ruchome i nieruchomości stanowiące własność muzeum i wpisane do inwentarza muzealiów”.

Depozyty to obiekty wypożyczone z innych muzeów, instytucji oraz od osób prywatnych, wpisane do księgi depozytów.

Pojedyncze muzealium oraz zespół muzealiów stanowiący integralną całość (np. komplet mebli, sztucców, nagrań) liczony jest jako jedna pozycja (numer księgi inwentarzowej) – i tak jest wykazywany w sprawozdawczości od 1999 r.¹⁵

Dane o muzeach są prezentowane w układzie wojewódzkim.

Galerie sztuki

Dane o działalności wystawienniczej prowadzonej przez **galerie i salony sztuki** uzyskiwane są na podstawie sprawozdawczości rocznej sporządzanej na formularzu o symbolu K-05. Sprawozdawczością obejmuje się jednostki, których podstawowym (lub jednym z głównych) rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

Wśród galerii i salonów sztuki wyodrębniono działalność galerii państwowych i samorządowych oraz innych galerii i salonów sztuki. Nie uwzględnia się tu galerii i salonów sztuki, które są oddziałami muzealnymi, ani jednostek, które zajmują się handlem dziełami sztuki, nie prowadząc przy tym działalności wystawienniczej. Zakres zbieranych informacji obejmuje:

- zbiory własne według dyscyplin eksponatów (co dotyczy tylko galerii państwowych i samorządowych),
- działalność wystawienniczą w kraju i za granicą (wystawy, ekspozycje, zwiedzający),
- aukcje dzieł sztuki,

¹⁵ Na mocy rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z dnia 26 sierpnia 1997 r. w sprawie zasad ewidencjonowania dóbr kultury w muzeach (Dz.U. Nr 103, poz. 656). Poprzednio wykazywano informacje o zbiorach w jednostkach inwentarzowych zgodnie z zapisem prowadzonym przez muzeum. Mogły to być zarówno pojedyncze eksponaty z zespołu muzealiów (np. poszczególne elementy zabytkowego serwisu do kawy), jak i ich zespół (tj. serwis) liczony jako jedna jednostka inwentarzowa.

- wybrane formy działalności oświatowej (odczyty i prelekcje, spotkania autorskie, pogadanki na wystawach, seanse filmowe – i ich uczestników),
- wybrane formy działalności wydawniczej.

Jako **wystawę** rozumie się zorganizowane na czas określony udostępnianie dla publiczności (osób zwiedzających) zestawu dzieł sztuki, objętych odpowiednim tytułem. Jeden tytuł stanowi jedną wystawę. **Ekspozycją** jest każdorazowe wystawienie w różnych miejscach tego samego zestawu eksponatów pod tym samym tytułem. Wystawa eksponowana tylko w jednym miejscu stanowi jedną ekspozycję.

Wśród wystaw wyodrębniono takie, do których prezentacji zastosowano tzw. nowe media, czyli nietradycyjne eksponaty, formy i techniki, np. animację komputerową, aranżację przestrzeni (instalacje), design, wideo.

Dane nt. galerii i wystawiennictwa zaprezentowano w układzie wojewódzkim. W tablicach – w grupie galerii państwowych i samorządowych – wyodrębniono dane indywidualne o działalności narodowych instytucji kultury, których organizatorem jest minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego: Państwowej Galerii Sztuki “Zachęta” (w Warszawie), Centrum Sztuki Współczesnej “Zamek Ujazdowski” (w Warszawie) oraz Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku (woj. mazowieckie).

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jest także organem współprowadzącym Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu, które jest wpisane w rejestrze ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, jednakże – podobnie jak inne współprowadzone przez ministra instytucje kultury – nie zostało wyodrębnione z grupy instytucji państwowych i samorządowych..

Teatry, instytucje muzyczne i rozrywkowe

Dane prezentowane w tym dziale zawierają informacje o sieci i działalności zawodowych teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych, pochodzące ze stałych badań statystycznych typu sprawozdawczego, prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny na formularzu oznaczonym symbolem K-01. W sprawozdaniu tym, poza danymi dotyczącymi rodzaju jednostki i liczby miejsc na widowni w stałej sali widowiskowej, wykazuje się liczbę zrealizowanych w ciągu roku przedstawień (koncertów) i liczbę widzów (słuchaczy) na zorganizowanych imprezach (wydzielając informacje o działalności w stałej sali), a także liczbę prezentacji artystów i zespołów zagranicznych i frekwencji na tych widowiskach (koncertach). Teatry, opery i operetki podają również liczbę zaprezentowanych w ciągu roku

premier, a filharmonie i orkiestry (symfoniczne i kameralne) z ogólnej liczby koncertów wyodrębniają tzw. szkolne audycje muzyczne. Instytucje przedstawiające swoje dokonania za granicą wykazują też liczbę spektakli (koncertów) wystawionych za granicą według krajów prezentacji. Ponadto podstawowe informacje, tj. liczbę przedstawień i widzów (koncertów i słuchaczy) podaje się według województw, w których w ramach tzw. występów gościnnych jednostka sprawozdawcza prowadziła działalność widowiskową.

Ze względu na rodzaj działalności scenicznej, wśród instytucji artystycznych wyróżniono:

- teatry dramatyczne (łącznie z satyrycznymi i małych form scenicznych),
- teatry lalkowe,
- teatry muzyczne: opery, operetki (łącznie z teatrami tańca, musicalowymi i baletowymi),
- filharmonie,
- orkiestry (symfoniczne i kameralne),
- chóry,
- zespoły pieśni i tańca,
- przedsiębiorstwa (agencje) estradowe.

W liczbie teatrów i instytucji muzycznych (teatry, opery, operetki, filharmonie, orkiestry, zespoły pieśni i tańca) uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Przez *scenę* rozumie się wydzieloną organizacyjnie stałą salę widowiskową w instytucji artystycznej, w której prowadzona jest stała działalność, zazwyczaj w oparciu o odrębny zespół lub koncepcję programową. Za scenę uważa się także stały zespół nie będący jednostką organizacyjną instytucji widowiskowej lub stały zespół objazdowy.

Do liczby jednostek nie zaliczono agencji artystycznych nie posiadających stałych zespołów oraz teatrów impresaryjnych. Dane obejmują natomiast ich działalność. W przypadku teatrów impresaryjnych – włącza się je do liczby scen, liczy się również miejsca w stałej sali widowiskowej, zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami obliczania miejsc na widowni w stałej sali.

Liczba miejsc w teatrach i instytucjach muzycznych odnosi się do miejsc na widowni we własnych lub wynajętych stałych salach widowiskowych. W przypadku organizowania widowni na potrzeby konkretnego spektaklu, podaje się średnią liczbę miejsc przygotowanych dla widzów w ciągu roku. Niektóre teatry i instytucje muzyczne nie rozporządzają własną salą widowiskową, a korzystają z sali innej instytucji. Miejsca

na widowni w stałej sali liczone są tylko raz, niezależnie od liczby korzystających z niej instytucji.

Dane o zespołach pieśni i tańca dotyczą ludowych zespołów pieśni i tańca "Mazowsze" im. Tadeusza Sygietyńskiego (z siedzibą w Karolinie w woj. mazowieckim) i "Śląsk" im. Stanisława Hadyny (z siedzibą w Koszęcinie w woj. śląskim), których organem prowadzącym są samorządy województw oraz Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego, którego organizatorem jest minister właściwy do spraw obrony narodowej.

Dane dotyczące działalności teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych w kraju nie obejmują specjalnie organizowanych występów gościnnych teatrów i artystów zagranicznych. Informacje te zostały ujęte w odrębnej tablicy, podobnie jak dane o występach polskich teatrów i instytucji muzycznych za granicą.

W informacjach podanych w podziale *według województw*, wykazano wszystkie przedstawienia i koncerty, które odbyły się na terenie danego województwa, wykonane przez instytucje artystyczne i rozrywkowe własne, jak również występy gościnne teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych z innych województw.

W informacjach podanych w podziale *według siedziby*, wykazano wszystkie przedstawienia i koncerty zorganizowane przez instytucje prowadzące działalność widowiskową według ich województw macierzystych, niezależnie od miejsca realizacji działalności scenicznej.

Domy kultury, ośrodki kultury, kluby, świetlice

Dział opracowano na podstawie wyników zbieranych co dwa lata sprawozdań o symbolu K-07 z działalności domów kultury, ośrodków kultury, klubów oraz świetlic. Zbierane są w nich informacje o prowadzonych w tych placówkach pracowniach specjalistycznych, bibliotekach, salach widowiskowych, pracownikach instytucji, zorganizowanych imprezach i ich uczestnikach, zajęciach i uczestnikach zajęć realizowanych w ramach programu edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży, o zespołach artystycznych oraz kołach i klubach i ich członkach, zorganizowanych kursach i ich absolwentach. Tablice wynikowe zaprezentowano w przekroju wojewódzkim.

W myśl ustawy z dnia 25 października 1991 r.¹⁶, działalność kulturalna polega na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury. Do podstawowych zadań takich form

¹⁶ Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz.U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123), z późniejszymi zmianami.

organizacyjnych działalności kulturalnej, jakimi są **domy kultury, ośrodki kultury, kluby i świetlice** należy m.in.:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz rozwijanie zainteresowania wiedzą i sztuką,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Jednostki administracji rządowej oraz samorządy terytorialne prowadząc działalność kulturalną w ww. formach organizacyjnych, tworzą instytucje kultury, dla których prowadzenie działalności kulturalnej jest podstawowym celem statutowym.

Osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, dla których prowadzenie działalności kulturalnej nie jest podstawowym celem statutowym, mogą prowadzić taką działalność na zasadach określonych w przytoczonej wyżej ustawie oraz ustawie z dnia 2 lipca 2004 r.¹⁷, w szczególności w formie klubów, świetlic i domów kultury.

Wydany przez organizatora (podmiot tworzący instytucję kultury) akt o powołaniu instytucji kultury określa jej nazwę, rodzaj, siedzibę i przedmiot działania.

Zasadniczo przyjęło się, że:

Domy kultury – prowadzą wielokierunkową działalność społeczno-kulturalną. Mieszczą się w odrębnym, specjalnie wzniesionym lub adaptowanym budynku z salą widowiskowo-kinową, z odpowiednio przystosowanymi pomieszczeniami i urządzeniami do prowadzenia specjalistycznej działalności kulturalnej. Spośród nich, głównie ze względu na zasięg oddziaływania, można wyróżnić: wojewódzkie domy kultury, miejskie, spółdzielcze, osiedlowe, dzielnicowe, miejsko-gminne, gminne lub wiejskie domy kultury. O przynależności do jednego z ww. rodzajów decyduje statut lub akt erekcyjny instytucji.

Ośrodki kultury (miejskie, dzielnicowe, miejsko-gminne, gminne) są wielofunkcyjnymi instytucjami społeczno-kulturalnymi integrującymi, wokół wspólnego programu, działalność istniejących w danej miejscowości (gminie) autonomicznych instytucji kultury i innych podmiotów prowadzących działalność kulturalną¹⁸, jak również urządzeń rekreacyjno-sportowych i zakładu usług gastronomicznych. Centra kultury i sztuki mogą być traktowane jako domy kultury lub ośrodki kultury w zależności od statutowego określenia

¹⁷ Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 173, poz. 1807), z późniejszymi zmianami.

¹⁸ Dom kultury, biblioteka, klub, świetlica, kino, ognisko artystyczne, galeria sztuki, izba regionalna i inne.

rodzaju jednostki. W ostatnim okresie ośrodki kultury skupiły się przede wszystkim na prowadzeniu własnej działalności, rezygnując z programowych działań koordynacyjnych.

Kluby są instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w środowisku lokalnym we współpracy z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami: kulturalnymi, społecznymi i politycznymi. Posiadają jedno lub więcej pomieszczeń, odpowiednie wyposażenie (sprzęt audiowizualny, telewizor, magnetowid, prasę itd.). Kluby są otwarte codziennie, jako miejsca organizowania kulturalnego wypoczynku i aktywności społeczności lokalnej. Działalność w klubach jest zazwyczaj prowadzona przez społeczny personel przy pomocy kierownika placówki. Formy pracy klubowej szczególnie rozwinęły się w spółdzielczych osiedlach mieszkaniowych w wielkich miastach.

Świetlice – to placówki kulturalne posiadające z reguły jedno pomieszczenie, niezbędny sprzęt i obejmujące swoim zasięgiem działania małe grupy środowiska lokalnego. Działalność w nich jest prowadzona zasadniczo przez działaczy społecznych przy pomocy kierownika świetlicy. Nie uważa się za świetlice jednostek, zwyczajowo określanych "świetlicami", które nie prowadzą działalności kulturalnej, a których pomieszczenia służą do innych celów, np. do organizowania narad i konferencji, kursów zawodowych itp.

Pracownie specjalistyczne to odrębne pomieszczenia przystosowane do prowadzenia stałej działalności specjalistycznej o określonej tematyce (np. pracownie fotograficzne, politechniczne, komputerowe).

Informacje dotyczące "**Programu edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży**" dotyczą odrębnych cykli zajęć rozwijających zainteresowania i wiedzę kulturalną w dziedzinie muzyki, teatru i plastyki - zazwyczaj poprzez teorię sztuki połączoną z pokazem lub w formie zajęć warsztatowych. Cykliczne zajęcia prowadzone są dla stałych grup uczestników. Dane dotyczące liczby uczestników tych zajęć (imprez o charakterze popularyzatorskim) są znacznie zróżnicowane w poszczególnych województwach ze względu na występujące przypadki kilkukrotnej realizacji zajęć w ciągu roku w szkołach – dla kilku, a często wszystkich klas.

Podstawą realizacji edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży jest „Międzyresortowy program edukacji kulturalnej”¹⁹, będący również elementem Strategii Państwa dla Młodzieży na lata 2003 – 2012.²⁰

¹⁹ Przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 27 listopada 1996 r. (M.P. z 1997 r. Nr 54, poz. 512).

²⁰ Dokument rządowy przygotowany przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu i przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 19 sierpnia 2003 r.

Zespoły artystyczne i koła (kluby) to zorganizowane grupy prowadzące systematycznie zajęcia o określonym profilu tematycznym, kierowane przez wykwalifikowanych pracowników instytucji kultury. Członkowie zespołów działający w różnych zespołach liczeni są tyle razy, w ilu zespołach uczestniczą. Do składu zespołów artystycznych wliczani są także instruktorzy, korepetytorzy, choreografowie, akompaniatorzy i inne osoby uczestniczące stale w zajęciach zespołów.

Koła (kluby) terapeutyczne prowadzą stałą działalność na rzecz niepełnosprawnych i zagrożonych patologią społeczną.

Dane o dyskusyjnych klubach filmowych dotyczą wyłącznie klubów zarejestrowanych w Federacji Dyskusyjnych Klubów Filmowych.

Do **kursów** (zakończonych i trwających w ciągu roku sprawozdawczego) zaliczono zajęcia o charakterze szkoleniowym trwające co najmniej 16 godzin, mające na celu zdobycie przez ich uczestników nowych umiejętności lub rozwijanie zainteresowań. Nie ujęto szkoleń związanych z nabyciem lub podwyższeniem kwalifikacji zawodowych. Do liczby **absolwentów kursów** wliczono tylko te osoby, które ukończyły kurs według warunków określonych przez organizatora. Dane o absolwentach dotyczą kursów zakończonych w roku sprawozdawczym.

Dane o dzieciach i młodzieży do lat 15 (członkach zespołów artystycznych, kół i klubów, absolwentach kursów) podane w przeliczeniu na 1000 ludności zostały odniesione do danych demograficznych dla grupy wieku 7-14 lat.

Kina

Działalność w zakresie kinematografii reguluje ustawa o kinematografii.²¹

Prowadzona przez Główny Urząd Statystyczny sprawozdawczość z działalności kin na formularzu oznaczonym symbolem K-08, obejmuje sieć i rodzaje kin, system projekcji, okres prowadzonej działalności oraz liczbę seansów i widzów. Wyodrębniono też informacje o liczbie zrealizowanych seansów filmów produkcji polskiej i liczbie widzów na tych projekcjach.

Kino jest to miejsce i zespół urządzeń technicznych służących do publicznego wyświetlania filmu.

Dział zawiera informacje o działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez

²¹ Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii (Dz. U. Nr 122, poz.1111), z późniejszymi zmianami.

względem na rodzaj nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo). Dane prezentowane są w układzie wojewódzkim i w podziale miastowo-wieś.

Wśród kin wydzielono dwie grupy:

- 1) **kina stałe**, tj. prowadzące działalność w jednym obiekcie przystosowanym na stałe do publicznego wyświetlania filmów z określoną częstotliwością; w grupie tej znajdują się też kina letnie,
- 2) **kina ruchome**, tj. prowadzące działalność w różnych miejscach przez ekipy objazdowe.

Przez **stałą salę** projekcyjną rozumie się salę własną lub wynajętą na okres przynajmniej półroczny, przystosowaną do realizowania projekcji filmowych, niezależnie od jej podstawowego przeznaczenia. Nie wykazuje się miejsc dostawnych.

Kina stałe, które mają więcej niż 3 sale dzielimy w zależności od ich liczby na:

- **minipleksy**, tj. posiadające od 3 do 7 sal,
- **multipleksy**, tj. posiadające 8 lub więcej sal.

Przez **seans** rozumie się ciągłą projekcję filmu długometrażowego, filmu lub kasety wideo, w zamierzonym i z góry określonym czasie trwania. W przypadku projekcji filmu wieloczęściowego podzielonego na odcinki – projekcję każdej części mającej własną czołówkę i określoną długość uważa się za odrębny seans filmowy. W takiej sytuacji, liczbę widzów wykazuje się w sposób analogiczny. Za seans uważa się również wyświetlenie zestawu filmów krótkometrażowych (np. tzw. poranki dla dzieci).

Dane dotyczące kin według okresu ich działalności, obejmują także kina, które w ciągu roku sprawozdawczego zostały zlikwidowane lub zawiesiły swoją działalność.

Dane o długometrażowych filmach fabularnych nowowprowadzanych na ekrany kin podano na podstawie informacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zebranych przy pomocy resortowego sprawozdania o symbolu KK-1. Sprawozdanie to obejmuje m.in. informacje dotyczące krajów produkcji nowowprowadzonych filmów oraz dane o liczbie widzów.

Zgodnie z ustawą o kinematografii, **filmem** jest utwór dowolnej długości, w tym utwór dokumentalny lub animowany, złożony z serii następujących po sobie obrazów z dźwiękiem lub bez dźwięku, utrwalonych na jakimkolwiek nośniku umożliwiającym wielokrotne odtwarzanie, wywołującym wrażenie ruchu i składających się na oryginalną całość, wyrażającą akcję (treść) w indywidualnej formie, a ponadto, z wyjątkiem utworów dokumentalnych i animowanych, przeznaczony do wyświetlania w kinie jako pierwszym polu eksploatacji w rozumieniu przepisów o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Film uznaje się za **polski**, jeżeli jego producentem lub koproducentem jest podmiot mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto spełniony jest co najmniej jeden z warunków:

- 1) autor scenariusza lub adaptowanego utworu literackiego, reżyser oraz wykonawca jednej z głównych ról są obywatelami polskimi, udział środków finansowych producenta mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w kosztach produkcji stanowi 100%, przy czym środki te, do wysokości 80 % kosztów produkcji filmu, muszą być wydatkowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto kopia wzorcowa jest wykonana w języku polskim;
- 2) autor scenariusza lub adaptowanego utworu literackiego, reżyser oraz wykonawca jednej z ról są obywatelami polskimi, udział środków finansowych producenta mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w kosztach produkcji stanowi co najmniej 20 %, przy filmie będącym koprodukcją dwustronną oraz co najmniej 10 % przy filmie będącym koprodukcją wielostronną, przy czym środki te, do wysokości 80 % kosztów produkcji filmu, muszą być wydatkowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto główna wersja językowa wykonana jest w języku polskim.

Ze względu na podmiot wypowiedzi i jej formę wyróżniamy następujące rodzaje filmów:

– **filmy dokumentalne** – odpowiedniki twórczości dziennikarskiej, opowiadające o prawdziwych wydarzeniach, występują w nich autentyczne wydarzenia, miejsca i bohaterowie;

– **filmy fabularne** – przeciwieństwo filmów dokumentalnych, które posiadają akcję, postaci, zdarzenia o charakterze fikcyjnym;

– **filmy animowane** – filmy zrealizowane techniką animacji filmowej, polegającą na wykonywaniu serii poklatkowanych zdjęć rysunków, plam barwnych, kukiełek lub sylwetek w poszczególnych fazach ruchu; których wyświetlenie daje efekt ruchu;

– **filmy oświatowe** – mające cechy literatury naukowej; ich celem jest upowszechnianie wiadomości z jakiejś dziedziny wiedzy; jedną z odmian filmów oświatowych są filmy popularnonaukowe, które mają zastosowanie w edukacji – jako filmy dydaktyczne (o sztuce, biografie itp.) albo w nauce (filmy badawcze).

Ze względu na metraż wyróżniamy trzy typy filmów:

– **filmy długometrażowe** – czas ich projekcji to nie mniej niż 70 minut (nie mniej niż 5 rolek standardowej taśmy filmowej);

– *filmy średniometrażowe* – czas ich wyświetlania jest dłuższy niż pół godziny, a nie przekracza 70 minut;

– *filmy krótkometrażowe* – czas ich projekcji nie przekracza 30 minut (nie więcej niż 3 rolki). Filmami krótkometrażowymi bywają zarówno utwory dokumentalne, animowane jak i aktorskie filmy fabularne.

Radio i telewizja

Prowadzenie działalności radiowej i telewizyjnej reguluje ustawa o radiofonii i telewizji²², na mocy której została powołana Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji. Zadaniem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji jest m.in. udzielanie koncesji na rozpowszechnianie i rozprowadzanie programów.

Koncesja to pozwolenie na rozpowszechnianie programów radiowych i/lub telewizyjnych, z wyjątkiem programów publicznej radiofonii i telewizji. Koncesji udziela się na okres 10 lat. Koncesje dotyczą wszystkich sposobów rozpowszechniania programów: rozsiewczego naziemnego, rozsiewczego satelitarnego oraz kablowego.

Koncesja może być udzielona osobie fizycznej, posiadającej obywatelstwo polskie i stałe miejsce zamieszkania w Polsce, lub osobie prywatnej, która ma siedzibę w Polsce lub osobie zagranicznej lub spółce, których siedziba lub stałe miejsce zamieszkania znajduje się w państwie członkowskim Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Informacje dotyczące koncesji, udzielonych jednostkom prywatnym na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych drogą naziemną, satelitarną i kablową, zostały opracowane na podstawie danych Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Zgodnie z art. 4 ww. ustawy „**rozpowszechnianiem** jest: a) bezprzewodowa emisja programu do równoczesnego, powszechnego odbioru (system powszechnego odbioru), b) wprowadzanie programu do sieci kablowej (system zbiorowego odbioru).”

Rozprowadzaniem jest natomiast „przejmowanie w całości i bez zmian programu nadawcy krajowego lub zagranicznego, z wyjątkiem programu rozpowszechnianego w sieci kablowej, i równoczesne jego rozpowszechnianie.”

Programem nazywamy uporządkowany zestaw audycji radiowych lub telewizyjnych, reklam i innych przekazów, regularnie rozpowszechniany, pochodzący od jednego nadawcy.

Przez **reklamę** rozumie się każdy przekaz, nie pochodzący od nadawcy i nadawany za opłatą lub inną formą wynagrodzenia, który zmierza do promocji sprzedaży albo innych form

²² Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2004 r. Nr 253, poz. 2531), z późniejszymi zmianami.

korzystania z towarów lub usług, popierania określonych spraw lub idei albo osiągnięcia innego efektu pożądanego przez reklamodawcę,

Ze względu na sposób rozpowszechniania programu, radio i telewizję dzielimy na:

- **naziemne** – sygnały przesyłane za pośrednictwem fal radiowych z jednego punktu nadawczego (stacji radiowej lub telewizyjnej) do wielu odbiorców;
- **satelitarne** – system transmisji programów za pośrednictwem specjalnych transponderów zamontowanych na satelitach, oparty na wykorzystaniu fal o bardzo wysokiej częstotliwości odbieranych za pomocą anteny satelitarnej;
- **kablowe** – inaczej przewodowe, zinstytucjonalizowany system płatnej transmisji przekazów telewizyjnych lub radiowych (własnych, lokalnych lub satelitarnych) przesyłanych za pośrednictwem szerokopasmowego kabla ze stacji centralnej do indywidualnych abonentów.

Dane o abonentach radiowych i telewizyjnych przedstawione są w układzie wojewódzkim. Dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych. Abonent jest liczony tylko raz bez względu na liczbę użytkowanych odbiorników. W przypadku instytucji obowiązuje rejestracja wszystkich posiadanych odbiorników radiowych i telewizyjnych i wysokość opłaty abonamentowej zależy od ich liczby. Instytucje obowiązane są również uiszczać opłaty abonamentowe za posiadanie odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Tablice o abonentach radiowych i telewizyjnych opracowano na podstawie danych Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej, natomiast dane o abonentach telewizji kablowej – według informacji Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

KULTURA W 2007 r.

W zinstytucjonalizowanych formach działalności kulturalnej w 2007 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrostowi oferty kulturalnej w niektórych dziedzinach (projekcje filmowe w kinach, tytuły książek i broszur oraz tytuły wydawnictw prasowych, liczba wystaw muzealnych, liczba przedstawień teatralnych i koncertów) towarzyszył spadek w innych sferach (nakłady książek i broszur oraz wydawnictw prasowych, liczba bibliotek publicznych i kin). Podobne spostrzeżenia odnoszą się do uczestnictwa ludności w kulturze – wzrósł udział wydatków na kulturę w budżetach gospodarstw domowych, wzrosła frekwencja w kinach i instytucjach widowiskowych oraz liczba osób zwiedzających muzea, zmniejszyły się natomiast liczba czytelników i wypożyczeń w bibliotekach publicznych. W 2007 r. odnotowano poprawę finansowania kultury, poprawiła się też dostępność do instytucji kultury dla osób niepełnosprawnych. Nie udało się natomiast zmniejszyć zróżnicowania w dostępie do dóbr kultury występującego między miastem a wsią.

WYDATKI NA KULTURĘ I OCHRONĘ DZIEDZICTWA NARODOWEGO

Wydatki na kulturę w 2007 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły zarówno nominalnie, jak też wzrósł ich udział w strukturze wydatków gospodarstw domowych, samorządów terytorialnych i budżetu państwa.

W 2007 r. udział wydatków z budżetów samorządów terytorialnych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach publicznych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wyniósł 79,0% i był niższy niż w roku poprzednim (80,4%).

Wydatki publiczne na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2007 r. wyniosły 5928,4 mln zł (nominalnie o 13,3% więcej niż w 2006 r.), co w odniesieniu do PKB stanowiło 0,51% (w roku poprzednim – 5231,6 mln zł, tj. 0,49%).

Wydatki z budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego¹ wzrosły o 17,9% (z 1114,5 mln zł do 1313,6 mln zł w 2007r.). Wzrósł również ich udział w ogólnych wydatkach budżetu z 0,50% do 0,52%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dało to kwotę 34,46 zł w 2007r.

Wydatki bieżące z budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wyniosły 1095,8 mln zł (w roku poprzednim – 934,6 mln zł). Udział wydatków bieżących z budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2007 r. stanowił 0,47% ogólnych wydatków bieżących budżetu państwa (w roku poprzednim – 0,44%).

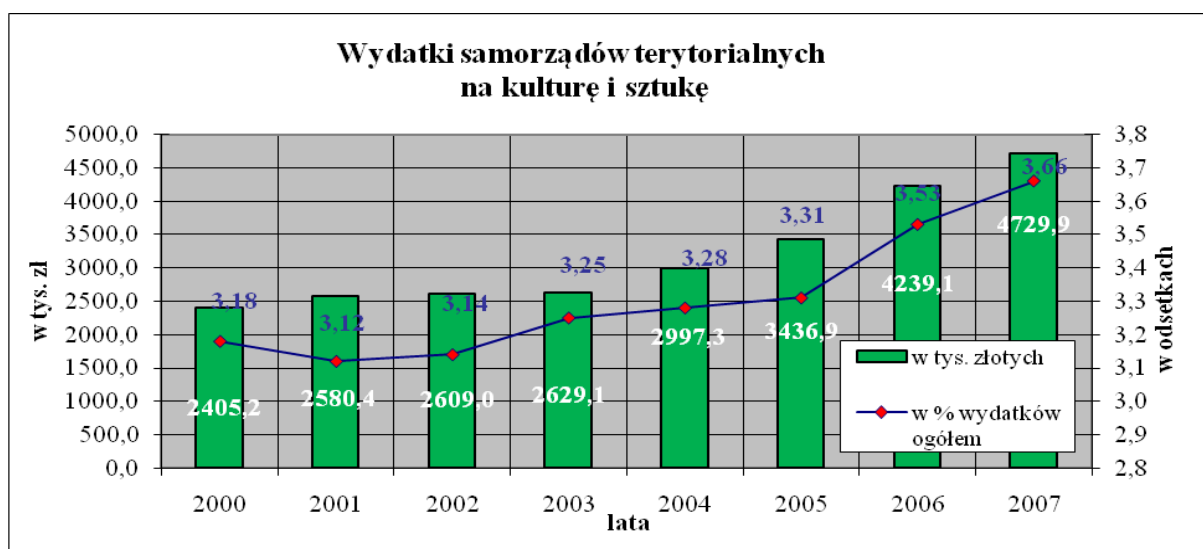
Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w budżetach samorządów terytorialnych² wyniosły 4729,9 mln zł, co stanowiło 3,66% ogólnych wydatków z budżetów samorządowych (w 2006 r. odpowiednio: 4239,1 mln zł i 3,53%). W przeliczeniu

¹ Łącznie z dotacjami i subwencjami dla jednostek samorządu terytorialnego.

² Łącznie z transferami pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.

na 1 mieszkańca dało to kwotę 124,09 zł. Wydatki bieżące z budżetów samorządów terytorialnych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2007 r. wyniosły 3543,9 mln zł (w roku poprzednim – 3200,9 mln zł). Udział samorządowych wydatków bieżących na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach bieżących ogółem samorządów terytorialnych stanowił 3,47% (wobec 3,37% w 2006 r.).

Wydatki samorządów gminnych wyniosły 1809,6 mln zł i stanowiły 38,2% samorządowych wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (samorządów województw, miast na prawach powiatów i powiatów – odpowiednio: 1158,6 mln zł i 24,5%, 1682,7 mln zł i 35,6% oraz 79,0 mln zł i 1,7%). Wydatki bieżące samorządów gminnych wyniosły 1406,2 mln zł i stanowiły 39,7% samorządowych wydatków bieżących na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (samorządów województw, miast na prawach powiatów i powiatów – odpowiednio: 832,0 mln zł i 23,5%; 1238,5 mln zł i 34,9% oraz 67,2 mln zł i 1,9%).

Udział wydatków na poszczególne rodzaje instytucji kultury i formy działalności kulturalnej w wydatkach budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego utrzymał się na poziomie zbliżonym do odsetków tych wydatków w latach poprzednich. Wydatki z budżetu państwa przeznaczono głównie na funkcjonowanie muzeów – 23,9% (a łącznie z kwotą wydatkowaną na różne formy działalności związanej z ochroną i konserwacją zabytków – 46,5%), teatrów dramatycznych i lalkowych, teatrów muzycznych, oper i operetek – 10,8% oraz centrów kultury i sztuki – 9,0% i archiwów – 7,5%. Wydatki przeznaczone w 2007 r. na działalność bibliotek stanowiły 10,1% wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego.

Z budżetów samorządowych najwięcej wydano na działalność domów i ośrodków kultury, świetlic i klubów – 26,4% i bibliotek – 19,8%, a także na funkcjonowanie teatrów dramatycznych i lalkowych, teatrów muzycznych (w tym oper i operetek) – 13,5% i na działalność muzeów – 12,1% (łącznie z wydatkami na ochronę i konserwację zabytków – 19,3%).

WYDATKI NA KULTURĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH

W 2007 r. udział wydatków na kulturę w łącznych wydatkach gospodarstw domowych wzrósł z 3,4% do 3,6%. Udział wydatków na kulturę w poszczególnych grupach społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych wahał się od 2,1% do 3,9% i odnotowano wzrost tego udziału (w 2006 r. wahał się w granicach 1,9% do 3,9%). Przeciętne roczne wydatki na zakup artykułów i usług kulturalnych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2007 r. osiągnęły 345,72 zł. Ich wartość nominalna w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 14,7% i była wyższa we wszystkich typach gospodarstw domowych: o 12,3% w gospodarstwach pracujących na rachunek własny, o 13,1% w gospodarstwach emerytów i rencistów, o 14,2% w gospodarstwach pracowników i o 16,1% w gospodarstwach rolników. Wydatki na kulturę w poszczególnych grupach społeczno-ekonomicznych w ujęciu wartościowym kształtowały się następująco: 506,76 zł na osobę w gospodarstwach osób pracujących na własny rachunek, 368,52 zł w gospodarstwach emerytów i rencistów (w gospodarstwach emerytów – 404,64 zł, a w gospodarstwach rencistów – 261,24 zł), 345,84 zł w gospodarstwach pracowników (225,84 zł w gospodarstwach osób pracujących na stanowiskach robotniczych, a 523,56 zł – w gospodarstwach osób pracujących na stanowiskach nierobotniczych) oraz 151,68 zł w gospodarstwach rolników.

W 2007 r. – podobnie jak w roku poprzednim – najwyższe wydatki związane były z mediami. Opłaty za abonament radiowy i telewizyjny wyniosły 45,96 zł na osobę, a za telewizję kablową – 75,36 zł i stanowiły odpowiednio: 13,3% i 21,8% wszystkich wydatków gospodarstw domowych na kulturę. Na gazety i czasopisma gospodarstwa domowe wydały 42,84 zł na osobę (12,4% wydatków na kulturę). Na książki natomiast wydano przeciętnie 17,04 zł, ale wraz z podręcznikami do nauki kwota ta wyniosła 53,16 zł przeciętnie na 1 osobę w gospodarstwie domowym. W gospodarstwach pracowników wydatki te kształtowały się następująco: za abonament radiowo-telewizyjny – 36,24 zł (10,5% wydatków na kulturę ogółem w tym typie gospodarstw), za telewizję kablową – 75,36 zł (21,8%), a za gazety

i czasopisma – 37,32 zł (10,8%), zaś w pozostałych grupach społeczno-ekonomicznych – odpowiednio: w gospodarstwach pracujących na własny rachunek – 38,88 zł, 100,32 zł i 55,20 zł (tj. 7,7%, 19,8% i 10,9%), w gospodarstwach emerytów i rencistów – 77,40 zł, 87,24 zł i 60,36 zł (tj. 21,0%, 3,7% i 16,4%), a w gospodarstwach rolników – 27,60 zł, 19,68 zł i 21,00 zł przeciętnie na 1 osobę w gospodarstwie domowym (tj. 18,2%, 13,0% i 13,8% łącznych wydatków na kulturę).

Podobnie jak udział wydatków na kulturę najwyższy był w budżetach gospodarstw domowych osób pracujących na własny rachunek (3,9%), również najwyższy był w tej grupie społeczno-ekonomicznej stopień wyposażenia w tzw. artykuły użytku kulturalnego, przede wszystkim w sprzęt audiowizualny. Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej posiadało 67,8% gospodarstw pracujących na własny rachunek, podczas gdy gospodarstw pracowników – 58,9%, gospodarstw emerytów i rencistów – 44,3%, a tylko 29,3% gospodarstw rolników, których najwyższy odsetek (99,7%) posiadał z kolei odbiornik telewizyjny. Magnetowid lub odtwarzacz kaset wideo był w posiadaniu 52,2% gospodarstw pracujących na własny rachunek, 45,9% gospodarstw pracowników, 46,7% gospodarstw rolników i 29,5% gospodarstw emerytów i rencistów. Ze względu na zmniejszającą się podaż wideokaset i filmów na kasetach, odsetki te w poszczególnych grupach gospodarstw – z wyjątkiem gospodarstw rolników – systematycznie zmniejszają się w ostatnich latach. W zdecydowanej większości przypadków, zwłaszcza w odniesieniu do artykułów wykorzystujących nowe technologie, kolejność gospodarstw domowych według odsetka wyposażonych w nie wyglądała podobnie: gospodarstwa pracujących na własny rachunek, gospodarstwa pracowników, rolników oraz emerytów i rencistów. Np. odsetki gospodarstw wyposażonych w odtwarzacz płyt kompaktowych kształtowały się odpowiednio: 25,0%, 18,8%, 14,0% i 5,9%, w odtwarzacz płyt DVD – odpowiednio: 60,6%, 54,5%, 42,9% i 20,4%, odtwarzacz MP3 lub MP4 – odpowiednio: 42,0%, 31,5%, 20,6% i 6,2%, a posiadających fotograficzny aparat cyfrowy – odpowiednio: 59,1%, 40,1%, 20,7% i 9,9%.

Warto też zwrócić uwagę na znaczne zróżnicowanie odsetka gospodarstw według grup społeczno-ekonomicznych posiadających komputery, w tym z dostępem do Internetu. Spośród gospodarstw pracujących na własny rachunek – 81,2% posiadało komputery osobiste, w tym 70,4% z dostępem do Internetu, a w pozostałych grupach – odpowiednio: w gospodarstwach pracowników – 69,4% i 51,2%, w gospodarstwach rolników – 52,8% i 25,9%, a w gospodarstwach emerytów i rencistów – 20,5% i 14,4%. Różnice te widać wyraźnie także w wydatkach gospodarstw domowych związanych z korzystaniem z Internetu. Przeciętnie na 1 osobę w gospodarstwie domowym w 2007 r. gospodarstwa domowe wydały na usługi internetowe przez telefon stacjonarny 28,20 zł, a inne opłaty internetowe (poza telefonem) wyniosły 44,16 zł, natomiast w poszczególnych typach gospodarstw odpowiednio: w gospodarstwach pracujących na własny rachunek – 58,80 zł i 72,84 zł, w gospodarstwach pracowników – 31,44 zł i 54,12 zł, w gospodarstwach rolników – 18,72 zł i 9,48 zł, a w gospodarstwach emerytów i rencistów – 16,80 zł i 23,16 zł.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Na rynku wydawniczym książek ponownie (po znacznym wzroście w 2006 r.) odnotowano w 2007 r. wzrost liczby wydawanych tytułów oraz, tak jak w roku ubiegłym spadek ich nakładów. W stosunku do 2006 r. liczba tytułów wydawnictw nieperiodycznych zwiększyła się o 2,4%, ale spadł ich nakład globalny – o 3,1%. Zmniejszył się przy tym również przeciętny nakład jednego tytułu – z 3,2 tys. egz do 3,1 tys. egz.

Tablica 1. Produkcja wydawnictw nieperiodycznych

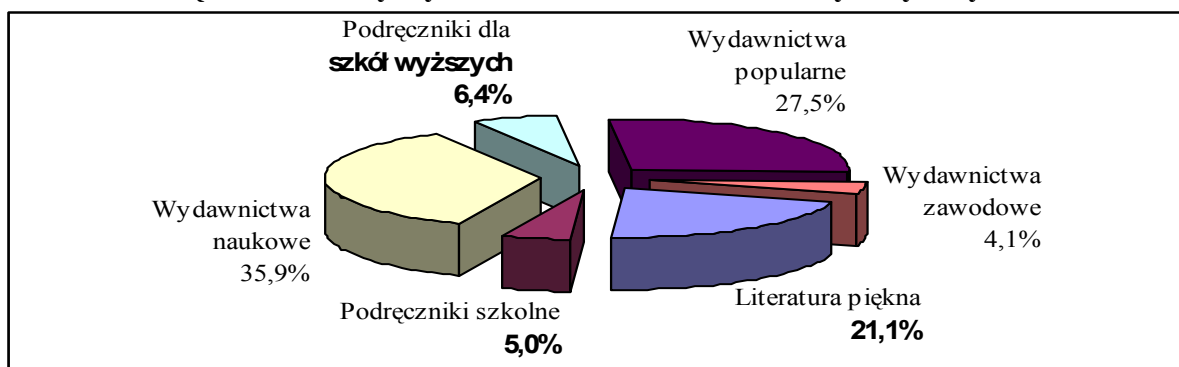
Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007		
	w liczbach bezwzględnych				2000=100	2006=100	
OGÓŁEM							
Tytuły	21.647	20.681	19.999	24.640	25226	116,5	102,4
w tym wydania pierwsze	18.653	17.369	16.280	21.119	21509	115,3	101,8
Nakład w tys. egz	102.774	80.756	81.006	79.974	77524	75,4	96,9
w tym wydania pierwsze	81.985	58.168	49.241	52.487	53892	65,7	102,7
na 1000 ludności w egz	2.687	2.114	2.123	2.097	2034	x	x
Wydawnictwa naukowe							
Tytuły	6.840	6.485	6.748	9.255	9.049	132,3	97,8
Nakład w tys. egz	5.996	5.483	5.548	6.465	6.265	104,5	96,9
Podręczniki dla szkół wyższych							
Tytuły	1.785	1.772	1.618	1.871	1.613	90,4	86,2
Nakład w tys. egz	1.732	1.637	1.490	1.410	1.342	77,5	95,2
Wydawnictwa popularne – ogólne							
Tytuły	5.890	5.159	4.999	6.198	6.927	117,6	111,8
Nakład w tys. egz	23.606	17.672	20.666	21.930	25.736	109,0	117,4
Wydawnictwa zawodowe							
Tytuły	1.704	1.263	995	1.164	1.040	61,0	89,3
Nakład w tys. egz	5.751	2.545	2.717	2.302	1.696	29,5	73,7
Podręczniki szkolne							
Tytuły	1.410	1.573	1.331	1.370	1.263	89,6	92,2
Nakład w tys. egz	41.380	25.043	21.342	20.060	17.361	42,0	86,5
Literatura piękna							
Tytuły	4.018	4.429	4.308	4.782	5.334	132,8	111,5
Nakład w tys. egz	24.310	28.376	29.243	27.807	25.123	103,3	90,3
dla dorosłych							
Tytuły	2.755	3.590	3.252	3.679	3.909	141,9	106,3
Nakład w tys. egz	16.870	22.351	21.540	19.537	17.268	102,4	88,4
dla dzieci							
Tytuły	850	839	1.056	1.103	1.425	167,6	129,2
Nakład w tys. egz	4.562	6.025	7.703	8.269	7.855	172,2	95,0

W 2007 r. wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim liczba tytułów wydań pierwszych (o 1,8%), które stanowiły 85,3% wszystkich wydanych pozycji. Na tym samym poziomie, co w roku poprzednim pozostał przeciętny nakład wydań pierwszych (2,5 tys. egz).

Wznowienia tytułów wydawniczych, stanowiących ponad 1/3 łącznego nakładu książek i broszur, publikowane były w mniejszych nakładach. Przeciętny nakład jednego tytułu wznowień zmniejszył się w stosunku do roku 2006 i wyniósł 6,4 tys. egz. Zmniejszył się także nakład wydawnictw nieperiodycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca i wyniósł 2,0 egz.

Rozpatrując strukturę produkcji wydawniczej według tematyki wydanych książek w ujęciu tytułowym, można wyróżnić trzy grupy wydawnictw, w których liczba wydanych tytułów stanowiła łącznie 84,5% wszystkich tytułów wydanych w 2007 r.

Książki i broszury wydane w 2007 r. – struktura wydanych tytułów

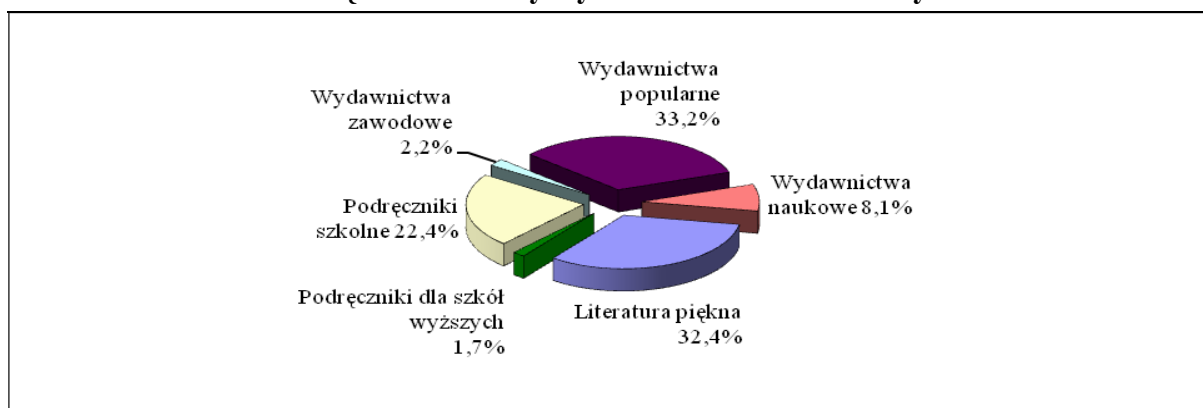
Były to wydawnictwa naukowe, wydawnictwa popularne oraz literatura piękna. W stosunku do 2006 r. udział liczby tytułów wydawnictw naukowych zmniejszył się o 1,7 pkt proc., wzrósł natomiast udział liczby tytułów wydawnictw popularnych i literatury pięknej (odpowiednio o 2,4 pkt proc. i 1,7 pkt proc.).

Tablica 2. Struktura produkcji wydawniczej książek i broszur według tematyki

Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007
Tytuły w odsetkach					
Wydawnictwa naukowe	31,6	31,4	33,7	37,6	35,9
Podręczniki dla szkół wyższych	8,2	8,6	8,1	7,6	6,4
Wydawnictwa popularne	27,2	24,9	25,0	25,1	27,5
Wydawnictwa zawodowe	7,9	6,1	5,0	4,7	4,1
Podręczniki szkolne	6,5	7,6	6,7	5,6	5,0
Literatura piękna	18,6	21,4	21,5	19,4	21,1
w tym dla dzieci	3,7	4,1	5,3	4,5	5,6
Nakłady w odsetkach					
Wydawnictwa naukowe	5,8	6,8	6,9	8,1	8,1
Podręczniki dla szkół wyższych	1,7	2,0	1,8	1,8	1,7
Wydawnictwa popularne	23,0	21,9	25,5	27,4	33,2
Wydawnictwa zawodowe	5,6	3,2	3,4	2,9	2,2
Podręczniki szkolne	40,3	31,0	26,3	25,1	22,4
Literatura piękna	23,7	35,1	36,1	34,8	32,4
w tym dla dzieci	5,5	7,5	9,5	10,3	10,1

W 2007 r., w strukturze nakładów książek udział wydawnictw popularnych wzrósł o 5,8 pkt proc. w stosunku do roku poprzedniego, osiągając 33,2%. Zmniejszył się natomiast udział nakładów literatury pięknej dla dorosłych (o 2,4 pkt proc.) i podręczników szkolnych (o 2,7 pkt proc.).

Książki i broszury wydane w 2007 r. - nakłady

Pod względem liczby wydanych tytułów książek i broszur przez wydawców według ich siedziby – najbardziej aktywne w Polsce były w 2007 r. województwa: mazowieckie – 10466 tytułów, małopolskie – 3266 tytułów, śląskie – 2188, wielkopolskie – 1674 i dolnośląskie – 1382 tytuły, przy czym liczba tytułów wydanych książek i broszur przez oficyny wydawnicze tylko w trzech miastach – w Warszawie, Krakowie i Poznaniu – przekroczyła połowę wszystkich wydanych publikacji nieperiodycznych w Polsce i stanowiła 55,1% ogółu wydanych tytułów. Z punktu widzenia łącznego nakładu największy, bo aż 69,9% udział miały wydawnictwa zlokalizowane w Warszawie (wobec 67,6% w roku poprzednim).

Tablica 3. Produkcja wydawnictw periodycznych

Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007		
	w liczbach bezwzględnych				2000=100	2006=100	
OGÓŁEM							
Tytuły	5534	6309	6721	6759	6948	125,6	102,8
Łączny jednorazowy nakład (w tys. egz)	72332,4	74095,2	86858,5	82912,8	83853,2	115,9	101,1
Nakład globalny w mln egz	2705,7	2548,7	3148,6	3049,1	2818,6	104,2	92,4
na 1000 ludności	70726	66728	82509	79962	73948	x	x
GAZETY							
Tytuły	66	69	69	66	62	93,9	93,9
Łączny jednorazowy nakład (w tys. egz)	4511,9	4604,2	5804,3	5850,0	5450,3	120,8	93,2
Nakład globalny w mln egz	1153,3	1035,2	1353,1	1427,3	1285,2	111,4	90,0
na 1000 ludności	30147	27102	34753	37431	33718	x	x
CZASOPISMA							
Tytuły	5468	6240	6652	6693	6886	125,9	102,9
Łączny jednorazowy nakład (w tys. egz)	67820,5	69491,0	81054,2	77062,8	78402,9	115,6	101,7
Nakład globalny w mln egz	1552,4	1513,5	1795,5	1621,8	1533,4	98,8	94,5
na 1000 ludności	40579	39626	47051	42531	40230	x	x

W 2007 r. wydawano 62 tytuły gazet, a ich łączny nakład wyniósł 1285 mln egz, odnotowano spadek globalnego nakładu o 10,0% w stosunku do roku poprzedniego.

Ponownie zwiększyła się liczba wydawanych w Polsce tytułów czasopism – o 193 w stosunku do roku poprzedniego. Natomiast zmniejszył się ich nakład globalny – o 5,5%, przy jednoczesnym wzroście nakładów jednorazowych – o 1,7%. Zmniejszył się również

nakład czasopism w przeliczeniu na 1 mieszkańca: z 43 egz w 2006 r. do 40 egz w 2007 r. oraz nakład gazet – z 37 egz do 34 egz.

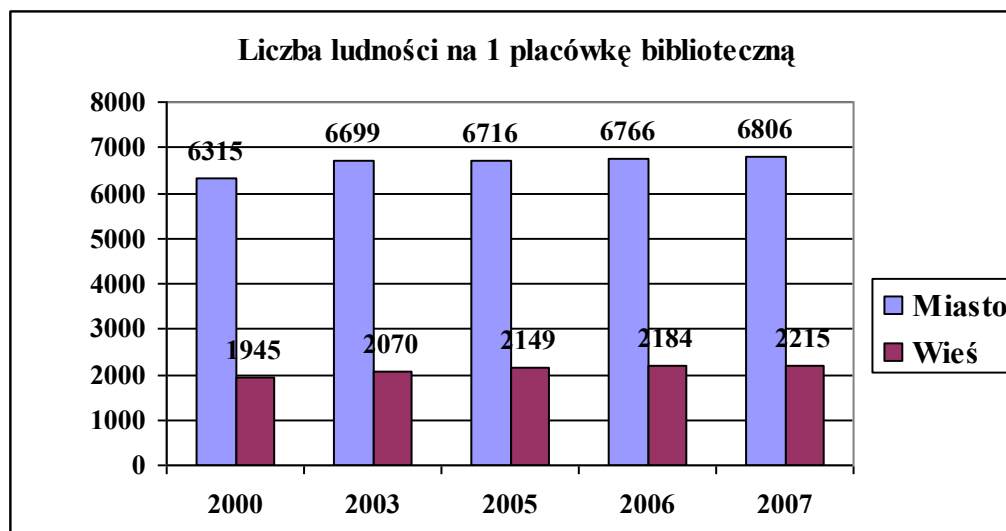
Najwięcej tytułów periodyków w 2007 r. wydawano w województwach: mazowieckim – 2622 tytuły, małopolskim – 647 tytułów, śląskim – 586 tytułów, przy czym periodyki wydane tylko w stolicach tych województw – stanowiły 43,3% wszystkich prasowych tytułów wydanych w Polsce, a udział ich nakładu globalnego wyniósł 74,9% łącznej produkcji wydawniczej periodyków w 2007 r. (w roku poprzednim odpowiednio: 42,9% i 74,6%).

CZYTELNICTWO

Jedną z najbardziej powszechnych i podstawowych form uczestnictwa w kulturze jest czytelnictwo. Ze zrealizowanego przez Główny Urząd Statystyczny badania uczestnictwa ludności w kulturze wynika, że w 2004 r. przynajmniej jedną książkę przeczytało 56,1% osób w wieku 15 lat i więcej (63,9% w miastach, a 43,2% na wsi) – 48,4% mężczyzn i 62,5% kobiet. Szczególnie ważną rolę w rozwoju czytelnictwa pełnią biblioteki, które gromadzą różnorodne tematycznie księgozbiory (i różne materiały biblioteczne zwane zbiorami specjalnymi, w tym przede wszystkim – materiały audiowizualne, a ostatnio coraz powszechniej – dokumenty elektroniczne) i udostępniają je czytelnikom w dwojakiej formie: wypożyczeń na zewnątrz i korzystania ze zbiorów na miejscu, w czytelni. Udostępnianie zbiorów na miejscu ma duże znaczenie dla czytelnika, zwłaszcza w sytuacji, gdy książki stają się bardzo drogie, co ostatnio obserwuje się na rynku wydawniczym. Problem ten odnosi się również do prasy, w szczególności do ilustrowanych periodyków wiedzy ogólnej, jak i wielu innych specjalistycznych czasopism. Według danych zgromadzonych we wspomnianym badaniu, z biblioteki lub czytelni korzystało 29,3% osób (33,8% kobiet i 23,9% mężczyzn), w tym częściej niż raz w miesiącu 24,1% ankietowanych mających 15 i więcej lat (27,3% kobiet i 18,7% mężczyzn).

Najbardziej popularna, powszechna i najlepiej zorganizowana jest sieć bibliotek publicznych, gromadząca – przede wszystkim – najchętniej czytaną beletrystykę oraz wydawnictwa popularne i popularnonaukowe. Ostatnimi laty biblioteki rozszerzają swoją ofertę, próbując różnymi sposobami przyciągnąć czytelnika. Proponują w szerszym zakresie wypożyczenia zbiorów specjalnych: kaset magnetofonowych, videokaset, płyt kompaktowych czy DVD. Celem przyciągnięcia młodego czytelnika placówki biblioteczne, a także oddziały dla dzieci prowadzą różnorodne formy działalności zachęcając dzieci i młodzież do bliższego kontaktu z literaturą poprzez organizowanie koncertów, wystaw czytelniczych i plastycznych, konkursów, pogadanek, spotkań z autorami oraz wyświetlanie filmów itp.

Od kilkunastu lat systematycznie zmniejsza się liczba bibliotek publicznych i punktów bibliotecznych. Biblioteki publiczne finansowane przez samorządy terytorialne, są często likwidowane; zdarza się też że bywają łączone z innymi instytucjami kultury.³

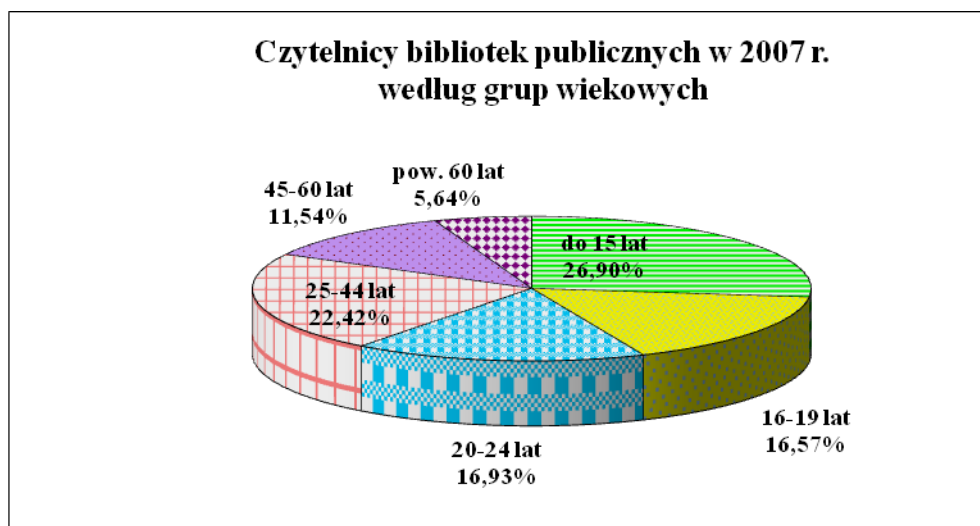

Z badań Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że liczba placówek bibliotecznych w sieci bibliotek publicznych zmniejszyła się w 2007 r. o 53 placówki (ubyło 59 filii ale jednocześnie wzrosła liczba bibliotek). Liczba miejsc w czytelnich nieznacznie się zmniejszyła (o 0,04%) w stosunku do roku poprzedniego. W miastach liczba miejsc w czytelnich wzrosła o ok. 250 (tj. o 0,5%), natomiast na wsi – zmniejszyła się w stosunku do 2006 r. o ok. 290 (tj. o 0,5%). W dalszym ciągu likwidowane były punkty biblioteczne. Liczba ich zmniejszyła się w 2007 r. o 54, tj. o 3,2% w stosunku do 2006 r. Większość punktów bibliotecznych (65,7%) znajduje się na wsi, gdzie spełniają rolę podstawowego ogniwa łączącego potencjalnego czytelnika z nieraz dość odległą książką w bibliotece publicznej. Są one najczęściej prowadzone społecznie. Działają w oparciu o księgozbiór bibliotek macierzystych, są one organizowane na potrzeby czytelnicze środowiska w rejonach, gdzie jest trudny dostęp potencjalnego czytelnika do biblioteki lub jej filii. W układzie terytorialnym sieć punktów bibliotecznych jest bardzo zróżnicowana pod względem ilościowym, m.in. w zależności od wielkości województwa, liczby istniejących bibliotek i ich filii, natężenia czytelnictwa, liczby ludności czy atrakcyjności turystycznej regionu.

Przy stale kurczącej się sieci bibliotek publicznych oraz wzrastającej liczbie ludności przypadającej na 1 placówkę biblioteczną, zanotowano po raz kolejny spadek liczby zarejestrowanych czytelników. W 2007 r. ich liczba zmniejszyła się o 4,3%, osiągając 6719,1 tys. osób, przy czym większość łącznej liczby czytelników bibliotek publicznych (73,6%) stanowili czytelnicy bibliotek w miastach. Przyglądając się strukturze wieku czytelników należy zauważyć, że w 2007 r. najliczniejsza była grupa dzieci i młodzieży do lat 19, stanowiąca 43,5% całej zbiorowości czytelników bibliotek publicznych, która była złożona

³ W 2001 r. wprowadzono uzupełnienie w ustawie o bibliotekach, która nie pozwala łączyć bibliotek publicznych z innymi instytucjami (Dz. U. Nr 129, poz. 1440). Niezależnie od tego nadal odnotowuje się zmniejszanie liczby bibliotek z powodu połączenia z innymi instytucjami kultury.

przede wszystkim z uczniów (45,5% czytelników podzielonych według zajęcia). W porównaniu z rokiem poprzednim udział tej grupy wiekowej wśród czytelników bibliotek publicznych obniżył się o 1,3 pkt proc. (udział grupy uczniów – o 1,5 pkt proc.). Drugą pod względem liczebności grupą czytelników były osoby w wieku 25-44 lata (22,4%). Najmniejszą grupę wiekową stanowili czytelnicy w wieku powyżej 60 lat, a w strukturze według zajęcia – rolnicy (1,0% wszystkich czytelników).

Wraz ze zmniejszeniem się zbiorowości czytelników bibliotek publicznych, zmniejszyła się również liczba wypożyczeń zbiorów na zewnątrz (o 5,0% w stosunku do 2006 r.). Liczba czytelników i liczba wypożyczeń zmniejszyła się zarówno w mieście jak na wsi. W porównaniu z rokiem poprzednim, liczba czytelników w mieście zmalała o 239,3 tys., czyli o 4,6%, a liczba wypożyczeń księgozbioru spadła o 5058,4 tys. woluminów, tj. o 5,2%. Na wsi natomiast liczba czytelników spadła o 64,9 tys. wol. (tj. o 3,5%) a liczba wypożyczeń zmniejszyła się o 1676,6 tys. wol. (tj. o 4,5%). Zmniejszył się także wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika i w 2007 r. osiągnął wartość 19,0 (w roku poprzednim – 19,1).

Jednym z powodów obniżenia się liczby wypożyczeń, a także udostępnień zbiorów na miejscu są zwiększające się możliwości korzystania z Internetu, gdzie można przeczytać gazetę, wyszukać artykuł z czasopisma i coraz częściej także skorzystać z oferty książkowej oraz z zamieszczonych w sieci licznych encyklopedii, leksykonów i opracowań.

Liczba książek i czasopism udostępniionych na miejscu w bibliotekach publicznych w 2007 r. była niższa o 2896,2 tys. woluminów, tj. o 8,2% w stosunku do 2006 r. Zmniejszyła się też liczba udostępnień księgozbioru na miejscu w miastach – o 2679,1 tys. wol., tj. o 9,4%, a na wsi spadła o 217,0 tys. wol., tj. o 3,2%. Liczba udostępnień zbiorów specjalnych zmniejszyła się o 66,4 tys. jednostek inwentarzowych, tj. o 4,3% (w miastach – o 4,7%, a na wsi – o 2,8%).

Liczba korzystających z bibliotek publicznych jest jednak nadal niemała – wciąż blisko 1/5 populacji. Czytelnicy sięgają nie tylko po książki i czasopisma, lecz dokonują też wypożyczeń kaset audio i wideo, płyt DVD oraz korzystają – tam, gdzie jest to możliwe – z techniki komputerowej. To m.in. ze względu na oczekiwania i potrzeby użytkowników,

z roku na rok zwiększa się liczba placówek bibliotecznych wyposażonych w komputery i oferujących dostęp do Internetu. W 2007 r. w komputery było wyposażonych 5076 placówek bibliotecznych, tj. 59,8% bibliotek i filii bibliotecznych (w miastach – 2176, tj. 75,8%; na wsi – 2900, tj. 51,6%), w których korzystano z 24,6 tys. komputerów (w miastach – 16,3 tys.; na wsi – 8,3 tys.). Liczba komputerów w bibliotekach publicznych wzrosła o 16,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Z ogólnej liczby komputerów, będących w wyposażeniu bibliotek, 13,3 tys. tj. 53,9% zasobów komputerowych (w miastach – 7,1 tys., tj. 43,7%, a na wsi – 6,2 tys., tj. 73,6%) przeznaczono do użytku czytelników, w tym 12,0 tys. komputerów z dostępem do Internetu (w miastach – 6,2 tys.; na wsi – 5,8 tys.).

Tablica 4. Biblioteki publiczne

Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007		
					w liczbach bezwzględnych		
						2000=100	2006=100
Biblioteki i filie	8915	8727	8591	8542	8489	95,2	99,4
Punkty biblioteczne	2457	1875	1752	1672	1618	65,9	96,8
Księgozbiór w mln wol.	135,8	134,2	135,1	135,5	135,6	99,8	100,1
na 1000 ludności	3549	3515	3541	3554	3556	x	x
Czytelnicy zarejestrowani w tys.	7392	7576	7337	7023	6719	90,9	95,7
na 1000 ludności	193	198	192	184	176	x	x
Wypożyczenia księgozbioru w mln wol.	147,2	150,1	141,2	134,4	127,7	86,7	95,0
na 1000 ludności	3849	3931	3701	3525	3350	x	x
na 100 czytelników	1992	1982	1925	1914	1900	x	x
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	3364	3602	3689	3733	3771	x	x

W 2007 r. biblioteki publiczne w miastach zakupiły 2196,2 tys. książek (o 62,0 tys. wol. więcej niż w 2006 r., tj. o 2,9%) za kwotę 46,7 mln zł (przeciętna cena książki – 21,24 zł). Natomiast wiejskie biblioteki publiczne w 2007 r. nabyły 1421,9 tys. książek (o 56,7 tys. książek więcej, tj. o 4,2%) za sumę 25,9 mln zł (przeciętna cena zakupionej książki – 18,22 zł).

W 2007 r. biblioteki publiczne dysponowały łącznie 955,7 tys. m² powierzchni pomieszczeń bibliotecznych. Czytelników tych bibliotek obsługiwało 17,7 tys. pracowników, z których większość, tj. 74,6% stanowił personel pracujący w pełnym wymiarze czasu. Wśród osób pełnozatrudnionych było 37,5% pracowników z wyższym wykształceniem bibliotekarskim. Natomiast 5,1% tys. osób pełnozatrudnionych (tj. 38,4%) posiadało średnie wykształcenie bibliotekarskie.

Sieć bibliotek publicznych w Polsce jest wspomagana przez biblioteki naukowe, fachowe i inne biblioteki specjalistyczne, które prowadzą działalność na rzecz upowszechniania nauki i czytelnictwa. W 2007 r. działały 1203 biblioteki naukowe (główne i podległe), które dysponowały 83,1 mln wol. księgozbioru i 26,2 mln jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych. 2,4 mln czytelników wypożyczyło 18,4 mln wol. księgozbioru i 0,5 mln jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych oraz skorzystało z udostępnienia 34,4 mln wol. oraz 1,5 mln jednostek zbiorów specjalnych na miejscu.

W 338 wojewódzkich bibliotekach pedagogicznych i ich filiach zgromadzono 15,0 mln woluminów księgozbioru i 363,1 tys. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych. W bibliotekach tych 2007 r. zarejestrowano 565,3 tys. czytelników, którym wypożyczono 4,7 mln woluminów księgozbioru i 128,6 tys. jednostek zbiorów specjalnych oraz udostępniono na miejscu 3,9 mln wol. księgozbioru i 21,3 tys. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych.

Z działalności bibliotek fachowych organizowanych w zakładach pracy, bibliotek ośrodków informacji naukowo-technicznej, bibliotek fachowo-beletrystycznych, a także fachowych bibliotek towarzystw naukowych (łącznie 730 jednostek) skorzystało w ciągu 2007 r. 205,9 czytelników, którzy dokonali 973,7 tys. wypożyczeń oraz skorzystali na miejscu z 854,0 tys. woluminów księgozbioru i 369,9 tys. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych. Powyższe placówki posiadały w 2007 r. łącznie 10,3 mln woluminów księgozbiórów oraz 16,3 mln jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych

W roku szkolnym 2007/2008 w zasobach bibliotek szkolnych szkół wszystkich typów: podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych oraz szkół policealnych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych znajdowało się 132,6 mln wol. książek, w tym 131,9 mln wol. w szkołach dla dzieci i młodzieży.

Tablica 5. Książki w bibliotekach szkolnych w roku szkolnym 2007/2008^a

Szkoly	Liczba woluminów	
	ogółem	na 1000 uczniów
Ogółem	132.577.187	22.002
Szkoly dla młodzieży ^b – razem	131.882.166	24.153
szkoly podstawowe	80.510.497	33.896
gimnazja	19.796.837	13.623
licea ogólnokształcące	18.471.599	25.826
szkoly zawodowe ^c	11.657.272	14.461
licea profilowane	1.445.961	13.092
Szkoly policealne	2.446.611	8.113
Szkoly dla dorosłych	695.021	2.634

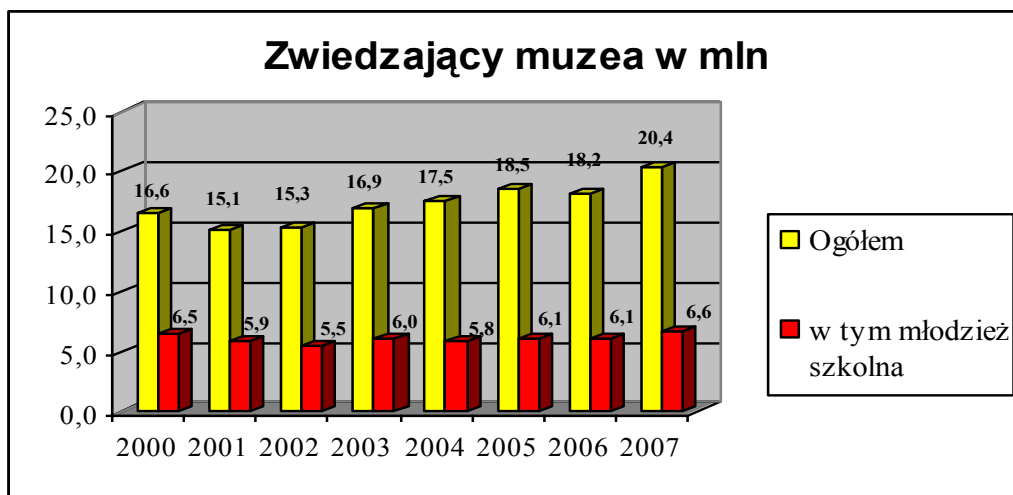
^a Stan w dniu 30 września; ^b Łącznie ze szkołami specjalnymi; ^c Łącznie ze szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe i specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy.

Ponad połowa szkół (53,1%) posiadała księgozbiory udostępniane uczniom (w przypadku szkół dla dzieci i młodzieży – 63,3% szkół), liczące przeciętnie 6777 wol. (w szkołach dla dzieci i młodzieży – 6982 wol.). Warto przypomnieć, że znaczna część szkół jest zorganizowana w zespoły i biblioteka szkolna obsługuje uczniów kilku, a nawet kilkunastu szkół. Część z tych bibliotek pełni także funkcję biblioteki publicznej. W 2007 r. zarejestrowano działalność 233 bibliotek publiczno-szkolnych, zorganizowanych w szkołach, domach i ośrodkach kultury lub innych instytucjach prowadzonych przez samorządy gminne. Na jednego ucznia przypadały przeciętnie 22 książki (w szkołach dla dzieci i młodzieży – 24 książki), a na jedną szkołę – 3602 woluminy (w szkołach dla dzieci i młodzieży – 4422 wol.).

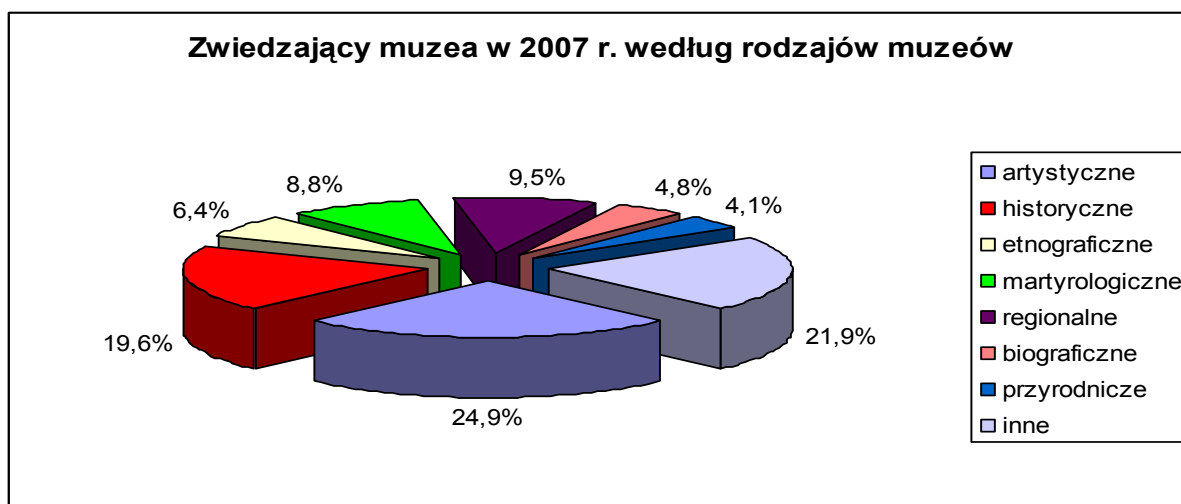
WYSTAWIENICTWO

MUZEA

Od kilku lat obserwuje się w Polsce tendencję rozwoju sieci muzeów. Pełnią one istotną rolę w ukazywaniu historii i tradycji oraz upowszechnianiu kultury w kraju. W porównaniu z 2006 r. przybyło 17 muzeów i oddziałów muzealnych. W stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się ich aktywność wystawiennicza. 720 muzeów zaprezentowało łącznie 4271 wystaw czasowych i objazdowych (w 2006 r. – 4188 wystaw), w tym 187 wystaw zagranicznych.

W 2007 r. muzea i wystawy muzealne zwiedziło 20438,3 tys. osób (o 12,4 % więcej niż w roku poprzednim), w tym 6625,3 tys. młodzieży szkolnej w zorganizowanych grupach (o 9,4 % więcej w porównaniu z 2006 r.). Odsetek młodzieży szkolnej wśród zwiedzających wyniósł 32,4 % i zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,9 pkt proc.

Podobnie jak w roku poprzednim tak też roku 2007 największym powodzeniem wśród zwiedzających cieszyły się muzea o profilu artystycznym (24,9% zwiedzających, wobec 26,1% w 2006 r.) i historycznym (19,6%). W ramach lekcji muzealnych: najczęściej młodzieży szkolnej odwiedziło muzea artystyczne (19,7% wobec 19,5% w roku poprzednim) oraz historyczne (19,5% wobec 18,4%) i regionalne (16,5% wobec 18,1% w 2006 r.).

Tablica 6. Muzea

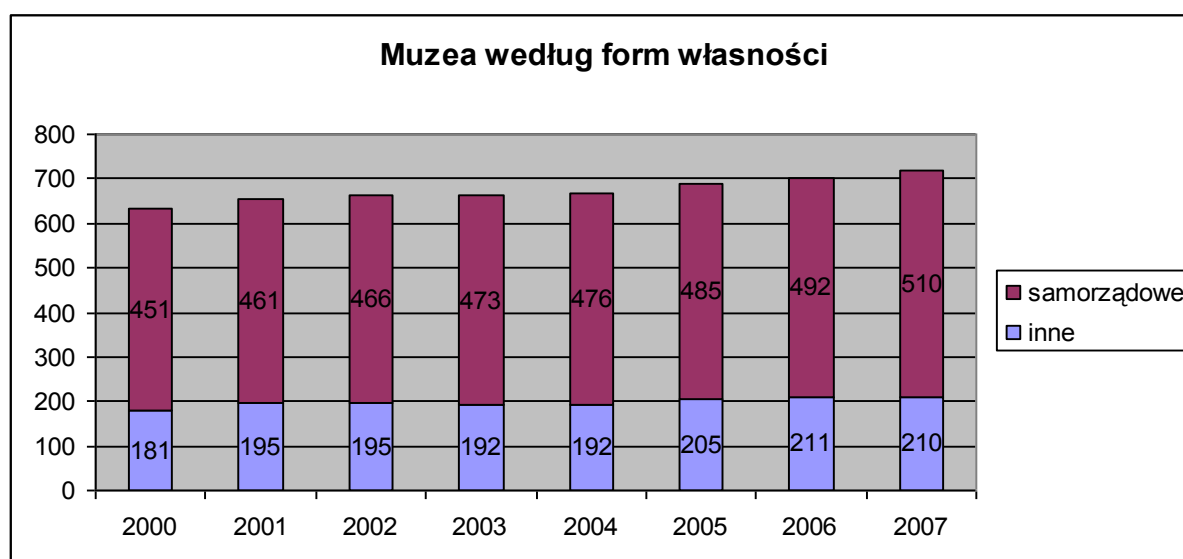
Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007		
	w liczbach bezwzględnych					2000=100	2006=100
Muzea	632	665	690	703	720	113,9	102,4
Eksponaty w tys.	13.092	12.978	12.974	12.452	13.105	100,1	105,2
Wystawy	3.535	4.083	4.422	4.188	4.271	120,8	102,0
Zwiedzający w tys.	16.612	16.881	18.488	18.191	20.438	123,0	112,4
na 1000	434	442	484	477	536	x	x
w tym młodzież szkolna ^a	6.537	6.015	6.136	6.058	6.625	101,3	109,4

^a Zwiedzanie w zorganizowanych grupach.

W ramach prowadzonej działalności oświatowej muzea zorganizowały m.in. 8,2 tys. odczytów dla 397,3 tys. uczestników (w 2006 r. – odpowiednio – 7,0 tys. i 401 tys. osób). Zrealizowano 68,0 tys. lekcji muzealnych, w ramach 6,9 tys. tematów, w których wzięło udział 1688 tys. uczniów (w 2006 r. – odpowiednio – 60,8 tys. lekcji, 6,7 tys. tematów i 1512 tys. uczniów). W muzeach zaprezentowano 17,1 tys. seansów filmowych, które obejrzało 698 tys. widzów (w 2006 r. – odpowiednio – 17,6 tys. seansów i 693 tys. widzów) oraz zorganizowano 3,6 tys. koncertów dla 791 tys. słuchaczy (w 2006 r. – odpowiednio – 3,7 tys. koncertów dla 661 tys. osób).

W 2007 r. muzea wydały 5,3 tys. tytułów o łącznym nakładzie 6,0 mln egz (w roku poprzednim – odpowiednio: 4,8 tys. i 5,0 mln egz), w tym 0,6 tys. tytułów katalogów zbiorów i wystaw w nakładzie 0,3 mln egz i 1,2 tys. tytułów informatorów i folderów w nakładzie 2,8 mln egz (w 2006 r. – odpowiednio: 0,5 tys. i 0,3 mln egz oraz 1,2 tys. i 2,2 mln egz).

Spośród 600 muzeów i placówek muzealnych funkcjonujących w 2007 r. w sektorze publicznym działało 510 muzeów i oddziałów muzealnych, których organizatorami były samorządy terytorialne, w tym 177 (wobec 170 w roku poprzednim) muzeów i oddziałów muzealnych prowadzonych przez samorządy gminne. W sektorze prywatnym działało 120 muzeów, których organizatorami były organizacje społeczne, polityczne i związki zawodowe oraz organizacje i związki wyznaniowe (w tym 11 muzeów i oddziałów muzealnych prowadzonych przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze).

INSTYTUCJE PARAMUZEALNE

Do instytucji paramuzealnych zaliczamy placówki w swoim charakterze zbliżone do muzeów, takie jak: ogrody zoologiczne, a także akwaria, terraria (w których hodowane są niewielkie gady i płazy) oraz wiwaria (będące połączeniem akwariów z terrariami), ogrody botaniczne, rezerваты przyrody, udostępniane zwiedzającym w sposób rejestrowany, na ogół prezentujące również zestaw zbiorów lub opracowane wystawy tematyczne (w szczególności – groty, jaskinie, akweny, parki, podziemne trasy turystyczne itp.), pomniki historii oraz inne jednostki obejmujące m.in. planetaria, miasteczka i centra nauki i techniki, a także nie będące muzeami ekspozycje stałe ukazujące osiągnięcia, odkrycia i ciekawostki z dziedziny historii, archeologii, kultury, przyrody, techniki itp. W 2007 r. zarejestrowano działalność 76 takich jednostek, w tym 21 prywatnych. Łącznie zgromadziły one 195 tys. eksponatów i okazów przyrody, a odwiedziło je 7611 tys. osób (w roku poprzednim – 6276 tys. osób), w tym 1589 tys. młodzieży szkolnej zwiedzającej te instytucje w zorganizowanych grupach (w 2006 r. – 1301 tys. osób). W 2007 r. jednostki paramuzealne przygotowały 149 wystaw czasowych i 106 wystaw objazdowych. Wśród instytucji prowadzących działalność pokrewną muzeom największym zainteresowaniem zwiedzających cieszyły się ogrody zoologiczne – 50,1% wszystkich odwiedzających instytucje paramuzealne. Jednostki paramuzealne, podobnie jak muzea, prowadziły działalność oświatową. W 2007 r. zorganizowały 11,3 tys. odczytów i lekcji muzealnych, w których wzięło udział:

- 375,7 tys. uczestników (w 2006 r. było to 5,7 tys. spotkań i 175,9 tys. uczestników),
- 122 koncerty, których wysłuchało 42,3 tys. słuchaczy (w 2006 r. – 110 koncertów i 44,6 tys. słuchaczy)
- zaprezentowano 3,9 tys. seansów filmowych, które obejrzało łącznie 255,6 tys. widzów (w roku poprzednim odpowiednio: 2,9 tys. i 75,0 tys. osób).

W ramach prowadzonej działalności wydawniczej, instytucje paramuzealne w 2007 r. opublikowały 222 tytuły w łącznym nakładzie 0,5 mln egz, w tym 62 tytuły informatorów i folderów o łącznym nakładzie 0,3 mln egz.

GALERIE SZTUKI

Ofertę muzeów i instytucji paramuzealnych uzupełniały w 2007 r. inne instytucje zajmujące się wystawiennictwem, prezentujące głównie dzieła sztuki współczesnej – 165 galerii państwowych i samorządowych (łącznie z biurami wystaw artystycznych) oraz 129 prywatnych galerii i salonów sztuki. Galerie państwowe i samorządowe przygotowały i zaprezentowały publiczności w kraju 2640 wystaw (o 4,3% mniej niż w 2006 r.). Wystawy te zaprezentowano w 2821 ekspozycjach (wobec 2925 w roku poprzednim), a zwiedziło je 2922,3 tys. osób (o 3,2% więcej niż w 2006 r.). Z ogólnej liczby wystaw – 204 tytułów w 209 ekspozycjach pochodziło z zagranicy. Ponadto wysłano za granicę 65 wystaw.

Co ciekawe, wzrosła liczba wykorzystujących tzw. nowe media, tj. takich wystaw, do których prezentacji zastosowano nowoczesne metody, czyli nietradycyjne eksponaty, formy i techniki – animację komputerową, aranżację przestrzeni (tzw. instalacje), design, wideo itp. Liczba takich wystaw wzrosła o ok. 21% (z 286 w 2006 r. do 345 w 2007 r.).

Pozostałe galerie sztuki zorganizowały 982 wystawy przedstawione w 1072 ekspozycjach w kraju, a 46 wystaw zaprezentowano publiczności za granicą. Krajowe wystawy odwiedziło 504,5 tys. osób (o 13,0% więcej niż w roku poprzednim).

Galerie państwowe i samorządowe posiadały łącznie 616,4 tys. eksponatów, w tym najbogatsze zbiory były z dziedziny malarstwa, grafiki i fotografii. Zachowano ok. 10,0 tys. pozycji zbiorów elektronicznych “nowych mediów” (dokumentację i rejestrację instalacji i wystaw realizowanych w technice laserowej i komputerowej) oraz zgromadzono 4,1 tys. filmów o sztuce (przede wszystkim w Centrum Sztuki Współczesnej na Zamku Ujazdowskim). Przeprowadzono też 79 aukcji, wyprzedaży i kiermaszów dzieł sztuki, w których uczestniczyło w sumie 5,4 tys. osób. Galerie państwowe i samorządowe prowadziły również szeroko zakrojoną działalność oświatową. W 2007 r. zorganizowały 9,2 tys. odczytów i prelekcji, spotkań autorskich i pogadanek na wystawach (wobec 10,9 tys. w 2006 r.), które zgromadziły łącznie 393,1 tys. słuchaczy (o 14,9% więcej niż w roku poprzednim) oraz przedstawiły 1,5 tys. pokazów filmowych dla 63,2 tys. widzów. Podobnie aktywne były i pozostałe, prywatne galerie, które zorganizowały 1,1 tys. imprez dla 55,6 tys. uczestników oraz 152 seanse filmowe dla 13,2 tys. widzów. Ponadto w 2007 r. galerie te przeprowadziły 32 aukcje z udziałem 3,2 tys. osób. W ramach działalności wydawniczej w 2007 r. galerie państwowe i samorządowe wydały ogółem 4,2 tys. tytułów w łącznym nakładzie 1325,9 tys. egz (w roku poprzednim – odpowiednio: 3,5 tys. i 1394,9 tys.), w tym 0,5 tys. katalogów wystaw i zbiorów w nakładzie 196,4 tys. egz i 0,6 tys. folderów w nakładzie 389,0 tys. egz.

Wśród 1,1 tys. tytułów o łącznym nakładzie 281,3 tys. egz, jakie wydały prywatne galerie i salony sztuki, było 205 tytułów katalogów w nakładzie 69,6 tys. egz i 234 tytuły folderów o nakładzie 105,3 tys. egz.

Tablica 7. Galerie sztuki

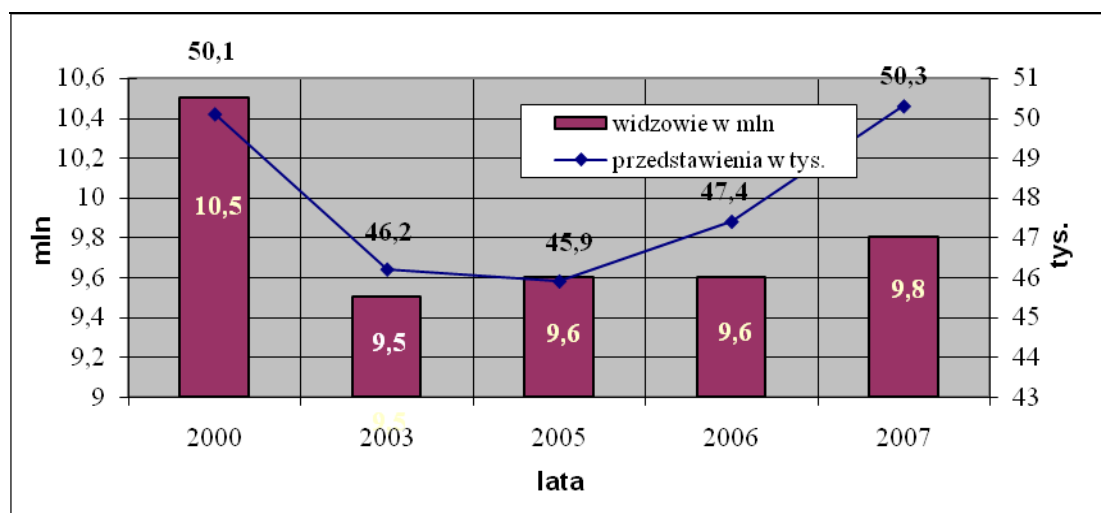
Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007		
	w liczbach bezwzględnych				2000=100	2006=100	
Galerie	253	281	292	293	294	116,2	100,3
Wystawy	3.009	3.430	3.640	3.662	3.622	120,4	98,9
w tym z zagranicy	233	245	291	258	274	117,6	106,2
Ekspozycje	3.246	3.860	4.018	3.902	3.875	119,4	99,3
Zwiedzający w tys.	2.644	3.040	2.956	3.287	3.427	129,6	104,3

Galerie państwowe i samorządowe stanowiły – podobnie jak w roku poprzednim – 56,1% wszystkich jednostek. Spośród 152 galerii samorządowych, organizatorem 26 były samorządy gminne.

DZIAŁALNOŚĆ SCENICZNA

W 2007 r. teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 50,3 tys. przedstawień i koncertów w których uczestniczyło 9,8 mln widzów i słuchaczy.

Przedstawienia i widzowie w teatrach

Na 1 miejsce na widowni w stałych salach teatrów i instytucji muzycznych w 2007 r. przypadało 550 osób, w tym w teatrach dramatycznych 1124 osoby (w 2006 r. – odpowiednio: 540 i 1091 osób).

W ciągu roku ubyło ok. 1,4 tys. miejsc na widowni w stałych salach. Stanowiło spadek o liczby miejsc o 1,9% w stosunku do roku poprzedniego.

Jednocześnie w porównaniu z rokiem poprzednim znacznie wzrosła liczba przedstawień i koncertów (przyrost imprez o 2,9 tys. tj. o 6,2%). Jednocześnie liczba widzów i słuchaczy wzrosła o 242,6 tys. (tj. o 2,5%). Odnotowano spadek przeciętnej frekwencji na jednym przedstawieniu – z 203 do 196 osób (w teatrach dramatycznych zmniejszyła się ze 173 do 169 osób). Liczba przedstawień i koncertów przypadająca w ciągu roku na 1 instytucję artystyczną wzrosła w porównaniu z 2006 r. z 253 do 273. Średnia liczba przedstawień i koncertów wzrosła także w teatrach dramatycznych – z 220 do 237 spektakli, a w filharmoniach – z 559 do 572 koncertów).

Tablica 8. Teatry, instytucje muzyczne i estradowe

Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007		
	w liczbach bezwzględnych				2000=100	2006=100	
TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE							
Miejsca na widowni	66.735	66.651	68.762	70.611	69.259	103,8	98,1
na 1000 mieszkańców	1,74	1,75	1,80	1,90	1,82	x	x
Przedstawienia	50.086	46.167	45.897	47.383	50.298	100,4	106,2
Widzowie w tys.	10.533	9.519	9.609	9.601	9.843	93,4	102,5
na 1000 mieszkańców	275	249	252	252	258	x	x
na 1 przedstawienie.	210	206	209	203	196	x	x
ESTRADY							
Imprezy	4.383	4.278	4.575	4.482	3.400	77,6	75,9
Widzowie w tys.	2.047	1.084	1.657	1.848	1.389	67,9	75,2
na 1000 mieszkańców	54	28	43	48	36	x	x
na 1 imprezę	467	253	362	412	409	x	x

Teatry dramatyczne, lalkowe i muzyczne przedstawiły 629 widowisk premierowych (wobec 636 w 2006 r.): 540 premier w teatrach dramatycznych i lalkowych (w 2006 r. – 543 premiery) i 89 – w teatrach muzycznych (93 premiery w roku poprzednim).

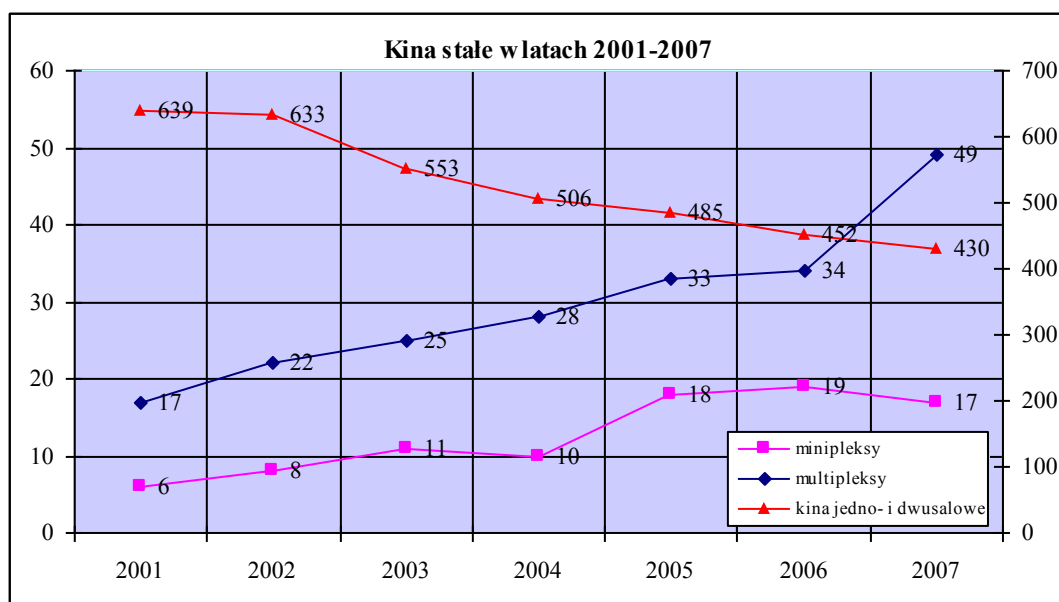
Udział spektakli teatralnych i koncertów prezentowanych na terenie województwa, w którym siedzibę ma instytucja artystyczna w ogólnej liczbie prezentacji zmniejszył się o 0,6 pkt i wyniósł 92,5%, a udział liczby widzów przedsięwzięć podejmowanych we własnym województwie nieznacznie wzrósł – o 0,1 pkt – i wyniósł 90,3%. W przypadku teatrów dramatycznych, udział przedstawień prezentowanych we własnym województwie w ogólnej liczbie spektakli wyniósł – podobnie jak w 2006 r. – 93,9%, a udział widowni osiągnął 91,0% (wzrost o 0,3 pkt w porównaniu z rokiem poprzednim).

Teatry i instytucje muzyczne w 2007 r. według siedziby

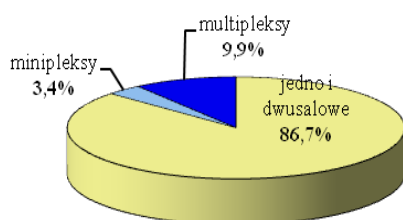
KINEMATOGRAFIA

W 2007 r., podobnie jak w roku poprzednim, odnotowano wzrost liczby widzów w kinach, do czego przyczyniło się pojawienie się w repertuarze kilku wyjątkowo popularnych superprodukcji. Dynamicznie rozwijała się sieć kin wielosalaowych zlokalizowanych głównie w centrach handlowych. W 2007 r. powstało ich aż 13, podczas gdy w 2006 r. tylko 2. Utrzymuje się tendencja wzbogacania oferty kinowej, przejawiającej się zwiększającą się liczbą tytułów wyświetlanych jednocześnie w jednym kinie.

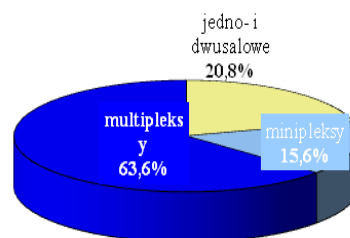

Ofertą kin wielosalowych w 2007 r. jest więc wyświetlanie na kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu seansach dziennie od kilku do kilkunastu tytułów filmów. Systematycznemu wzrostowi liczby multipleksów i minipleksów towarzyszy stopniowe zmniejszanie się liczby kin posiadających jedną salę projekcyjną. Liczba kin stałych dysponujących 1-2 salami widowiskowymi zmniejszyła się o 22 w stosunku do 2006 r. (do 430 w 2007 r.).

Kina stałe według liczby sal w 2007r.

Widzowie w kinach stałych według liczby sal w 2007 r.

Pomimo spadku liczby kin stałych jedno- i dwusalowych, nastąpił wzrost łącznej liczby sal projekcyjnych (w 2007 r. przybyło ich 77). Wzrosła też liczba miejsc na widowni w kinach stałych o 11,7 tys. Łącznie od 2000 r. przybyło 187 sal kinowych i ok. 17 tys. miejsc na widowni. Tendencja ta, pomimo pewnych wahań, utrzymuje się od 1995 r.

Według sprawozdawczości GUS, w ciągu 2007 r. prowadziło działalność 516 kin, z tego 488 działało dłużej niż 6 miesięcy. Natomiast zgodnie ze stanem w dniu 31 XII 2007 r. funkcjonowały 504 kina, tj. o 9 mniej niż w 2006 r. Kina stałe dysponowały 1008 salami i 244,2 tys. miejsc na widowni (o 4,8% więcej niż w roku poprzednim). W trakcie 2007 r. odbyło się 1191,4 tys. seansów filmowych. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił ich wzrost o 14,8%.

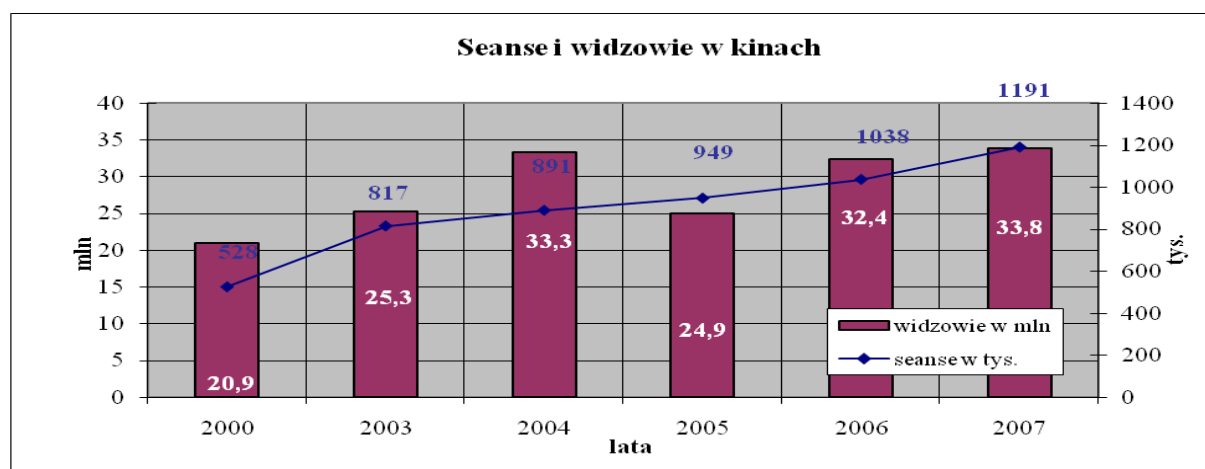
Tablica 9. Kina

Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007		
	w liczbach bezwzględnych					2000=100	2006=100
Kina	687	589	544 ^a	513 ^a	504	73,4	98,2
stałe	675	581	536 ^a	505 ^a	496	73,5	98,2
ruchome	12	8	8	8	8	66,7	100,0
Miejsca w tys.	227	231	235	232	244	107,5	105,2
na 1000 mieszkańców	5,9	6,0	6,2	6,1	6,4	x	x
Seanse w tys.	528	817	949	1.038	1.191	225,6	114,7
Widzowie w tys.	20.892	25.264	24.866	32.374	33.808	161,8	104,4
na 1000 mieszkańców	546	661	652	849	887	x	x

^a Ponadto 1 kino samochodowe: w 2005 r. - 100 miejsc parkingowych, 8 seansów, widzowie w 121 samochodach, w 2006 r. - 100 miejsc parkingowych, 9 seansów, widzowie w 79 samochodach.

Jednocześnie o 4,4% zwiększyła się liczba widzów (z 32,4 mln w 2006 r. do 33,8 mln osób w 2007 r.). Przeciętna frekwencja na jednym seansie była jednak niższa niż w roku poprzednim i wynosiła 28 osób. W kinach mających siedzibę w miastach zrealizowano 98,4% wszystkich seansów, natomiast widzowie tych kin stanowili 98,5% wszystkich widzów.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba widzów zwiększyła się o 38 osób, a przeciętna frekwencja na 1 seansie zmniejszyła się o 3 osoby. Znaczny wzrost liczby widzów odnotowały natomiast kina ruchome. Liczba widzów na seansach w kinach ruchomych w 2007 r. wyniosła 26108 osób; jest to wzrost o 124,8% w stosunku do roku poprzedniego (w 2006 r. – 11612 widzów).

Właścicielem 66,5% spośród 504 kin działających w 2007 r. były jednostki sektora publicznego, podczas gdy w 2006 r. udział kin należących do sektora publicznego był jeszcze wyższy – wynosił 68,4% (odpowiednio: 513 i 351). Kina samorządowe (328 kin, w tym 17 na wsi) stanowiły 65,1% ogólnej liczby kin (w roku poprzednim - odpowiednio: 341, 21 i 66,5%).

W 2007 r. wprowadzono do rozpowszechniania w kinach 26 nowych filmów polskich. Cieszyły się one ponadprzeciętną popularnością, gdyż obejrzało je 23,2% ogólnej liczby widzów mimo, że stanowiły tylko 14,2% ogólnej liczby wszystkich seansów kinowych.

Udział polskich filmów w ogólnej widowni kin (23,2%) był znacząco wyższy niż w roku poprzednim (16,7%) mimo, że w odsetek seansów, na których wyświetlano filmy

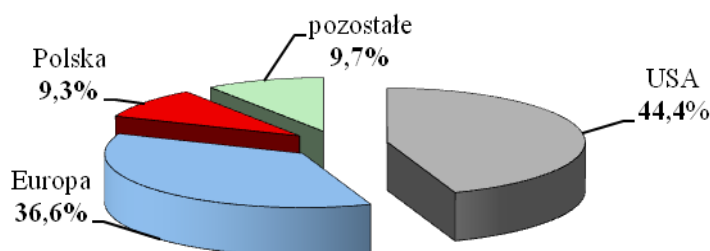
polskiej produkcji był bardzo prawie taki sam jak w roku poprzednim (14,2% wobec 14,5%). Liczba widzów na filmach produkcji polskiej zwiększyła się w porównaniu z 2006 r. o 44,5% (z 5417,5 tys. do 7829,7 tys. osób).

Tablica 10. Filmy długometrażowe nowowprowadzone do kin

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007		
	w liczbach bezwzględnych						2001=100	2006=100	
Kraje, w których wyprodukowano wprowadzone filmy	26	16	22	25	30	29	30	115,4	103,4
Filmy	205	195	195	216	218	257	279	136,1	108,6
Widzowie w tys.	24.809,8	24.143,9	23.486,9	32.458,8	22.980,8	32.133,7	31.786,1	128,1	98,9

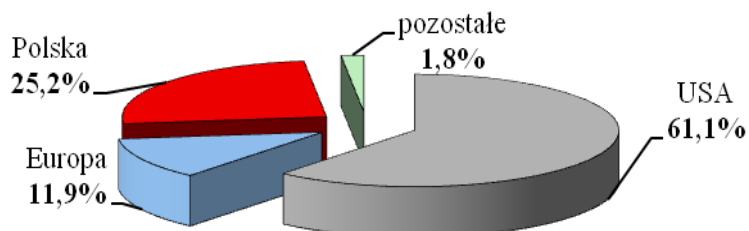
Wśród 252 filmów zagranicznych nowowprowadzonych do rozpowszechniania w kinach w 2007 r. dominowały, podobnie jak w latach poprzednich, filmy produkcji amerykańskiej (124 tytuły, w tym jeden w koprodukcji z Polską). Na kolejnej pozycji znalazły się filmy europejskie (102 tytuły, w tym 2 w koprodukcji z Polską). W tej grupie przeważały filmy z Wielkiej Brytanii (21) i Francji (18).

Filmy nowowprowadzone na ekrany w 2007 r. według krajów produkcji – tytuły

Najwięcej widzów, około 19,4 mln osób, obejrzało filmy wyprodukowane w Stanach Zjednoczonych. Wśród filmów pochodzących z krajów europejskich największą oglądalność, blisko 1,5 mln widzów, zanotowały filmy wyprodukowane we Francji.

Widzowie na filmach nowowprowadzonych w 2007 r. według krajów produkcji

W 2007 r. wyprodukowano w Polsce 29 filmów pełnometrażowych, w tym 22 filmy fabularne. W porównaniu z latami poprzednimi, znacznie wzrosła liczba wyprodukowanych dla kin i telewizji filmów krótkometrażowych – dokumentalnych i animowanych, a przede wszystkim wzrosła liczba filmów reklamowych.

W formie wgrania lektora i tłoczenia napisów opracowano 5,9 tys. tytułów zagranicznych filmów krótko-, średnio- i długometrażowych na potrzeby kin i telewizji.

Tablica 11. Produkcja filmowa

Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007		
	w liczbach bezwzględnych					2000=100	2006=100
Filmy długometrażowe	20	26	29	31	29	145,0	93,5
w tym fabularne	20	26	29	31	22	110,0	71,0
Filmy krótkometrażowe	546	605	1.454	1.109	1.798	329,3	162,1
w tym: dokumentalne	337	265	495	318	538	159,6	169,2
oświatowe	153	257	458	379	351	229,4	92,6
animowane	12	11	18	26	74	616,7	284,6
Dubbingowanie filmów długometrażowych	2	-	5	26	22	1100,0	84,6
Opracowania filmów zagranicznych	1.916	1.403	2.882	5.668	5.876	306,7	103,7

RADIOFONIA I TELEWIZJA

W 2007 r. audycje w programach ogólnopolskich i regionalnych nadawało 17 regionalnych ośrodków radiofonii publicznej w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Koszalinie, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

Działało 16 oddziałów terenowych telewizji publicznej w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Opolu, Olsztynie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu. Obecnie oddziały terenowe telewizji publicznej funkcjonują we wszystkich województwach.

Oprócz jednostek publicznej radiofonii i telewizji działali też nadawcy z sektora prywatnego. Podstawą ich działania były koncesje Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (255 koncesji radiowych i 7 telewizyjnych na rozpowszechnianie programów drogą naziemną).

W 2007 r. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przyznała jednostkom prywatnym 11 koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych. Były to koncesje o zasięgu lokalnym i regionalnym. Nie przyznano żadnej koncesji na rozpowszechnianie programów telewizyjnych drogą naziemną.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przyznała także 9 koncesji na rozpowszechnianie programów telewizyjnych drogą satelitarną (w roku poprzednim – 4) oraz 34 koncesje lokalne na rozpowszechnianie programów telewizyjnych w sieciach telewizji kablowej (w 2006 r. – 41 koncesji).

Tablica 12. Koncesje na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych^a

Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006	2007	
	ogółem stan w dniu 31XII					w tym udzielone w br.
Radiowe	196	205	215	239	255	11
w tym ogólnopolskie i ponadregionalne	8	6	6	7	7	-
Telewizyjne	16	15	12	12	7	-
w tym ogólnopolskie i ponadregionalne	5	5	4	4	4	-

^a Rozpowszechnianie programów drogą naziemną.

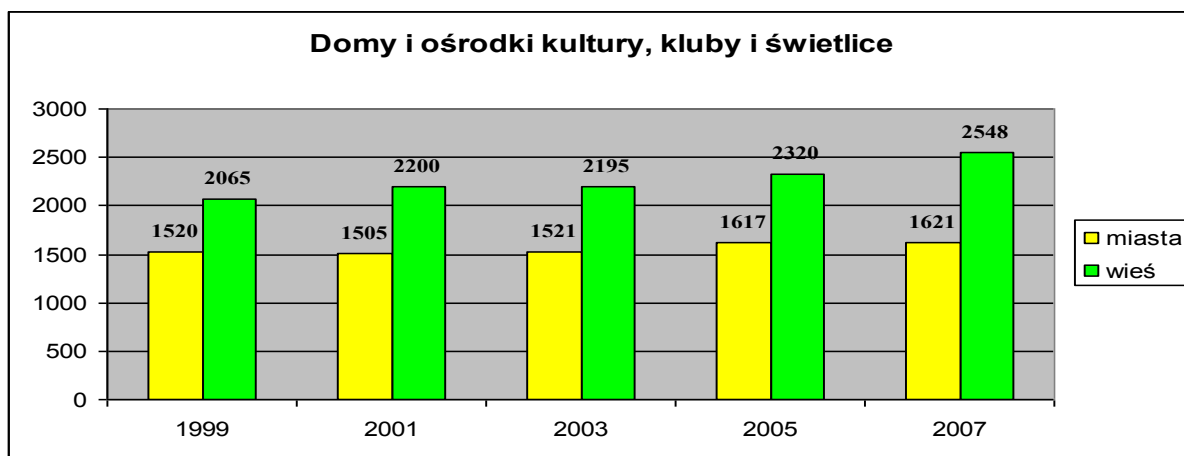
Liczba koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych drogą naziemną wykazuje od 1995 r. tendencję wzrostową, a liczba koncesji telewizyjnych stopniowo maleje. Systematycznie rośnie natomiast łączna liczba przyznanych koncesji lokalnych na rozpowszechnianie programów w sieciach telewizji kablowej. W 2007 r. operatorzy telewizji kablowej prowadzili działalność na podstawie 313 koncesji.

W porównaniu z 2006 r. liczba osób opłacających abonament radiowy zmniejszyła się w 2007 r. o 3,3% osiągając 7804,9 tys. Podobnie liczba abonentów telewizji – zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 3,3% i wyniosła 7562,9 tys. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba abonentów radiowych zmniejszyła się z 212 w roku poprzednim do 205 w 2007 r., a abonentów telewizyjnych – spadła z 205 do 198.

Przyrost odsetka gospodarstw domowych wyposażonych w komputery z dostępem do Internetu, dającym możliwość odbierania za jego pośrednictwem zarówno programów radiowych, jak i telewizyjnych, nie zahamował wzrostu odbiorców telewizji kablowej. Liczba abonentów telewizji kablowej w 2007 r. wyniosła 4309 tys. i była wyższa w stosunku do poprzedniego roku o 520,8 tys., tj. o 13,7%. W przeliczeniu na 1000 ludności liczba abonentów telewizji kablowej osiągnęła 113 osób (wobec 99 osób w 2006 r.).

DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY I ŚWIETLICE

Oprócz instytucji kultury oferujących różne formy konsumpcji dóbr kultury (przede wszystkim w charakterze biernego widza, słuchacza lub zwiedzającego), ogromną rolę odgrywają instytucje, które angażują dzieci, młodzież i dorosłych w różne formy uczestnictwa bardziej aktywnego, kreatywnego. Działalność bibliotek i instytucji prowadzących działalność o charakterze prezencyjnym uzupełniają w tym zakresie placówki upowszechniające i popularyzujące kulturę takie jak: domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice. Obok bibliotek publicznych, to one właśnie ogromnie ułatwiają dostęp do kultury dla ludności wiejskiej.

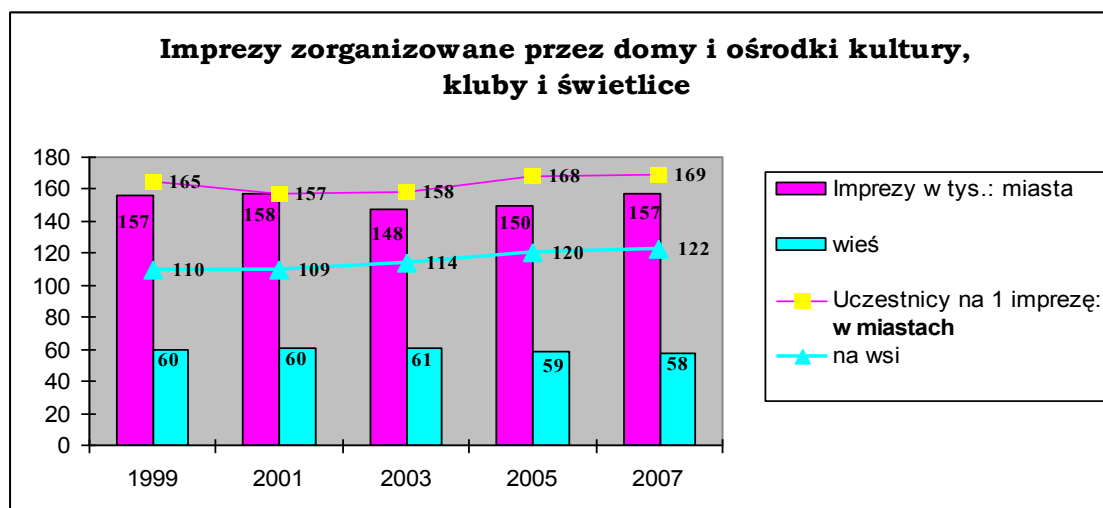

W 2007 r. zarejestrowano działalność 854 domów kultury, 1521 ośrodków kultury, 370 klubów i 1424 świetlic, które zorganizowały 214,7 tys. różnorodnych imprez dla w sumie 33,6 mln uczestników.

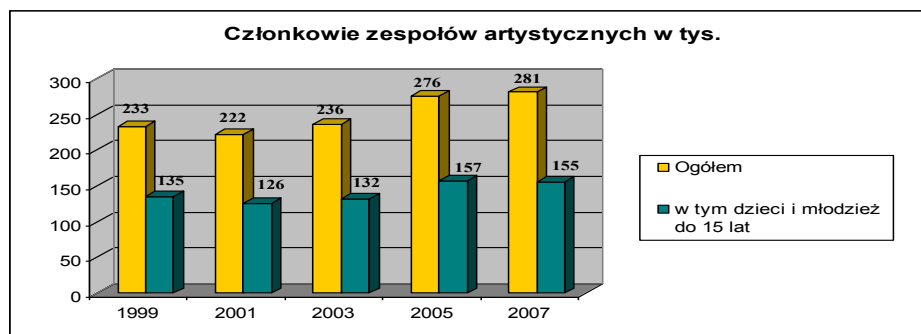
Tablica 13. Działalność domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic

Wyszczególnienie	Ogółem			W tym na wsi		
	2003	2005	2007	2003	2005	2007
Instytucje	3.716	3.937	4.169	2.195	2.320	2.548
Pracownicy specjalistyczne	4.203	4.692	4.719	1.212	1.364	1.424
Imprezy w tys.	208,4	208,9	214,7	60,5	58,7	57,6
Uczestnicy imprez w mln	30,2	32,3	33,6	6,9	7,1	7,0
Kursy	5.668	5.696	5.409	1.142	1.114	1.380
Absolwenci kursów w tys.	94,2	91,5	96,3	18,4	20,5	24,0
w tym dzieci i młodzież	54,9	47,0	51,2	11,8	12,1	14,3
Zespoły artystyczne	15.553	17.382	17.454	4.686	5.115	5.282
Członkowie zespołów w tys.	235,7	275,9	281,2	72,8	80,6	83,5
w tym dzieci i młodzież	132,0	156,9	155,1	40,7	44,9	45,7
Instruktorzy amatorskiego ruchu artystycznego	7.221	7.413	7.458	1.831	1.908	2.099
Koła (kluby)	6.939	10.332	10.685	1.435	2.095	2.200
Członkowie kół w tys.	202,6	237,8	250,0	41,4	52,0	52,6
w tym dzieci i młodzież	65,4	99,7	104,9	14,2	24,1	22,9

Przeszło połowa opisywanych tutaj domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic (2131 instytucji) posiadała sale widowiskowe, w których łączna liczba miejsc na widowni wyniosła 389,4 tys. Bibliotekę w swoich pomieszczeniach prowadziło 870 instytucji (w tym 717 domów i ośrodków kultury). Stałe zajęcia hobbystyczne i artystyczne odbywały się w 4,7 tys. pracowni specjalistycznych. W 17,5 tys. amatorskich zespołach artystycznych działało 281,2 tys. członków, w tym 155,1 tys. dzieci i młodzieży w wieku do lat 15. Liczba organizujących zajęcia tematyczne kół i klubów wyniosła 10,6 tys., natomiast liczba działających w nich członków – 250,0 tys. osób, w tym 104,9 tys. dzieci i młodzieży.

W ramach międzyresortowego programu edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży przeprowadzono 27,0 tys. zajęć z dziedziny muzyki, teatru i plastyki oraz 6,6 tys. imprez, w których łącznie wzięło udział 496,7 tys. osób. Zorganizowano 5,4 tys. różnorodnych kursów (w tym 1,1 tys. kursów języków obcych, 1,4 tys. kursów tańca towarzyskiego i 1,2 tys. kursów nauki gry na instrumentach), które ukończyło 96,3 tys. osób, w tym 51,2 tys. dzieci i młodzieży w wieku poniżej 15 lat.

Spośród 1621 zlokalizowanych w miastach domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, do sektora publicznego należało 1299 jednostek, w tym 1284 to jednostki, których organem założycielskim były samorządy terytorialne (z tego 471 domów kultury, 614 ośrodków kultury, 114 klubów i 85 świetlic), wśród których samorządy gminne były organizatorem 869 instytucji. Wśród działających na wsi 2548 domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, 2537 było instytucjami samorządowymi (z tego 292 domy kultury, 874 ośrodki kultury, 69 klubów i 1302 świetlice), z których 2525 prowadziły samorządy gminne.

Działalność domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic wspomagają należące do systemu oświaty i ukierunkowane na pracę z dziećmi i młodzieżą placówki oświatowo-wychowawcze (do niedawna nazywane placówkami wychowania pozaszkolnego): pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe, ogrody jordanowskie i inne placówki o charakterze specjalistycznym (artystyczne, politechniczne, naukowe itp.).

Tablica 14. Placówki oświatowo-wychowawcze - stan w dniu 31 X^a

Rodzaje placówek	Placówki	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć					
		Ogółem	artystycznych	technicznych	naukowych ^b	sportowych	innych
OGÓŁEM.....	Lata						
2005	393	915.015	328.558	22.250	168.990	262.836	132.381
2006	394	975.113	401.050	20.456	148.285	265.024	140.298
2007	387	866.755	253.025	11.406	55.674	298.237	248.413
pałace młodzieży.....							
2005	12	181.376	87.635	3.326	32.471	22.450	35.494
2006	12	198.829	107.463	3.398	30.611	25.176	32.181
2007	14	130.562	55.730	2.126	31.231	24.681	16.794
młodzieżowe.....							
2005	125	314.875	190.126	15.079	19.555	39.997	50.118
domy kultury	2006	125	379.104	246.165	13.748	22.773	34.337
2007	129	321.518	159.686	6.930	17.718	27.567	109.617
ogniska pracy.....							
2005	96	73.546	37.132	2.815	16.712	7.968	8.919
pozaszkolnej	2006	97	77.807	36.331	2.682	16.420	8.206
2007	102	57.084	31.506	1.606	4.233	5.822	13.857
międzyszkolne.....							
2005	82	190.720	52	13	2105	175.085	13.465
ośrodki sportowe	2006	81	196.248	60	-	192	189.032
2007	69	235.269	-	-	-	232.588	2.633
ogrody jorda-.....							
2005	14	12.500	2.038	220	385	4.771	5.086
nowskie	2006	14	16.851	3.283	130	310	3.364
2007	11	5.258	746	150	343	1.002	3.017
inne placówki.....							
2005	64	141.998	11.575	797	97.762	12.565	19.299
publiczne	2006	65	106.274	7.748	498	77.979	4.909
2007	62	117.064	5.357	546	2.149	6.517	102.495

^a W 2007 r. – stan w dniu 30 IX; ^b W roku szkolnym 2007/2008 określane jako „przedmiotowe”.

W organizowanych przez 387 placówek oświatowo-wychowawczych 15,1 tys. stałych i 7,6 tys. okresowych form zajęć, w 2007 r. uczestniczyło 866,8 tys. dzieci i młodzieży (o 108,4 tys. mniej niż w 2006 r., tj. o 11,1%), w tym 253,0 tys. osób w zajęciach artystycznych oraz 55,7 tys. – w zajęciach przedmiotowych (w stosunku do roku poprzedniego odpowiednio: 63,1% i 37,5%), a 298,2 tys. osób w zajęciach sportowych (wzrost liczby uczestników w porównaniu z rokiem poprzednim o 12,5%).

Tablica 15. Placówki oświatowo-wychowawcze według województw - stan w dniu 30 IX 2007 r.

Rodzaje placówek Lata	Placówki	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć					
		ogółem	artystycznych	technicznych	przedmiotowych	sportowych	innych
Dolnośląskie	23	80.752	15.009	1.366	1.308	54.533	8.536
Kujawsko-pomorskie	11	47.120	28.407	193	5.155	6.534	5.325
Lubelskie	13	14.682	11.452	374	182	12	2.662
Lubuskie	5	6.963	1.483	12	123	5.222	123
Łódzkie	30	20.749	6.863	326	1.593	4.699	7.268
Małopolskie	52	183.382	48.674	2.379	19.710	77.403	35.216
Mazowieckie	81	76.678	31.784	1.504	3.623	20.595	19.172
Opolskie	9	41.972	4.852	24	1.344	6.205	29.547
Podkarpackie	12	17.551	9.111	235	221	6.177	1.807
Podlaskie	5	9.499	3.802	184	72	5.013	428
Pomorskie	19	16.737	6.211	335	2.083	3.297	4.811
Śląskie	57	167.795	24.052	2.459	6.826	27.731	106.727
Świętokrzyskie	8	6.025	3.311	240	252	739	1.483
Warmińsko-mazurskie	17	43.071	19.869	1.101	519	12.702	8.880
Wielkopolskie	23	49.557	16.993	377	1.391	20.080	10.716
Zachodniopomorskie	22	85.728	21.152	297	11.272	47.295	5.712

^a W 2007 r. – stan w dniu 30 IX; ^b W roku szkolnym 2007/2008 określane jako „przedmiotowe”.

W zajęciach artystycznych w formach stałych – zrealizowano łącznie 7,0 tys. takich form zajęć – brało udział 111,6 tys. osób, głównie w młodzieżowych domach kultury, ogniskach pracy pozaszkolnej i pałacach młodzieży (odpowiednio: 4,7 tys., 1,1 tys. i 1,1 tys. form zajęć oraz 76, 1 tys., 17,9 tys. i 15,0 tys. uczestników). Przeprowadzono 2,6 tys. zajęć w formach okresowych dla 141,4 tys. osób, głównie we wspomnianych instytucjach (odpowiednio: 1,2 tys., 1,0 tys. i 0,4 tys. oraz 83,6 tys., 13,6 tys. i 40,7 tys. uczestników).

Tablica 16. Szkolne koła (kluby, zespoły) artystyczne i uczestnicy artystycznych zajęć pozalekcyjnych i nadobowiązkowych w szkołach dla dzieci i młodzieży^a w latach 2003/2004 – 2007/2008. Stan w dniu 31 XII

Szkoly	Koła				Uczestnicy			
	2003/04	2005/06	2006/07	2007/08 ^b	2003/04	2005/06	2006/07	2007/08 ^b
OGÓŁEM	39675	42916	43700	41182	680134	724452	711051	629178
Podstawowe	25987	28916	29463	27944	460267	495293	489827	433589
Gimnazja	9266	10062	10227	9151	156127	170623	163047	144147
Licea ogólnokształcące	2393	2150	2103	1918	35984	34677	34292	29402
Zasadnicze zawodowe ^c	244	296	390	535	2574	3087	3222	3961
Licea profilowane	395	448	428	422	5810	5965	5540	4056
Technika	1279	936	1071	1085	17526	13068	14857	12801
Artystyczne ^d	68	65	82	98	1060	993	1063	1007
Policealne ^e	43	43	18	29	786	746	266	215

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi; ^b Stan w dniu 30 IX; ^c Łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy;

^d Dające uprawnienia zawodowe; ^e W roku szkolnym 2006/07 bez kolegów nauczycielskich i nauczycielskich kolegów języków obcych.

Ponadto w 108 innych niepublicznych placówkach oświatowo-wychowawczych zorganizowanych w 14 województwach przeprowadzono 2,2 tys. form zajęć stałych i okresowych, w których wzięło udział 27,1 tys. osób, w tym 0,2 tys. zajęć artystycznych dla 3,7 tys. uczestników.

W szkołach dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2007/2008 działało 41,2 tys. szkolnych kół, klubów i zespołów (stan w dniu 30 IX) prowadzących zajęcia pozalekcyjne w dziedzinie artystycznej (spadek o 5,8% w stosunku do poprzedniego roku szkolnego), w tym 27,9 tys. w szkołach podstawowych i 9,2 tys. w gimnazjach (spadek odpowiednio o 5,2% i 10,5%).

Tablica 17. Szkolne koła (kluby, zespoły) artystyczne i uczestnicy artystycznych zajęć pozalekcyjnych i nadobowiązkowych w szkołach dla dzieci i młodzieży^a w roku szkolnym 2007/2008. Stan w dniu 30 IX

Województwo	Koła	Uczestnicy	Województwo	Koła	Uczestnicy
Dolnośląskie	2783	42634	Podkarpackie	2844	41072
Kujawsko-pomorskie	2236	34348	Podlaskie	1259	18728
Lubelskie	2371	36815	Pomorskie	2540	37450
Lubuskie	1132	15657	Śląskie	4860	73444
Łódzkie	2522	39130	Świętokrzyskie	1392	20695
Małopolskie	3865	61890	Warmińsko-mazurskie	1568	23351
Mazowieckie	5284	84249	Wielkopolskie	3835	60369
Opolskie	1122	15816	Zachodniopomorskie	1569	23530

^a Łącznie ze szkołami specjalnymi.

Uczestnikami omawianych zajęć było 629,2 tys. uczniów (o 11,5% mniej niż w roku szkolnym 2006/2007), w tym 433,6 tys. uczniów szkół podstawowych i 144,1 tys. uczniów gimnazjów (odpowiednio o 11,5% i 11,6% mniej niż w poprzednim roku szkolnym).

SZKOLNICTWO ARTYSTYCZNE

W statystycznym opisie sytuacji kultury nie można pominąć szkolnictwa artystycznego, które przygotowuje zarówno przyszłych twórców i odtwórców kultury, jak i kadre pedagogiczną – nauczycieli i instruktorów szkolnych przedmiotów artystycznych i zajęć edukacji kulturalnej.

W roku szkolnym 2007/2008 działało 487 szkół artystycznych dla dzieci i młodzieży nie dających uprawnień zawodowych, w tym 43 szkoły realizujące jednocześnie program ogólnokształcący. Do szkół tych uczęszczało 39,9 tys. uczniów (o 19,2% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 25,5 tys. dziewcząt (w tym do szkół realizujących jednocześnie program ogólnokształcący – odpowiednio: 7,0 tys. i 4,4 tys.). W klasach pierwszych tych szkół w roku szkolnym 2007/2008 podjęło naukę 9,3 tys. uczniów, w tym 5,8 tys. dziewcząt (w tym w szkołach realizujących jednocześnie program ogólnokształcący – odpowiednio: 1,3 tys. i 0,8 tys.). W roku szkolnym 2006/2007 szkoły artystyczne nie dające uprawnień zawodowych ukończyło 6,1 tys. absolwentów (w tym 3,9 tys. dziewcząt), w tym 1,1 tys. w szkołach realizujących jednocześnie program ogólnokształcący (w tym 0,7 tys. dziewcząt).

Tablica 18. Szkoły artystyczne nie dające uprawnień zawodowych. Stan w dniu 30 IX

Województwo Rok szkolny	Szkoły	Uczniowie	W tym kobiety
POLSKA.....2005/06	353	49865	31157
2006/07	364	49405	30603
2007/08	487	39910	25540
Dolnośląskie	32	2870	1856
Kujawsko-pomorskie	23	1689	1091
Lubelskie	31	2265	1467
Lubuskie	16	1327	890
Łódzkie	28	3038	1904
Małopolskie	41	3993	2580
Mazowieckie	65	4805	2974
Opolskie	19	1592	1024
Podkarpackie	42	3291	2068
Podlaskie	29	1412	909
Pomorskie	29	2158	1419
Śląskie	37	4267	2730
Świętokrzyskie	12	743	467
Warmińsko-mazurskie	17	1294	864
Wielkopolskie	40	3064	1941
Zachodniopomorskie	26	2102	1356

Do 271 szkół artystycznych w roku szkolnym 2007/2008 uczęszczało 23,2 tys. uczniów (o 2,9% więcej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 15,4 tys. kobiet. W klasach pierwszych rozpoczęło naukę 5,2 tys. uczniów, w tym 2,8 tys. kobiet. Absolwentami szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe zostało 3,8 tys. osób (w tym 3,0 tys. kobiet), w tym szkół realizujących jednocześnie program ogólnokształcący – 2,8 tys. uczniów (w tym 2,2 tys. kobiet).

Tablica 19. Szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe, stan w dniu 30 IX

Województwo Rok szkolny	Szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe			Policealne szkoły artystyczne		
	szkoły	uczniowie	w tym kobiety	szkoły	uczniowie	w tym kobiety
POLSKA.....2005/06	209	22652	14884	24	2059	1504
2006/07	215	22523	14812	32	2060	1531
2007/08	271	23181	15396	57	3098	2017
Dolnośląskie	21	1608	1014	4	161	86
Kujawsko-pomorskie	15	1161	774	2	21	18
Lubelskie	16	1350	892	1	154	103
Lubuskie	6	561	394	-	-	-
Łódzkie	20	1468	922	2	53	36
Małopolskie	22	2503	1577	9	550	438
Mazowieckie	40	2636	1757	17	1398	886
Opolskie	4	539	365	1	2	1
Podkarpackie	24	1956	1248	-	-	-
Podlaskie	8	750	505	3	58	33
Pomorskie	15	1198	829	5	233	123
Śląskie	37	3924	2697	4	145	92
Świętokrzyskie	5	443	318	-	-	-
Warmińsko-mazurskie	7	534	371	1	62	32
Wielkopolskie	17	1535	1027	5	104	67
Zachodniopomorskie	14	1015	706	3	157	102

Ponadto w roku szkolnym 2007/2008 funkcjonowało 57 policealnych szkół artystycznych oraz pomaturalne szkoły bibliotekarzy i kształcenia animatorów kultury. Szkoły te miały w 2007 r. 4,0 tys. słuchaczy, w tym 2,6 tys. kobiet; w klasach pierwszych naukę rozpoczęło 2,1 tys. osób (w tym 1,4 tys. kobiet).

We wszystkich typach szkół artystycznych w roku szkolnym 2007/2008, obowiązkowe zajęcia edukacyjne w ramach przedmiotów artystycznych i ogólnych, realizowali nauczyciele pracujący łącznie na 10,9 tys. etatach – zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy i nauczyciele niepełnozatrudnieni (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych), w tym 6,7 tys. zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu. Z powyższej liczby etatów, 2,7 tys. to etaty osób, które uzyskały stopień nauczyciela dyplomowanego. W szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe liczby te kształtowały się następująco: 4,8 tys., 2,8 tys. i 1,3 tys.

Do wyższych szkół artystycznych w roku akademickim 2007/2008 uczęszczało 15,4 tys. studentów, w tym 9,5 tys. kobiet (w poprzednim roku akademickim – odpowiednio: 14,9 tys. i 9,2 tys.). W uczelniach publicznych tego typu kształciło się 14,5 tys. osób, w tym 8,9 tys. kobiet (wobec – odpowiednio: 14,1 tys. i 8,6 tys. w roku 2006/2007). Z ogólnej liczby studentów uczelni artystycznych, na studia stacjonarne uczęszczało 10,2 tys., w tym 6,4 tys. kobiet (w poprzednim roku akademickim – odpowiednio: 9,9 tys. i 6,1 tys.).

W 8 publicznych akademiach muzycznych w roku akademickim 2007/2008 studiowało 5,4 tys. studentów (w tym 3,0 tys. kobiet), w tym na studiach stacjonarnych – 4,3 tys. osób (w tym 2,4 tys. kobiet). Na pierwszym roku studiowało 1,2 tys. osób (w tym 0,7 tys. kobiet). W 7 publicznych akademiach plastycznych studiowało 7,2 tys. studentów (w tym 5,0 tys. kobiet), w tym na studiach stacjonarnych – 4,3 tys. studentów (w tym 3,0 tys. kobiet), natomiast na pierwszy rok studiów przyjęto 1,5 tys. osób (w tym 1,0 tys. kobiet). W 3 publicznych wyższych szkołach kształcących w zakresie sztuki scenicznej studiowało 1,8 tys. osób (w tym 0,9 tys. kobiet). Z tego na studiach stacjonarnych znajdował się 1,0 tys. osób (w tym 0,5 tys. kobiet). Na pierwszy rok studiów przyjęto 0,4 tys. przyszłych aktorów, reżyserów i artystów estradowych (w tym 0,2 tys. kobiet). W publicznych uczelniach artystycznych studiowało 242 cudzoziemców. Po zakończeniu roku akademickiego 2006/2007 studia w publicznych i niepublicznych uczelniach artystycznych ukończyło 2,8 tys. absolwentów, w tym 1,8 tys. kobiet (w tym studiów stacjonarnych – odpowiednio 1,6 tys. i 1,0 tys.). Wśród absolwentów było 40 obcokrajowców, w tym 28 kobiet.

Tablica 20. Studenci szkół wyższych^a kierunków kulturalnych i artystycznych

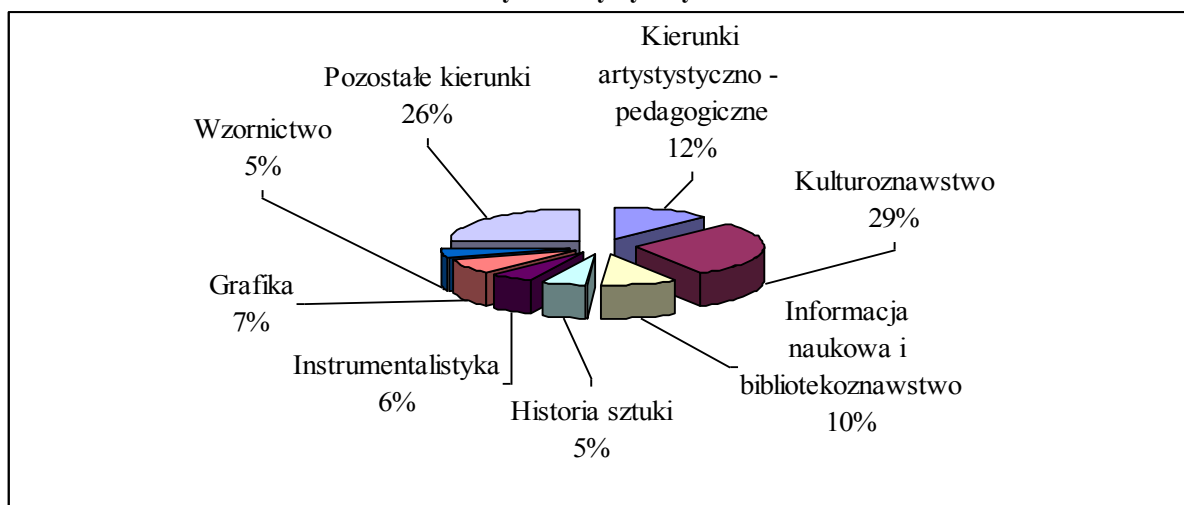
Kierunki studiów ^b	Ogółem	W tym kobiety	Z "Ogółem" na studiach stacjonarnych ^c	
			razem	w tym kobiety
OGÓŁEM.....2005/2006	49472	34177	30479	21111
2006/2007	49596	34171	33561	23783
2007/2008	53155	36680	32683	23104
Aktorstwo	638	332	638	332
Architektura wnętrz	2689	2262	1454	1262
Architektura i wzornictwo	56	45	-	-
Informacja naukowa i bibliotekarstwo	5126	4301	2842	2288
Dyrygentura	99	41	99	41
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	2561	1369	2034	1160
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki plastycznej	3996	2965	2626	1988
Grafika	3936	2271	2203	1389
Historia sztuki	2897	2445	1879	1597
Instrumentalistyka	2970	1590	2443	1301
Intermedia	28	11	28	11
Jazz i muzyka estradowa	391	108	97	15
Język i kultura Rosji	73	65	73	65
Kompozycja i teoria muzyki	545	382	382	265
Konserwacja i restauracja dzieł sztuki	753	547	623	472
Kultura Rosji i narodów sąsiadujących	248	197	170	133
Kulturoznawstwo	15525	11310	8938	6726
Makrokierunek filologiczno – kulturoznawczy	42	36	30	25
Malarstwo	1637	1110	1267	857
Muzykologia	501	309	447	286
Ochrona dóbr kultury	1525	855	354	275
Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej	730	321	105	46
Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia	1006	394	377	132
Reżyseria	284	97	156	55
Reżyseria dźwięku	64	23	64	23
Rzeźba	406	237	406	237
Scenografia	89	83	42	37
Sztuka mediów	85	47	-	-
Sztuka rejestracji obrazu	78	39	11	6
Taniec	100	75	-	-
Wiedza o teatrze	546	440	454	379
Wokalistyka	600	371	562	344
Wzornictwo	2572	1868	1795	1319
Na I roku studiów bez przyporządkowanego kierunku	359	134	84	38

^a W uczelniach publicznych i niepublicznych łącznie z cudzoziemcami; stan na początek roku akademickiego.

^b Kierunki i specjalności. ^c Do 2005 roku na studiach dziennych.

Na kierunkach kulturalnych i artystycznych w roku akademickim 2007/2008 kształciło się 53,2 tys. studentów szkół wyższych (w tym 36,7 tys. kobiet), z czego 32,7 tys. osób (w tym 23,1 tys. kobiet) uczęszczało na studia stacjonarne.

Studenci na kierunkach kulturalnych i artystycznych w roku akademickim 2007/2008

Na studiach podyplomowych w wyższych szkołach artystycznych w roku akademickim 2007/2008 kształciło się 742 słuchaczy, w tym 710 w szkołach publicznych.

W studiach doktoranckich na uczelniach artystycznych, w roku akademickim 2007/2008, uczestniczyło 146 osób. W 2007 r. w dziedzinach nauk artystycznych nadano stopień doktora 102 osobom (w tym 39 kobietom): 46 doktoratów w dziedzinie sztuki muzycznej, 50 – w zakresie sztuki plastycznej, 2 – w dziedzinie sztuki teatralnej i 4 w dziedzinie sztuki filmowej.

Stopień doktora habilitowanego przyznano 36 osobom (w tym 10 kobietom): 9 doktoratów przyznano w dziedzinie sztuki muzycznej, 23 - w dziedzinie sztuki plastycznej, 1 – w zakresie sztuki teatralnej i 3 – w dziedzinie sztuki filmowej.

Tytuł profesora nadano 13 osobom (w tym 5 kobietom): 6 profesur - w dziedzinie sztuki muzycznej, 5 – w zakresie sztuki plastycznej i 2 - w dziedzinie sztuki teatralnej.

W roku akademickim 2007/2008 w wyższych szkołach artystycznych zatrudnionych było 2,9 tys. nauczycieli akademickich w pełnym wymiarze czasu pracy i 0,4 tys. nauczycieli pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy. Wśród nauczycieli akademickich w uczelniach artystycznych było 0,4 tys. osób posiadających tytuł naukowy profesora.

DOŚPIĘPNOŚĆ DÓBR KULTURY

Mówiąc o dostępie do instytucji kultury, należy wspomnieć o przystosowaniu obiektów kulturalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych, szczególnie osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W 2007 r. 57,1% instytucji widowiskowych było przystosowanych dla tych osób. Liczba miejsc na widowni w stałych salach instytucji artystycznych w obiektach przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich wyniosła 46622 i stanowiła 67,3% wszystkich miejsc w teatrach i instytucjach muzycznych.

Dla poszczególnych typów instytucji artystycznych odsetki te (instytucji przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i miejsc na widowni w stałych salach tych instytucji) kształtowały się następująco: w teatrach dramatycznych - odpowiednio: 47,9% i 55,7%, w teatrach lalkowych – 70,8% i 67,8%, w operach – 90,0% i 94,5%, w operetkach, baletach, teatrach tańca i musicalowych – 57,1% i 67,6%, a w filharmoniach – 77,3% i 76,3%.

W poszczególnych województwach odsetek miejsc w obiektach instytucji artystycznych, które były dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych był bardzo zróżnicowany i zawierał się w przedziale 41,4% - 95,4%; w tym w trzynastu województwach – powyżej 50% miejsc w stałych salach instytucji prowadzących działalność sceniczną, znajdowało się w budynkach przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Spośród innych instytucji kultury – 57,3% kin stałych dawało możliwość swobodnego poruszania się osobom korzystającym z wózków inwalidzkich. Do potrzeb osób niepełnosprawnych przystosowane było 24,2% muzeów i oddziałów muzealnych (22,5% w sektorze publicznym i 32,5% w sektorze prywatnym) oraz 39,5% galerii i salonów sztuki (47,3% galerii w sektorze publicznym i 29,5% w sektorze prywatnym). Z kolei wśród domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w 2007 r. było 23,2% instytucji kultury, które były przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W przypadku bibliotek publicznych – jedynie 16,6% bibliotek i filii bibliotecznych było w 2007 r. przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (w miastach – 25,9%; na wsi – 11,8%).

Tablica 21. Wybrane instytucje kultury dostępne dla osób niepełnosprawnych

Województwa	Ogółem				Odsetek instytucji przystosowanych dla osób dla poruszających się na wózkach inwalidzkich			
	biblioteki publiczne	galerie	kina stałe	muzea	biblioteki publiczne	galerie	kina stałe	muzea
Polska 2005	8591	292	536	690	13,8%	35,3%	53,5%	23,8%
2006	8542	293	505	703	15,1%	36,2%	56,0%	23,9%
2007	8489	294	496	720	16,6%	39,5%	57,3%	24,2%
Dolnośląskie	658	15	43	49	22,6%	40,0%	53,5%	26,5%
Kujawsko-pomorskie	460	11	20	26	19,3%	36,4%	70,0%	23,1%
Lubelskie	602	8	33	40	14,0%	25,0%	48,5%	12,5%
Lubuskie	268	4	14	14	17,2%	25,0%	64,3%	14,3%
Łódzkie	565	39	32	42	12,4%	43,6%	50,0%	16,7%
Małopolskie	763	63	47	106	13,8%	27,0%	55,3%	21,7%
Mazowieckie	995	34	50	104	22,0%	55,9%	58,0%	30,8%
Opolskie	322	4	13	13	14,0%	25,0%	46,2%	15,4%
Podkarpackie	701	4	35	35	7,8%	50,0%	37,1%	17,1%
Podlaskie	248	9	19	30	9,3%	44,4%	47,4%	23,3%
Pomorskie	338	18	21	51	21,9%	33,3%	71,4%	27,5%
Śląskie	835	34	61	60	18,8%	52,9%	73,8%	31,7%
Świętokrzyskie	298	7	10	24	14,1%	57,1%	80,0%	29,2%
Warmińsko-mazurskie	333	8	23	23	18,6%	62,5%	43,5%	17,4%
Wielkopolskie	724	15	49	79	15,7%	26,7%	57,1%	27,8%
Zachodniopomorskie	379	21	26	24	18,7%	28,6%	65,4%	20,8%

Nadal obserwuje się istotne różnice zarówno w dostępie do instytucji kultury, jak i w stopniu korzystania z nich w poszczególnych województwach, a także wzrost zróżnicowania między miastem a wsią. Zróżnicowanie to dotyczy zarówno gęstości sieci instytucji artystycznych i instytucji upowszechniania kultury, jak też uczestnictwa ludności w kulturze.

Tablica 22. Zróżnicowanie kulturalne województw – wybrane wskaźniki na 1000 mieszkańców

Wyszczególnienie	2004		2005		2006		2007	
	min	max	min	max	min	max	min	max
Księgozbiór w wol. ^{ac}	2755	4183	2753	4214	2733	4239	2717	4268
Czytelnicy ^{ac}	159	232	162	225	147	215	147	208
Wypożyczenia w wol. ^{ac}	3043	4870	3279	5226	2762	4357	2682	4109
Miejsca w kinach stałych ^b	4,0	8,2	3,7	8,3	3,7	7,7	3,7	8,2
Widzowie w kinach ^c	348	1625	211	1270	294	1486	249	1549
Zwiedzający muzea ^c	150	1518	154	1730	160	1677	149	1836
Miejsca w stałych salach w teatrach i instytucjach muzycznych ^b	0,79	2,82	0,79	2,84	0,79	2,84	0,79	2,88
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^c	102	410	91	431	81	425	104	440
Abonenci radia ^b	155	267	150	264	130	240	123	237
Abonenci telewizji ^b	149	260	144	256	125	232	119	231

^a W bibliotekach publicznych; ^b Stan w dniu 31 XII; ^c W ciągu roku.

Warto zauważyć, że w przypadku województw różnice w poszczególnych dziedzinach kultury zmniejszają się (np. w odniesieniu do korzystania z bibliotek) lub też zwiększają się (np. w sferze kinematografii). W tej ostatniej dziedzinie ma to związek, z nierównomiernym rozwojem kin wielosalowych w poszczególnych województwach. Frekwencja w kinach coraz bardziej jest monopolizowana przez multipleksy i minipleksy. W 2007 r., podobnie jak w roku poprzednim, kina wielosalowe przyciągnęły ponad $\frac{3}{4}$ widowni kinowej.

W okresie zachodzących przemian dysproporcje w dostępie do instytucji kultury w miastach i na wsi utrwały się, a niekiedy pogłębiły się jeszcze. Nadal praktycznie wszystkie profesjonalne instytucje sceniczne zlokalizowane są w dużych miastach, podobnie jak kina i galerie. Liczba ludności przypadająca na 1 placówkę biblioteczną na wsi w ciągu minionej dekady wzrosła niemal o $\frac{1}{3}$, podczas gdy w miastach – o niewiele ponad $\frac{1}{10}$. Infrastruktura kulturalna w miastach i na wsi jest silnie zróżnicowana, podobnie jak wielkość i różnorodność oferty instytucji kultury. Wzrost cen produktów kultury i usług kulturalnych, w powiązaniu z możliwościami wyboru, ma również wpływ na ograniczenie dostępu do kultury, szczególnie na wsi i w małych miastach. Częstość korzystania z instytucji kultury i ich zasobów jest większa w miastach niż na wsi. W mieście łatwiejszy jest dostęp do instytucji upowszechniających kulturę, większa jest podaż artykułów użytku kulturalnego, zasobów dóbr kultury o charakterze muzealnym i do sztuki współczesnej.

Tablica 23. Zróżnicowanie kulturalne między miastem a wsią na 1000 mieszkańców

Wyszczególnienie m – miasto, w – wieś	2000		2003		2004		2005		2006		2007	
	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w
Ludność na placówkę biblioteczną ^{ab}	6315	1945	6699	2070	6685	2115	6716	2149	6766	2184	6806	2215
Miejsca w czytelnich ^{ab}	2,25	3,87	2,23	3,83	2,23	3,79	2,26	3,78	2,26	3,80	2,28	3,77
Księgozbiór w wol. ^{ab}	3326	3816	3337	3799	3362	3778	3389	3784	3414	3775	3425	3764
Wypożyczenia w wol. ^{ac}	4479	2726	4637	2795	4612	2739	4374	2628	4154	2526	3946	2407
Miejsca w kinach stałych ^b	9,2	0,6	9,5	0,5	9,3	0,4	9,8	0,4	9,7	0,4	10,2	0,4
Widzowie w kinach ^c	871	17	1052	34	1391	41	1363	34	1043	26	1426	34
Abonenci radiowi ^b	277	190	270	185	274	186	247	185	266	180	240	149
Abonenci telewizyjni ^b	269	184	263	180	265	180	239	180	257	175	232	145

^a W bibliotekach publicznych; ^b Stan w dniu 31 XII; ^c W ciągu roku; m – miasto, w- wieś.

Zmniejszaniu zróżnicowania kulturalnego winno służyć m.in. zwiększanie się operatywności samorządów terytorialnych, rozbudowa sektora prywatnego w sferze kultury i rozwijanie społecznie podejmowanych lokalnych inicjatyw kulturalnych. Sprzyjać takim przedsięwzięciom powinno aktywne uczestnictwo w rządowym programie mającym na celu rozwój kultury w regionach i licznych programach operacyjnych, a zwłaszcza możliwości skorzystania ze środków funduszy strukturalnych.

ZRÓŻNICOWANIE INSTYTUCJI KULTURY WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH

Mimo obserwowanych tendencji do urynkowienia i rozwoju instytucji kultury sektora prywatnego, większość z nich pozostaje nadal wśród instytucji publicznych.

W sferze publicznej znajdują się przede wszystkim biblioteki publiczne i ich filie. Ponadto w 2007 r. wśród instytucji prowadzących działalność kulturalną, organizowanych przez jednostki sektora publicznego, było 83,3% muzeów i oddziałów muzealnych, 66,5% kin i 56,1% galerii i salonów sztuki. Instytucje sektora publicznego przeważają także nadal wśród organizatorów instytucji kultury w przypadku instytucji scenicznych i bibliotek innych niż publiczne. Wobec decentralizacji zarządzania kulturą, począwszy od 1999 r., większość instytucji kultury prowadzonych wcześniej przez organy administracji rządowej została przekazana samorządom terytorialnym. W 2007 r. jednostki samorządu terytorialnego były organizatorem 91,7% domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic, 70,8% muzeów i oddziałów muzealnych, 57,7% kin oraz 51,7% galerii i salonów sztuki.

Jednostki sektora prywatnego wyraźnie przodują natomiast w zakresie działalności wydawniczej (zarówno wydawnictw periodycznych jak i nieperiodycznych), przeważają w sferze mediów (zwłaszcza radio, skutecznie konkurując z radiofonią publiczną), równoważą rynek w kinematografii w zakresie produkcji i dystrybucji filmów. W sektorze prywatnym kultury lokalnej pozostają głównie punkty sprzedaży prasy i książek oraz wypożyczalnie filmów, lokalne stacje radiowe oraz organizacje społeczno-kulturalne.